

BİSMİLLAHİRRAHMÂNİRRAHÎM

ÜMMET İÇİN ÖNEMLİ DERSLER METNİ VE ŞERHİ

RİSALENİN YAZARI:

Abdulaziz b. Abdullah b. Baz -Rahimehullah-

ŞERH: Heysem b. Muhammed Cemîl Serhân

Mescidi Nebevî Eski Müderrisi

Tercüme

Abdurrahmân Tunç

Birinci Baskı
Bütün Hakları Mahfûzdur
Müellifin İzniyle Basılıp Ücretsiz Dağıtılabilir

Lütfen iletişime geçin
islamtorrent@gmail.com

**MÜELLİFİN
MUKADDİMESİNİN
ŞERHİ**

Değerli İmâm Şeyh Abdulazîz b. Abdillâh b. Bâz rahimehullâh şöyle der:

BİSMİLLAHİRRAHMÂNİRRAHÎM

Hamd âlemlerin Rabbi Allah'a aittir. Güzel son muttaki kullardır. Allah'ın salat ve selâmı Allah'ın kulu ve elçisi olan peygamberimiz Muhammed'in, onun âilesinin ve ashabının tümü üzerine olsun.

Bunlardan sonra:

Ümmet-i islâmın bilmesi gereken ve öncelikli olan bazı hususları çok kısa bir metinde size sunuyoruz. Adını "Ümmet İçin Önemli Dersler" koyduk. Yüce Allah'tan bu risaleyi Müslümanlara faydalı kılmasını ve bu amelimi benden kabûl buyurmasını niyaz ederim. Şüphesiz ki O Cömert ve Kerim olandır.

Abdulazîz b. Abdillâh B. Bâz

«Ümmet İçin Önemli Dersler» İsimli risaleyi öğrenmemizin bize ne gibi faydaları olacaktır?

Müellif rahimehullâh'ın adını koyduğu şekilde önemli bir risale olup gerçekten de önemli konuları ihtiva eder. Eğer birisi şöyle söylerse: Bu risale önemlidir, ancak ümmetin avamı içindir. Kendisi ise ilim talebesi olduğundan dolayı bu risale kendi seviyesine hitap etmemektedir!

El-cevap: Kişi eğer bu risalenin içinde olan herhangi bir şeyi bilmez ise bu ümmetin avamından olan biri elbette ondan daha hayırlı olacaktır. Nitekim ilim talebesinin tevâzu sahibi olması gerekip ilim ve alimlere karşı kibirden sakınması şarttır. Ayrıca bu şekilde rabbani olan alimlerin yolundan gitmiş olur. Mücâhid rahimehullâh Sahih-i Buhârî'de şöyle demiştir: "Bu ilmi, utanan ve kibirlenen öğrenemez."

Ümmet İçin Önemli Dersler risalesi neleri ihtivâ eder?

- 1- Selefî sâlihînin Kur'ân ile alakalarını, nasıl okuduklarını, ezberlediklerini, tedebbür edip amel ettiklerinin beyanı.
- 2- İslâm, îman, ihsan, şirk ve tevhidin kısımlarının beyanı.
- 3- Namaz
- 4- Abdest
- 5- Meşru olan güzel ahlaklar ve islamî edeplerle süslenmenin önemi
- 6- Şirkten ve masiyetlerden sakındırma.
- 7- Ölünün hazırlanıp namazının kılınması ve defin işlemlerinin beyanı

Âlimlerin kitaplarına besmele ile başlamalarının bazı sebepleri:

Yüce Allah'ın kitabına ve peygamberlere uymak. –Allah'ın salatı üzerlerine olsun-

« **Besmele ile başlamayan her işin bereketi eksiktir** » manası ile varid olan hadisi göz önünde bulundurmak.

Kitaplarına besmele ile başlayan önceki âlimlerin ve selefî yoluna uymak.

Allah'ın mübarek isminden bereket ummak

BİRİNCİ DERS

Fatiha ve Kısa Sûreler

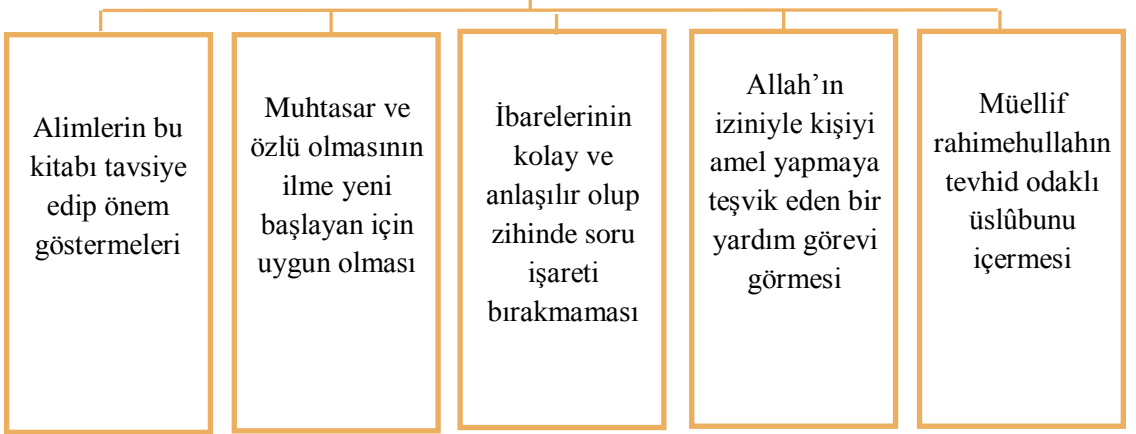
Bu bölümde Zilzal sûresinden başlayarak, Nas sûresine kadar mahreçli/doğru bir şekilde harfleri yerli yerinden çıkararak ezber yaptırılır ve anlaşılacak şekilde âyetler şerh edilir.

AÇIKLAMA: Selefîn de üzerinde bulunduğu yol olduğu üzere kişinin her gün on ayet ezberlemesi gerekir. Bununla beraber Sa'dî rahimehullah'ın tefsiri gibi bir tefsir kitabından da o ayetlerin açıklamasını okumalıdır. Ayrıca bu öğrendikleri ile Allah'tan yardım isteyerek amel etmelidir.

İlim talebesi hangi tefsir ile başlamalıdır?

Şeyh Abdurrahman b. Nâsır Es-Sa'dî'nin -Allah ona mağfîret buyursun- tefsir kitabı olan “ Tefsîr'u-l Kerîm'i-r Rahmân fî Tefsîr'i Kelami-l Mennân” isimli tefsir kitabının okunması tavsiye edilir. (Tefsîr-u Sa'dî ismiyle arayıp türkçesini bulabilirsiniz)

Bunun başlıca sebepleri:

İnsanların Kur'ân ile ilişkileri kaç kısma ayrılır?

İnsanların Kur'an ile ilişkileri üç kısma ayrılır:

Yüce Allah şöyle buyurur: **“Peygamber, ‘Ey Rabbim! Kavmim şu Kur'an'ı terk edilmiş bir şey haline getirdi’ dedi.”** Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ise şöyle buyurur: **“Bunun neslinden Kur'anı okuyan lakin Kur'an boğazlarından ötesine geçmeyecek bir guruh ortaya çıkacaktır. Puta tapanları bırakıp Müslümanları öldürmeye koyulurlar. Onlar okun avdan çıktığı gibi islamdan çıkarlar. Eğer onlara ulaşacak olsam ‘Âd kavmi misali onları öldürürdüm.”**

Şeyh Abdurrahman Es-Sa'dî'ye ait
« Teysîru-l Kerîmi-r Rahmân »

kitabından bazı seçmeler ve bu sureler ile alakalı bazı sorular
Fatiha suresi ve tefsîri

1- Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile 2- Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a
mahsustur.

3- O, Rahmân'dır, Rahîm'dir. 4-Ceza gününün mâlikidir.

5-(Rabbimiz!) yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz. 6-Bize
doğru yolu göster. 7-Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin
yolunu; Gazaba uğramışların ve sapmışların yolunu değil!

1-« Allah'ın ismi » ile yani yüce Allah'a ait bütün isimleri anarak başlıyorum. Çünkü buradaki isim kelimesi müfred/tekil ve muzâf (tamlanan) olarak geçmektedir. Bu sayede Yüce Allah'ın bütün güzel isimlerini kapsamına alır.

“Allah” O, ma'bud/ibadet edilen ve me'luh/ilah edinilendir. Tek başına ibadete layık olandır. Çünkü ilahlığın gerektirdiği bütün sıfatlara –ki onlar kemal sıfatlarıdır– sahiptir.

“Rahmân, Rahîm” yüce Allah'ın her şeyi kapsayan, her canlıyı kuşatan büyük ve geniş rahmet sahibi olduğuna delâlet eden iki isimdir. Allah, rahmetini nebi ve rasûllerine tâbi olan takvâ sahiplerine yazmıştır. İşte mutlak rahmet onlar içindir. Onların dışındakiler ise rahmetten sadece bir pay alırlar. Şunu bilmek gerekir ki, ümmetin selefının ve imamlarının ittifakla kabul ettiği kaidelerden birisi, Allah'ın isimlerine, sıfatlarına ve sıfatlarının hükümlerine iman etme zorunluluğudur. Buna göre müminler, örneğin yüce Allah'ın Rahman ve Rahîm olduğuna, O'nun, kendisine rahmet olunanlarla ilgili olan rahmet sıfatının sahibi olduğuna inanırlar. Bütün nimetler de O'nun rahmetinin bir tecellisidir. Diğer isimler de böyledir. Mesela “Alîm” ismiyle ilgili olarak şöyle denir: O, Alîm dir; ilim sahibidir, bu sıfatı ile her şeyi bilir. Yine O, Kadirdir; kudret sahibidir ve her şeye güç yetirir.

2.”Hamd... Allah'ındır.” Bu, yüce Allah'a, her türlü kemal sıfatlara sahip oluşu ve ihسان ile adalet dairesinde cereyan eden fiilleri dolayısıyla övgüde bulunmak demektir.

Bütün yönleriyle eksiksiz hamd/övgü, yalnız O'nundur. **“Alemlerin Rabbi”** Rab; bütün âlemlerin –ki âlem, Allah'ın dışındaki her şeydir – mürebbsi/terbiye edicisidir. O, onları yaratmış, bir takım vasıflarla donatmış ve onlara kaybedecek olurlarsa varlıklarının devamına imkân bulamayacakları büyük nimetler bahşetmiştir. Ne kadar nimete sahip iseler hepsi O yüce zatın vergisidir.

Yüce Allah'ın, yarattıklarını (Rab olarak) terbiye etmesi, genel ve özel olmak üzere iki türdür. **Genel terbiye:** Onun bütün mahlûkatı yaratmış olması, onlara rızık ihsan etmesi ve dünyada kalmalarını sağlayan maslahat ve menfaatlerinin yolunu göstermesidir. **Özel terbiye** ise velilerine yönelik terbiyedir. Onları iman ile terbiye eder, imana muvaffak kılar ve imanlarını kemale erdirir. Kendileri ile imanları arasında engel teşkil eden çeşitli hususları önlerinden kaldırılır, bertaraf eder. Terbiyenin gerçek mahiyeti, her türlü hayra ulaşabilme başarısı ihsan etmek ve her türlü şerden korunmaktır. Her halde Peygamberlerin yüce Allah'a çoğunlukla “Rab” adını anarak dua etmelerinin sırrı da bu olsa gerekir. Çünkü onların bütün istekleri, yüce Allah'ın “Özel Rububiyet”inin kapsamı içindedir. Buna göre “Alemlerin Rabbi” lafzı; yaratanın, idare edenin, nimet ihsan edenin ve başka hiçbir varlığa muhtaç olmayanın sadece O olduğunu; bütün âlemlerin her yönden tamamen O'na muhtaç olduğunu ifade etmektedir.

4. **“Ceza gününün mâliki”** Mâlik: Mülk (yöneticilik, egemenlik ve sahiplik) sıfatına sahip olan kimse demektir. Bunun sonucu olarak O, hem emir verir, hem yasak koyar; hem mükâfatlandırır, hem cezalandırır; mülkiyeti/egemenliği altında olanlar üzerinde her türlü tasarrufta bulunur. Burada Allah mülk sıfatını, kıyamet günü demek olan ceza gününe izafe etmiştir. “Ceza günü;” insanların, hayrıyla şerriyle amellerinin karşılığını görecekleri gün demektir. Çünkü bugünde yüce Allah'ın mülkü/egemenliği, hikmeti ve bütün mahlûkatın maliklerinin sona erdiği gerçeği tam anlamıyla ortaya çıkacaktır. Öyle ki o günde hükümdarlarla yönetilenler, kölelerle hürler eşit olurlar. Hepsi Allah'ın azametine zilletle boyun eğler, izzeti önünde alçalırlar. Onun amellere vereceği karşılığı beklerler. Sevabını umar, cezasından korkarlar. İşte özellikle bu günün söz konusu edilmesi bundan dolayıdır. Yoksa O, din gününün de, diğer bütün günlerin de mutlak mâliktir.

5. “**Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.**” “Yani ibadeti yalnız sana tahsis eder, yalnız ve yalnız senden yardım isteriz. Çünkü ma’mul olan / Sana kelimesinin öne gelmesi « hasr » ifade eder. « Hasr » da hükmün sözü geçen kişi hakkında sabit kılınması, onun dışında kalanların ise bu hükmün dışında tutulması demektir. Bu ifade şuna benzer: « Biz Sana ibadet ederiz, Senden başkasına ibadet etmeyiz; Senden yardım dileriz, Senden başkasından yardım dilemeyiz, » burada ibadetin yardım dilemekten önce söz konusu edilmesi, hem umum ifade eden sözün husus ifade edenden önce zikredilmesi kabilindedir, hem de Yüce Allah’ın hakkının kulunun hakkından önde olmasına gösterilen ihtimamdandır.

“İbadet;” yüce Allah’ın sevdiği ve razı olduğu, zâhir ve bâtın bütün amelleri ve sözleri içine alan kapsamlı bir isimdir. “İstiane/yardım dilemek” ise fayda elde etme ve zararları önleme hususunda sadece Allah’a dayanmak, bunları gerçekleştirme hususunda yalnızca O’na güvenmektir. Yüce Allah’a ibadet etmek ve O’ndan yardım dilemek, ebedî mutluluğun ve her türlü kötülükten kurtulmanın yegane yoludur. Bunları yerine getirmeden kurtulmanın imkânı yoktur. İbadetin ibadet olabilmesi için Allah rızası gözetilerek yapılması ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve selem’in yaptıklarından ve söylediklerinden alınması şarttır. İbadet, ancak kendisinde bu iki özelliği bulundurursa ibadet olur.

“Yardım dileme”nin, ibadet kapsamına girmesine rağmen daha sonra ayrıca zikredilmesinin sebebi, kulun bütün ibadetlerinde yüce Allah’tan yardım dilemeye muhtaç oluşundan dolayıdır. Çünkü Allah kuluna yardım etmeyecek olursa, kul, emirleri yerine getirme ve yasaklardan kaçınma isteğini gerçekleştiremez.

6. Daha sonra yüce Allah, “**bize doğru yolu göster**” buyurmaktadır yani sen bize dosdoğru yolu göster ve onu izleme başarısını başışla. “**Sırat-ı müstakim/ doğru yol**” yüce Allah’a ve O’nun cennetine ulaştıran açık seçik yoldur. Bu da hakkı bilmek ve hakka uygun olarak amelde bulunmaktır. O bakımdan Ey Rabbimiz, Sen hem bizi bu yola ilet, hem de bu yol üzerinde bize sebat ver. Bu yola iletilmek islâm dinine bağlanmak ve onun dışında kalan bütün dinleri terk etmek demektir. Bu yolda hidayet üzere sebat etmek ise hem ilmî bakımından, hem amelî olarak dinin bütün tafsilî hükümlerinde hidâyet üzere olmayı kapsar. Öyleyse bu dua, hem en kapsamlı hem de kul için en faydalı dualardan birisidir. Bundan dolayı insanın namazının her rekâtında Yüce Allah’a bu duayı yapması O’na olan ihtiyacına binâen vacib kılınmıştır.

7. « **Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin,**» yani Peygamberlerin, sıddıkların, şehitlerin ve salihlerin “yolunu.” “**Gazaba uğramışların,**” yani Yahudiler vb. kimseler gibi hakkı bildiği halde terk edenlerin; « **sapmışların,** » yani Hıristiyanlar ve benzerleri gibi bilgisizlikleri ve sapıklıkları dolayısıyla hakkı terk edenlerin yolunu “değil.” Bu sûre, oldukça kısa olmasına rağmen Kur’ân’ın başka herhangi bir sûrenin ihtiva etmediği pek çok hususu kapsamaktadır. Şöyle ki o, üç türüyle tevhidi içermektedir: Rububiyet tevhidi “alemlerin Rabbi” lafzından; ulûhiyet tevhidi –ki o, ibadetlerle Allah’ı birlemektir-“Allah” lafza-i celâli ile “yalnız sana ibadet ederiz” buyruğundan anlaşılmaktadır. İsim ve sıfat tevhidi de –ki o da Allah’ın kendi zâtı için ve Rasûlünün de O’nun için tesbit etmiş olduğu bütün Kemâl sıfatlarının ta’til/iptal etme, temsil ve teşbih/benzetme söz konusu olmaksızın kabul etmektir- “**hamd**” lafzından anlaşılmaktadır. « Bize doğru yolu göster. » emri ise nübüvvetin kabulünü ihtiva etmektedir. Çünkü risalet olmadan bunun gerçekleşmesine imkân yoktur. Yapılan amellerin karşılığının verileceği ise yüce Allah’ın, “**ceza gününün maliki**” buyruğunda ifade edilmektedir. Ayrıca bu, amellere verilecek karşılığın adaletle olacağını da ifade etmektedir. Çünkü; « din/karşılık/ceza » kelimesi adil bir şekilde karşılık vermek anlamındadır. Ayrıca bu sûre, Kaderiye ve Cebriyenin görüşlerine muhalif olarak kaderi tespit etmekte, kulun gerçek fail olduğunu ortaya koymakta, hatta “Bize doğru yolu göster” buyruğunda bütün bid’at ve dalâlet sahiplerinin kanaatlerini reddetmektedir. Çünkü “doğru yol,” hakkı bilmek ve gereğince amel etmektir. Her bid’atçı ve sapık ise bunun dışındadır. Yine bu sûre “yalnız Sana ibadet ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz.” Buyruğunda gerek ibadet gerekse de yardım dilemek yönüyle dinin sadece Allah’a halis kılınmasını da içermektedir. Öyleyse hamd/övgü yalnızca âlemlerin Rabbi Allah’ındır.

ÂYETE-L KURSÎ

255- Allah... O'ndan başka (hak) ilâh yoktur, Hayy'dır, Kayyûm'dur. Ne uykulama tutar O'nu, ne de uyku. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi yalnız O'nundur. Kimmiş O'nun izni olmaksızın O'nun katında şefaât edecek olan? O, onların önlerindeki de, arka larındaki de bilir. Onlar ise O'nun ilminden, kendisinin dilediğinden başka hiçbir şeyi kavrayamazlar. O'nun Kürsîsi gökleri ve yeri kuşatmıştır. Her ikisini de koruması O'na ağır gelmez. O Aliyy'dir, Azîm' dir

255. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bu âyet-i kerimenin tevhid ve azamete dair hususları, yüce yaratıcının engin sıfatlarını ihtiva etmesi dolayısıyla Kur'ân-ı kerîm'im en büyük âyeti olduğunu haber vermiştir.

“Allah... O'ndan başka (hak) ilâh yoktur.” Bütün anlamlarıyla uluhiyet yalnız O'nundur. O'ndan başka hiç kimse ulûhiyet hak sahibi değildir. O'ndan başkasının ulûhiyeti geçersiz, O'ndan başkasına yapılan ibadet bâtıldır.

“Hayy'dır,” yani kâmil bir hayatın tüm manalarına ve bu hayatın gerektirdiği işitme, görme, kudret, irade vb. bütün zatî sıfatlara sahiptir. “Kayyûm'dur,” bütün fiilî sıfatlar bunun kapsamına girmektedir. Çünkü O, hem bizatihi kaim (var olan)dır ve mahlukatının hiçbirine muhtaç değildir, hem de bütün varlıkları O yaratmıştır ve varlıklarını devam ettiren de O'dur. Bu varlıkların hem var olmak hem de varlıklarını devam ettirebilmek için gerek duydukları her şeyi O sağlar.

Hayat ve kayyûmetinin kemâlinin bir gereği olarak da “Ne uykulama tutar O'nu, ne de uyku.” Çünkü uykulama ve uyku; zaaf, acizlik ve çözülmeye karşı karşıya kalan yaratılmışlara arız olan şeylerdir. Azamet, kibriyâ ve celâl sahibi olana ârız olmazlar.

“Göklerde ve yerde ne varsa hepsi yalnız O'nundur.” Yüce Allah göklerde ve yerde bulunan şeylerin mutlak maliki olduğunu haber vermektedir. Hepsi Allah'ın kulu ve mülküdürler. Onlardan hiçbir kimse bu konunun dışına çıkmaz. Çünkü “göklerde ve yerde kim varsa hepsi Rahman'ın huzuruna ancak kul olarak gelecektir.” (Meryem, 19/93) O, bütün mülklerin malikidir. Hükümranlık, tasarruf, egemenlik ve kibriyâ sıfatları yalnız O'nundur.

Malik (yegane hükümrân) oluşunun bir gereği olarak “O’nun izni olmaksızın O’nun katında şefaât edecek” hiç kimse yoktur. Hatırı sayılır kimseler ve şefaâtçi olacak olanlar da O’nun mülkü ve kullarıdır. O, onlara izin vermeden hiçbir şefaate kalkışamayacaklardır: “De ki: Şefaât tamamıyla Allah’ındır. Göklerin ve yerin hükümrânlığı yalnız O’nundur.” (ez-Zümer,39/44) Allah, razı olacağı kimseler müstesna hiçbir kimseye şefaât edilmesine izin vermeyecektir. Razı olacakları da ancak Zatını tevhid edip rasüllerine tabi olanlardır. Bu niteliğe sahip olmayan kimselerin ise şefaatte hiçbir nasipleri olmayacaktır. Daha sonra Yüce Allah, geniş ve kuşatıcı bilgisini haber vermektedir: “O, onların önlerindeki de, arkalarındaki de bilir” Mahlûkatın gelecekteki sonu gelmez bütün hallerini bildiği gibi, sınırı bulunmayan geçmişe dair her şeyi de bilir. Hiçbir şey –gizli sanılsa dahi- O’na gizli kalmayacaktır: O, gözlerin hain bakışını ve kalplerin gizlediklerini bilir.” (el-Mü’min, 40/19)

Yaratılmış hiçbir kimse “O’nun ilminden kendisinin dilediğinden başka hiçbir şeyi kavrayamaz.” Allah’ın ilminden ve malumatından hiçbir şeyi kuşatamaz. Burada, “dilediğinden başka” denilerek istisna edilen ilim, Allah’ın onları muttali kıldığı şer’î kaderî hususlardır. Onların bildikleri, Yüce Allah’ın ilmi ve malumatı karşısında son derece basit, geçici ve oldukça azdır. Nitekim yaratılmışlar arasında onu en iyi bilen Peygamberler ve melekler dahi “Rabbimiz, seni tenzih ederiz, Senin bize öğrettiğinden başka bir şey bilmeyiz.” (el-Bakara, 2/32) demişlerdir.

Daha sonra Yüce Allah, azamet ve celaline dair haber vermekte ve kürsîsinin göklerle yeri kuşattığını bildirmektedir. Ayrıca hem gökleri ve yeri hem de içlerinde bulunan bütün âlemleri, mahlukat için de yaratmış olduğu sebep ve nizamlar vasıtasıyla korunduğunu bildirmektedir. Bununla beraber azametinin ve kudretinin kemali, ahkâmındaki hikmetinin genişliği dolayısıyla bütün bunları korumak O’na hiçbir şekilde ağır gelmez.

“O Aliyy’dir,” Zatiyla bütün mahlukatın üstünde, Arş’ın üzerindedir. Sıfatlarının azametiyle yücedir. Bütün mahlukatı emir ve hükmüne tabi kılmış olmasıyla yücedir. Bütün varlıklar O’na boyun eğmiş, bütün zorluklar O’na itaat etmiş, boyunlar O’nun önünde zilletle eğilmiştir.

“Azîmdir;” Azamet, Kibriya, şan, şeref ve üstünlük sıfatlarının tümüne sahiptir. Kalpler O’nu sever, ruhlar O’nu tazim eder. Arifler her şeyin azametinin nitelendirilmeyecek kadar büyük olsa dahi- O çok büyük ve yüce olanın azameti önünde hiçbir şey olmadığını bilirler.

Manaların en üstünleri olan bu manaları ihtiva eden bir âyet, elbette Kur’ân’ın en büyük âyeti olmayı hak etmektedir. Bu âyeti dikkatle düşünerek ve anlayarak okuyan bir kimsenin kalbi yakîn, irfan ve iman ile dolar. Bu suretle şeytanın şerlerinden korunmaya da layık olur.

ZİLZÂL SURESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile

- 1- Yer, kendine has sarsıntısıyla şiddetle sarsıldığı zaman,
- 2-Yer, içindeki ağırlıklarını dışarıya çıkardığı,
- 3-ve insan, 'Buna ne oluyor böyle?' dediği zaman,
- 4-İşte o gün yer, haberlerini anlatacaktır.
- 5-Çünkü bunu Rabbin ona vahyetmiştir.

1-Yüce Allah, kıyamet gününde meydana gelecek olayları, yeryüzünün sarsılıp çalkalanacağını, durmadan sallanacağını ve sonunda üzerinde bulunan yapı ve belirgin yüksekliklerin yıkılacağını, dağların darmadağın olup tepelerin dümdüz edileceğini, yeryüzünün dümdüz bir alan haline geleceğini orada herhangi bir tümsek ya da bir çukur görülmeceğini haber vermektedir.

2-3. "Yer, içindeki" ölü ve hazine kabilinden "ağırlıklarını dışarıya çıkardığı," insan da yerin karşı karşıya kaldığı bu dehşetli hali görüp "Buna ne oluyor böyle?" Yani bu neden böyle "dediği zaman,"

4- "İşte o gün yer, haberlerini anlatacaktır," amel işleyenler hakkında, kendisinin üzerinde işlemiş oldukları hayır ve şer türünden yaptıklarını bildirerek tanıklık edecektir. Zira yer de kullara karşı amelleriyle ilgili olarak şahitlikte bulunacak tanıklar arasındadır.

5. Bunun böyle olmasının sebebine gelince "çünkü bunu, Rabbin ona vahy etmiştir." Üzerinde işlenen amelleri haber vermesini emretmiş olacaktır. O da Rabbinin emrine karşı gelmeyecektir.

6- O gün insanlar, amelleri(nin karşılıkları) kendilerine gösterilmek üzere bölük bölük geleceklerdir.

7- Artık zerre ağırlınca bir hayır yapan onu(n karşılığını) görecektir.

8- Zerre ağırlınca bir kötülük yapan da onu(n karşılığını) görecektir.

6. "O gün insanlar, amelleri(nin karşılıkları) kendilerine gösterilmek üzere," kendilerine yaptıkları kötülükler, iyilikler gösterilmek ve bunların karşılıkları en uygun şekilde verilmek üzere kıyamete, Allah'ın haklarında hüküm verdiği mahşer yerinden « bölük bölük, » farklı ve çeşitli firkalar halinde dönüp " gelecektir."

7-8. « **Artık zerre ağırlığınca bir hayır yapan onu(n karşılığını) görecektir. Zerre ağırlığınca bir kötülük yapan da onu(n karşılığını) görecektir.** » İşte bu, bütün hayırları ve şerleri kuşatan, genel ve kapsamlı bir ifadedir. Çünkü varlıkların en ufağı ve hafifi olan zerre ağırlığının karşılığı görüleceğine ve verileceğine göre; bundan daha yukardaki bir amelin karşılığının görülmesi ve verilmesi öncelikle söz konusudur. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “*O gün herkes iyilik türünden ne işlediyse onu önünde hazır bulacak. Kötülük türünden ne işlediyse onunla kendisi arasında uzak bir mesafenin olmasını arzu edecek.* » (Âl-i İmran, 3/30); “*Onlar işlediklerini önlerinde hazır bulacaklardır.*” (el-Kehf,18/49)

Bu buyrukta, hayır işlemek -az dahi olsa- teşvik edilmekte, önemsiz dahi olsa kötülük işlemekten sakındırılmaktadır.

ÂDIYÂT SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

- 1- Andolsun nefes nefese koşanlara,
- 2- (Nalları ile) kıvılcım çıkartanlara,
- 3- Sabahleyin baskın yapanlara,
- 4- Derken orayı toza boğan,
- 5- Ve bu şekilde bir (düşman) topluluğun ortasına dalan (atlara) ki;
- 6- İnsan, Rabbine karşı çok nankördür.
- 7- Kendisi de buna kesinlikle şahittir.
- 8- Ondaki mal sevgisi de gerçekten çok aşırıdır.

Yüce Allah, insanlar tarafından da bilinen bir takım göz kamaştırıcı özellikleri ve apaçık nimetleri dolayısıyla atlara yemin etmektedir. Ancak onlara başka hayvanların ortak olmadığı ayrıcalıklı bir takım özellikleriyle yemin etmekte ve şöyle buyurmaktadır:

1. “**Andolsun nefes nefese koşanlara...** Yani hızlı koştukları vakit göğüslerinden nefes sesi çıkan ve oldukça hızlı koşan atlara.
2. Toynaklarının sağlam ve güçlü oluşundan ötürü hızlı koşmaları esnasında taşlara çarparak “**kıvılcım çıkartanlara**”
3. Düşmanlara “**sabahleyin baskın yapanlara,**” Bu çoğunlukla görülen durumdur. Zira baskınlar, çoğu zaman sabah gerçekleşir.
4. “**Derken**” koşarken ve baskın sırasında “**orayı toza boğan,**”
5. “**Ve bu şekilde**” binicileriyle birlikte baskın yapılan düşman “**topluluğun ortasında dalanlara ki,**”
6. Hakkında yemin edilen husus, “**İnsan, Rabbine karşı çok nankördür.**” buyruğudur. Yani Allah'ın kendisine ihsan ettiği hayırları başkalarından esirger. İnsan, tabiatı ve mayası itibarıyla üzerindeki hakları cömertçe yerine getirmez, bu hakları tam ve eksiksiz olarak îfa etmez. Aksine tabiatı itibarıyla üzerindeki mâlî ve bedenî hakları yerine getirmekten kaçınır ve tembellik eder. Allah'ın kendilerine hidâyet verecek bu vasıftan kurtardığı, gönül hoşluğuyla ve cömertçe hakları yerine getirenler ise bundan müstesnâdır.

7. **“Kendisi de buna kesinlikle şahittir.”** Yani insan kendi nefsinden bildiği üzere bu hakları yerine getirmemesi ve cimriliği noktasında kendi aleyhine bir tanıktır. Bunu ret ve inkâr etmez. Çünkü bu apaçıktır. Buradaki zamirin Yüce Allah’a ait olması da mümkündür. Yani kul, Rabbine karşı çok nankördür, cimridir ve Allah da buna şahittir. Buna göre bu ifade, Rabbine karşı nankörlük eden kimseler hakkında – Allah’ın onların bu haline tanık olduğunu birdirmek suretiyle- çok ağır bir tehdittir.
8. **“ Ondaki,”** insandaki **“ mal sevgisi de gerçekten çok aşırıdır.”** Malı çok sever. İşte yerine getirilmesi gereken bu hakları terk etmeye onu iten de bu sevgisi, kendi nefsinin isteklerini Rabbinin rızasının önüne geçirmesidir. Bütün bunlara sebep de onun görüşünü sadece bu dünya ile sınırlanması ve ahiretten gafil olmasıdır. Bundan dolayı Yüce Allah, kötülüklerin cezalarının verileceği günden korkmaya teşvik üzere şöyle buyurmaktadır:

9- O, bilmez mi ki kabirlerin altı(ndakiler) üstüne getirildiği,

10- Ve kalplerde olanlar da açığa çıkarıldığı zaman (onu neler bekliyor)?

11- Çünkü o gün Rableri onlardan tümüyle haberdardır.

9-10. “O,” bu aldanmış insan “bilmez mi ki kabirlerin altı(ndakiler) üstüne getirileceği,” Allah ölüleri diriltip mahşerde toplamak için onları kabirlerinden çıkarttığı “ve kalplerde olanlar da açığa çıkartıldığı zaman,” içlerinde ne varsa açıkça ortaya çıktığı, kalplerinde gizli bulunan hayır ve şerler ortaya döküldüğü, gizli şeyler alenen, saklı olan şeyler görünür olduğu ve insanların yüzlerinde, yaptıkları amellerin sonuçları açıkça görüldüğü zaman;

11. **“Çünkü o gün”** görünen-görülme-yen, gizli-açık amellerini de, bu amellere görecekleri karşılıkları da bilen **Rableri onlardan tümüyle haberdardır.** Yüce Allah’ın her zaman için her şeyden haberdar olmakla birlikte özellikle onların o günde ki hallerinden haberdar olduğunu belirtmesindeki amaç, yapılan amellerin karşılığının Allah’ın ilmi ve bilgisi dahilinde mutlaka görüleceğinin hatırlatılmasıdır.

KÂRIA SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

- 1- **Dehşeti yüreklere çarpan (Kâria)!**
- 2- **Nedir o dehşeti yüreklere çarpan?**
- 3- **O dehşeti yüreklere çarpanın ne olduğunu sen nereden bilirsin ki?**
- 4- **O gün insanlar, etrafa dağılmış pervaneler gibi olacak;**
- 5- **Dağlar da (didilmiş boyalı) yün gibi ol (up havada uçuş)acak.**

1-3. **Dehşeti yüreklere çarpan** (anlamı verilen) kıyamet gününün isimlerinden biridir. Ona bu ismin verilmiş sebebi, insanların kapısını çalması ve dehşetleriyle onları şaşkına çevirmesidir. İşte bundan dolayı Yüce Allah, kıyametin büyüklüğünü ve dehşetli halini dile getirerek şöyle buyurmaktadır: “Dehşeti yüreklere çarpan! Nedir o dehşeti yüreklere çarpan? O dehşeti yüreklere çarpanın ne olduğunu sen nereden bilirsin ki?”

4. “**O gün insanlar**” ileri derecedeki korku ve dehşetin etkisinden dolayı “**etrafa dağılmış pervaneler gibi olacak.**” Dalgalar halinde birbirine giren, etrafa saçılıp savrulan pervaneleri andıracak. Pervaneler geceleyin çıkan ve nereye gideceğini bilmeyen, birbirlerine karışıp duran (kelebek benzeri) birtakım hayvanlardır. Yanan bir ateş görürlerse- idraklerinin zayıflığı dolayısıyla-hemen bu ateşe atılırlar. İşte akıl sahibi insanların hali de kıyamette bu olacaktır.

5. O sapaşğlam güçlü dağlara gelince; onlar da “**(didilmiş boyalı) yün gibi ol(up havada uçuş)acak.**” Yani en basit bir rüzgarın uçuruverdiği, son derce güçsüz bir hal almış, didilmiş yüne dönecekler. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “sen dağları görür ve onları yerinde duruyor sanırsın. Halbuki onlar, bulutların gitmesi gibi giderler.” (en-Neml,27/88)

Bundan sonra da dağlar darmadağın olacak ve etrafa saçılmış toza-toprağa dönecek, onlardan gözle görülecek bir şey kalmayacaktır. İşte o vakit mizan/tartı kurulacak ve insanlar bahtiyar olanlar ve bedbaht olanlar diye iki kısma ayrılacak:

6. **Artık kimin tartıları ağır gelirse;**
7. **O, hoşnut edici bir yaşayış içindedir.**
8. **Kimin de tartıları hafif gelirse;**
9. **Onun anası /barınağı Hâviyedir.**
10. **Onun ne olduğunu bilir misin?**
11. **Kızgın ateş!**

6-7. “**Artık kimin tartıları ağır gelirse,**” iyilikleri kötülüklerinden ağır basarsa “o,”nimet dolu cennetlerde “hoşnut edici bir yaşayış içindedir.”

8-9. “Kimin de”kötülüklerini karşılayabilecek kadar iyilikleri olmadığı için “**tartıları hafif gelirse, onun anası,**” varacağı ve kalacağı yer “**Hâviyedir.**”Cehennem ateşidir.

“el Hâviye,” cehennemin isimlerinden biridir. Tıpkı yavrusundan ayrılmayan anne gibi ateş de onun yakasını bırakmayacaktır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “*Çünkü onun azabı, sahibinin yakasını bırakmaz.*” (el-Furkân, 25/65)

Bu buyruğun şu anlama geldiği de söylenmiştir: Kişinin, (ana merkezi olan) başı cehenneme yuvarlanacak, yani tepe üstü cehennem ateşine atılacaktır.

10-11. “**Onun ne olduğunu bilir misin?**” Bu, cehennemin pek dehşetli olduğunu açıklamak içindir. Daha sonra da bunu “Kızgın ateş!” diye açıklamaktadır. Yani, sıcaklığı pek çetindir. Onun harareti, dünya ateşinin hararetinden yetmiş kat fazladır. O ateşten Allah’a sığınırız.

TEKÂSÜR SÛRESİ

Rahman ve Rahim Allah'ın adı ile

- 1- Çokluk yarışı, sizi oyaladı,**
- 2- (Ölüp) de kabirleri boylayıncaya kadar.**
- 3- Asla (böyle yapmayın)! Yakında bileceksiniz.**
- 4- Evet; asla(böyle yapmayın)! İleride bileceksiniz.**
- 5- Asla (böyle yapmayın)! Kesin bir bilgi ile bilmiş olsaydınız (böyle yapmazdınız)!**

1-Yüce Allah kulları, yaratılış sebepleri olan O'na hiçbir ortak koşmaksızın ibadet edip yönelmeyi ve O'nun sevgisini her şeyin önüne geçirmeyi bırakıp başka işlerle uğraştıkları için azarlamakta ve şöyle buyurmaktadır: “**Çokluk yarışı**” sözü geçen bu hususlardan “**sizi oyaladı...**”

Burada neyin çokluğuyla yarışıldığının belirtilmemesi; çoklukla yarışan ve bununla böbürlenen kimselerin mal, evlat, yardımcı, asker, hizmetçi, makam vb. gibi yarışıp böbürlendikleri ve her kesin başkasına karşı çokluluğuyla övünme kastı taşıdığı ve onunla Allah rızasının gözetilmediği bütün hususları kapsamı içindir. 2-Sizin gafletiniz ve oyalanışınız, bunlarla uğraşmanız sürüp gitti, ta ki “**(ölüp) de kabirleri boylayıncaya kadar.**” İşte o vakit önünüzdeki perdeler açıldı. Ancak bu her şeye yeniden başlama imkânının kalmadığı bir vakit oldu. Yüce Allah'ın “**(Ölüp) de kabirleri boylayıncaya (ziyaret edinceye) kadar**” buyruğu şunu da göstermektedir: Berzah ahiret yurduna oradan geçiş için gidilecek bir yurttur. Yüce Allah, oraya gideceklere “ziyaretçi” adını vermiş ve onlara “ikamet edecekler/kalacaklar” dememiştir. Bunda da öldükten sonra dirilişe, ebedî olan/fani olmayan bir yurtta amellerin karşılığının verileceğine dair bir delil vardır. Bu yüzden Yüce Allah, onları şu buyruklarıyla tehdit etmektedir:

3-Asla (böyle yapmayın)! Yakında bileceksiniz.

4-Evet ;asla (böyle yapmayın)! İleride bileceksiniz.

5- Asla (böyle yapmayın)! Kesin bir bilgi ile bilmiş olsaydınız (böyle yapmazdınız)!

3-5. Önünüzde nelerle karşılaşacağınızı, kalbinizle kavrayacak şekilde bilmiş olsaydınız çoklukla yarış ve övünme sizleri oyalamaz, aksine salih amel işlemek için ellerinizi çabuk tutardınız. Fakat sizin kesin bilgiye sahip olmayışınız, sizleri şu gördüğünüz hale getirmiştir.

6- Andolsun siz cehennemi göreceksiniz.

7- Yine andolsun ki onu kendi gözlerinizle göreceksiniz.

8- Sonra andolsun ki o gün nimetlerden sorguya çekileceksiniz.

6. “**Andolsun siz cehennemi göreceksiniz.**” Yani kıyamet günü gelecek ve Allah’ın kâfirler için hazırlamış olduğu cehennemi göreceksiniz.

7. **Yine andolsun ki onu kendi gözlerinizle göreceksiniz.** Yani onu bizzat kendi gözlerinizle göreceksiniz. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “Günahkârlar ateşi görünce içine düşeceklerin kendileri olacaklarını anlayacaklar, fakat ondan kaçacak yer bulamayacaklardır.” (el-Kehf,18/53) 8.”**Sonra andolsun ki o gün nimetlerden sorguya çekileceksiniz.**” Eğer dünyada gördüğünüz nimetlerin şükrünü yerine getirmiş, Allah’ın onlardaki hakkını eda etmiş ve bu nimetleri O’na isyanlarda kullanmamışsanız O, onlardan daha üstün ve daha değerli nimetleri size ihsan edecektir.Şâyet bu nimetlerden dolayı gurura kapılmış, aldanmış, şımarmış, onların şükrünü de yerine getirmemişseniz; aksine bunları masiyet işlemek için yardımcı bir unsur olarak kullanmışsanız, bundan dolayı sizi cezalandıracaktır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “*Kâfir olanların ateşe arzolanacakları gün ‘siz dünya hayatında hoşlandığımız her şeyi bitirdiniz ve onlardan yararlanıp durdunuz. Bugün yeryüzünde haksız yere büyüklenmeniz ve fâsıklık etmeniz sebebiyle horluk azabıyla cezalandırılacaksınız.’ (denir onlara).*” (el Ahkâf,46/20)

ASR SÛRESİ

Rahmân ve Rahim Allah’ın adı ile.

1-Andolsun asra/zamana ki, 2-İnsan kesinlikle zarardadır.

3- Ancak iman eden, Salih ameller işleyen, birbirine hem hakkı hem de sabrı tavsiye edenler müstesnâ.

1-3. Yüce Allah, kulların fiillerini ve amellerini işledikleri vakit olan gece-gündüz anlamına gelen “**asra/zamana**” yemin ederek, insanın zararda olduğunu bildirmektedir. Zararda olan ise kârda olanın zıddıdır. Ziyana uğramanın/zarar etmenin birbirinden farklı birçok derecesi vardır. Dünya ve âhireti kaybedip ebedî nimetleri elden kaçıran, cehennemi hak eden kimsenin halinde olduğu gibi her yönüyle zarar söz konusu olabildiği gibi; bazen bazı yönleriyle zarar, bazı yönleriyle zarar olmayan haller de olabilir. Bundan dolayı Yüce Allah, aşağıdaki dört vasfa sahip kimseler müstesnâ, bütün insanların zararda olduklarını dile getirmektedir. Söz konusu dört vasf şunlardır:

İman: Allah’ın iman edilmesini emrettiği hususlara iman etmektir. İman, ilimsiz mümkün değildir. Zira iman, ilmin bir koludur. O olmaksızın iman kemâle ermez.
Salih amel: Bu da hem Allah’ın hakları hem de kulların hakları ile ilgili olan, gizli ve açık, farz ve müstehap bütün fiilleri kapsar.

Hakkı tavsiye: Buradaki hak, iman ve Salih amel demektir. Yani iman edenlerin bunu birbirlerine tavsiye etmeleri, birbirlerini buna teşvik edip bu konuda onlarda arzu uyandırmalarıdır. **Sabrı tavsiye:** Allah'a itaat üzere, Allah'a isyandan uzak kalmada ve Allah'ın ızdırap verici takdirleri karşısında sabredip tahammül göstermeyi tavsiye etmek demektir. İlk iki husus ile kişi kendi nefsini kemâle erdirirken, sonraki iki husus vasıtasıyla da başkalarını kemale erdirir. Bu dört hususun tam anlamıyla elde edilmesiyle kul, zarardan kurtulur, pek büyük bir kâr elde ederek umduğuna nail olur.

HÜMEZE SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

**1- İnsanları hem fiille hem de sözle ayıplayıp
kötüleyen herkesin vay haline!**

2-Böylesi, mal biriktirir de onu tekrar tekrar sayar.

3-Malının kendisini ebedî kılacağını sanır.

1. **“İnsanları hem fiille hem de sözle kötüleyip çekiştiren herkesin vay haline!”** Burada “vay haline” ifadesi, onlara bir tehdit, vebal ve şiddetli bir azap var, anlamındadır. Ayette geçen insanları işaretle ve fiille ayıplıyıp kötüleyen, tenkit eden kimse demektir. Diğeri ise insanları sözlü olarak ayıplayıp kötüleyen kimse demektir. Fiil ve sözleriyle başkasını kötüleyen bu kimselerin sıfatlarından biri de şudur:
2. **“Böylesi, mal biriktirir de onu tekrar tekrar sayar.”** Bütün derdi, mal toplamak ve bunu sayıp durmaktır. Mala imrenmek ve gözünü ona dikmektir. Böylesinin hayır yollarına, akrabalara ve benzeri yerlere malını infak etmek gibi bir arzusu yoktur.
3. **“Malının kendisini”** cahilliği sebebiyle dünyada **“ebedî kılacağını sanır.”** Bundan dolayı bütün çabası, ömrünü uzatacağını zannettiği malını artırmaya yöneliktir. Cimriliğin ömürleri kısalttığını ve yurtları perişan ettiğini, buna karşılık iyiliğin de ömrü uzattığını bilmez.
4. **Asla! Andolsun ki o, Hutame'ye atılacaktır.**
5. **Hutame'nin ne olduğunu bilir misini?**
6. **O, Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir,**
7. **Yüreklere kadar işler.**
8. **Ve 9. Şüphesiz bu (ateş), onların üzerine arkasından uzatılmış direkler bulunan kapılarla sımsıkı kapatılmış olacaktır.**

4-5. “**Asla! Andolsun ki o, Hutame’ye atılacaktır.**” Hutame’nin azametini ve dehşetli halini belirtmek maksadıyla da “**Hutame’nin ne olduğunu bilir misin?**” diye sormakta, sonra da şu buyruğuyla onu açıklamaktadır: 6-7. “**O Allah’ın” insanlarla ve taşlarla “tutuşturulmuş ateşidir,**” ki çok şiddetli ve alevli yandığından dolayı “**yüreklere kadar işler.**” Yani bedenlerin içine nüfuz ederek harareti kalplere kadar varır.

8-9. Bu çaptaki sıcakın yanı sıra onları, o ateşte hapsedilecekler ve ordan çıkmaktan yana ümitlerini kesmiş olacaklardır. Bundan dolayı şöyle buyrulmaktadır: “**Şüphesiz bu (ateş), onların üzerine,**” ordan çıkmasınlar diye kapıların arkalarından “**uzatılmış direkler**”le kilitlenmiş, “sımsıkı olacaktır.”

“Oradan her çıkmak istediklerinde tekrar oraya geri çevrilirler.”(es-Secde, 32/20)
Bundan Allah’a sığınır, af ve âfiyet dileriz.

FİL SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah’ın adı ile.

- 1- **Görmedin mi Rabbin, fil sahiplerine ne yaptı?**
- 2- **Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?**
- 3- **Üzerlerine sürü sürü kuşlar gönderdi;**
- 4- **Onlara pişmiş çamurdan taşlar atan.**
- 5- **Sonunda onları (hayvanlar tarafından) yenmiş ekin yaprağı gibi yaptı**

1-5. “**Görmedin mi Rabbin,**” Yüce Allah, kudretinden ve şanının azametinden ötürü, kulları için rahmet, tevhidi için ve Rasûlünün doğruluğu için bir delil olarak, Beyt-i Haram’a karşı plan kuran, onu tahrip etmek isteyen “**fil sahiplerine ne yaptı?**”

O fil sahipleri, beraberlerinde bu maksatla hazırlanmış fillerle birlikte Beyt-i Haram’ı yıkmak için gelmişlerdi. Habeşli ve Yemenli askerlerden oluşan ve Arapların karşı koyamayacağı çapta büyük bir ordu da getirmişlerdi. Mekke’nin yakınlarına geldiklerinde Araplar, kendilerini savunacak güçleri olmadığı için korkuyla Mekke’nin dışına çıkmışlardı. Yüce Allah fil sahiplerinin üzerine Ebâbil, yani muhtelif, farklı, bölük bölük kuşlar gönderdi. Onlar pişmiş çamurdan taşlar taşıyorlardı. Bu taşları onların üzerlerine attılar da bu taşlar, onlardan olup da uzak yakın kim varsa hepsini buldu.

Derken hepsi de yenilmiş ekine döndüler. Allah, onların yapmak istedikleri kötülüğü önlemiş, vermek istedikleri zararı bizzat kendilerine çevirmişti. Onların başlarından geçen bu olay, bilinen meşhur bir olaydır. Rasûlullah sallahu aleyhi ve selam dünyaya geldiği sene vuku bulmuştur. Böylelikle o, onun davetini öncesinde ortaya çıkan belgelerden, risaletinin delillerinden bir delil olmuştur. Yüce Allah'a hamd ve şükürler olsun.

KUREYŞ SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

- 1- (Fil sahiplerine yaptıklarımız hep) Kureyş'in güvenliği;
- 2- Yani kış ve yaz yolculuklarındaki güvenlikleri içindir.
- 3- O halde artık onlar, bu Beyt'in Rabbine ibadet etsinler;
- 4- Ki kendilerini açlıktan kurtarıp doyuran ve korkudan kurtarıp güvende kılan da O'dur.

1-2 Pek çok müfessirin dediğine göre bu sûrenin başı bundan önceki sûreyle alakalıdır. Yani Biz, fil ashabına yaptıklarımızı Kureyşliler için, onların güvenlikleri, İşlerinin doğru dürüst ve yolunda gitmesi, ticaret ve kazanç sağlamak amacı ile kışın Yemen'e, yazın da şam'a doğru yaptıkları yolculuklarının düzeninin bozulmaması için yaptık. Yüce Allah, işte bundan ötürü onlara kötülük yapmak İsteyenleri helâk etmiştir. Böylelikle Arapların kalplerinde Harem bölgesinin ve O bölgede yaşayan insanların konumu anlaşılmuştur. Bu sayede onlara saygı duymağa başlamışlar ve onların yaptıkları herhangi bir yolculukta onlara ilişmemişlerdir. İşte bundan dolayı Yüce Allah, onlara bu nimete karşılık şükretmelerini emrederek şöyle buyurmaktadır:

3. **“O halde artık onlar, bu Beyt'in Rabbine ibadet etsinler,** “Yani O'nu tevhid etsinler ve yalnızca O'na ihlâsla ibadet etsinler.

4. **“Ki kendilerini açlıktan kurtarıp doyuran ve korkudan kurtarıp güvende kılan da O' dur.** Çünkü bol rızık ve korkulardan yana emin olmak, Yüce Allah'a şükretmeyi gerektiren dünyevî nimetlerin en büyüklerindedir. Açık ve gizli bütün nimetlerine karşılık hamd ve şükür senindir Allah'ım! Yüce Allah'ın burada özellikle “Beyt'in Rabbi” olduğunu dile getirmesi, bu Beyt'in şeref ve faziletinden dolayıdır. Yoksa O, her şeyin Rabbidir.

MÂÛN SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

- 1- **Gördün mü hesabı yalanlayanı?**
- 2- **İşte o, yetimi itip kakar.**
- 3- **Yoksulu doyurmaya da teşvik etmez.**
- 4- **Vay haline o namaz kılanların!**
- 5- **Ki onlar, namazlarından yana gaflet içindedirler;**
- 6- **Üstelik riya/gösteriş yaparlar,**
- 7- **İyiliğe de engel olurlar.**

1. Yüce Allah kendi hukukunu ve kullarının haklarını terk edenleri kınayarak şöyle buyumaktadır: **“Gördün mü hesabı yalanlayanı,”** Yani dirilişi ve amellerin karşılığının verileceğini yalanlayan ve peygamberlerin getirdiklerine iman etmeyi...
2. **“İşte o, yetimi itip kakar,** “Yani sert ve kaba bir şekilde davranır, kalbinin katılığı dolayısıyla ona marhamet etmez. Çünkü ne iyiliklerin mükâfatını umar, ne de azaptan korkar.
3. **“Yoksulu doyurmaya da teşvik etmez.”** Başkalarını teşvik etmez. Kendisi ise yoksula zaten yemek yedirmez.

4-5. **“Vay haline o namaz kılanların ki onlar, namazlarından yana gaflet içindedirler. ”** Yani, onlar namazı kılarlar ama onu zayi ederler, vakitlerine dikkat etmezler, rükunlerini yerine getirmezler. Bunun sebebi, Yüce Allah'ın emrine gereken önemi vermeleridir. Çünkü itaatin en önemlisi ve ibadetlerin en faziletlisi olan namaza gereken dikkati göstermezler. Namazdan yana gaflet içinde olmak, kişinin yerilip kınanmayı hak etmesine sebep olan esas etkidir. Namaz içinde gaflete düşüp yanılmak ise Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de dahil herkesin karşı karşıya kaldığı bir durumdur.

6. Bundan dolayıdır ki Yüce Allah burada yerilen kimseleri gafletlerine ilave olarak riyâkarlık, katı kalplilik ve merhametsizlikle nitelendirerek şöyle buyurmaktadır: **“ Üstelik riya/gösteriş yaparlar,”** yani amelleri insanlara gösteriş olsun diye işlerler.

7. **“İyiliğe de engel olurlar.”** Yani normalde karşılık beklenmeden verilen ve verilmesinden ötürü de hiçbir zararın söz konusu olmadığı kap-kacak, kova, balta ve buna benzer eşyaları bile ödünç yahut bağış olarak vermeyi engellerler. Bunlar, aşırı hırs ve cimriliklerinden, mala düşkünlüklerinden dolayı bu tür küçük iyilikleri bile engellediklerine göre miktarı daha çok olan iyiliklerde nasıl davranırlar, varın siz hesap edin!? Bu sürede yetim ve yoksula yemek yedirmek teşvik edilmektedir. İyilik yapılmasına, kap-kaç, kova, kitap ve buna benzer ufak tefek ve kıymetli olmayan eşyaların ödünç ve ya karşılıksız olarak verilmesi de teşvik edilmektedir. Çünkü Yüce Allah, bu işi yapmayanları yermektedir. Doğrusunu en iyi bilen Allah'tır.

KEVSER SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

- 1- Şüphe yok ki Biz sana Kevser'i verdik.**
- 2- O halde Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.**
- 3- Şüphesiz asıl şanı/hayrı kesik olan, sana nefret besleyenin kendisidir.**

1. Yüce Allah, peygamberi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e olan nimetini ifade ederek şöyle hitap etmektedir: “Şüphe yok ki Biz sana Kevser'i verdik.” Kevser, pek çok hayır, uçsuz bucaksız lütuf demektir. Yüce Allah'ın Peygamberi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e kıyamet günü vereceği “Kevser” adındaki nehir ile eni bir aylık, boyu bir aylık mesafe olan ve suyu süttten daha beyaz, baldan daha tatlı olan Havz da bu pek büyük hayra dahildir. Bu Havzın kapları semadaki yıldızlar kadar çok ve onlar gibi parlaktır. Ondan bir defa içen artık ebediyen bir daha susamayacaktır.

2. Yüce Allah, Rasûlüne olan lütuf ve ihsanını beyan ettikten sonra bunlara şükretmesini emrederek “O halde Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.” buyurmaktadır. Özellikle bu iki ibadeti söz konusu etmesinin sebebi, bunların ibadetlerin en faziletlieleri, Allah'a yakınlaştırıcı amellerin en değerlileri olmalarındandır. Ayrıca namaz, kalp ve azaların Allah'ın önünde saygıyla boyun eğmesini ihtiva etmekte ve ubüdiyyetin çeşitli şekillerini ortaya koymaktadır. Kurban kesmede de kulun sahip olduğu en değerli kurbanları Yüce Allah'a sunmakla ve yapısı gereği nefsin sevdiği ve kolay vermek istemediği malın bir bölümünü O'nun için vermek suretiyle Allah'a yaklaşma söz konusudur.

3. “Şüphesiz asıl şanı/hayrı kesik olan,” her türlü hayrı, ameli, zikiri ve şanı kesik olan “sana nefret besleyenin” sana buğzedenin, seni kınayanın ve sana kusur isnat edenin “kendisidir.” Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e gelince, o gerçekten kâmidir. Bir mahluk için mümkün olan şanın yüceliği, yardımcılarının çokluluğu ve ona uyanların fazlalığı gibi yönlerden o, mümkün olan her kemâle sahiptir.

KÂFİRÛN SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

- 1- De ki: 'Ey kâfirler!
- 2- 'Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmiyorum.'
- 3- 'Siz de benim ibadet ettiğime ibadet etmiyorsunuz.'
- 4- 'Ben sizin ibadet ettiğlerinize ibadet edecek değilim.'
- 5- 'Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz.'
- 6- '(O halde) sizin dininiz size, benim dinim de bana.'

1-2. Yani kâfirlere açıkca ilân ederek “ De ki: ‘**Ey kâfirler, ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmiyorum.**’” Yani bunu söyle ve onların Allah'tan başka tapmakta olduklarından hem zahiren hem de batinen uzaklaş.

3. “**Siz de benim ibadet ettiğime ibadet etmiyorsunuz.**” Çünkü sizler Allah'a ibadet ederken ibadeti ihlasla yalnız O'na yapmıyorsunuz. O'na şirk koşarak yaptığınız ibadete ise ibadet denmez.

4-5. “**Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet edecek değilim. Sizde benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz.**” Bu ifadeleriniz tekrarlanmasının sebebi şudur: İlk ifade böyle bir fiilin asla mevcut olmadığı açıklanmakta, ikincisinde ise artık bunun iki taraf için ayrılmaz bir vasıf olduğu ortaya konmaktadır. İşte bundan dolayı da iki taraf arasındaki farkı ortaya koyup iki kesimin birbirinden ayrı olduklarını belirtmek üzere şöyle buyurmuştur:

6. “(O halde) **sizin dininiz size benim dinim de bana!**” Nitekim Allah Teala bir yerde de şöyle buyurmaktadır:

“De ki: Herkes kendi karakterine göre amel eder.” (el-isra, 17/84

“Benim yaptığım bana aittir, sizin yaptığınız da size. Benim yaptıklarımın siz uzaksınız, sizin yaptıklarınızın da ben uzağım.” (Yûnus, 10/41)

NASR SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah adı ile.

- 1- Allah'ın yardımı ve fetih geldiğinde,
- 2- Ve insanların bölük bölük Allah'ın dinine girdiklerini gördüğünde;
- 3- Rabbini hamd ile tesbih et ve O'ndan mağfiret dile!
Şüphesiz O, tevbeleri çokça kabul edendir.

1-3. Bu değerli sûrede hem bir müjde, hem bu müjdenin gerçekleşmesi esnasında Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e yönelik bir emir hem de buna bağlı olarak bir işaret ve bir uyarı vardır. **Müjde şudur:** Allah Rasûlüne zafer ve yardım ihsan edecek, o da Mekke'yi fethedecektir. İnsanlar da Allah'ın dinine bölük bölük girecekler, hatta onların pek çoğu daha önceleri onun düşmanı iken onun yakınları ve yardımcıları olacaktır. Gerçekten de verilen bu müjde gerçekleşmiştir. Emre gelince: Bu, Yüce Allah'ın zafer ve fethin gerçekleşmesinden sonra Rasûlüne bundan ötürü şükretmesi, Rabbini hamd ile tesbih ederek O'ndan mağfiret dilemesi yömündeki emirdir.

İşarete gelince: Burada iki işaret söz konusudur. **Birinci işaret:** Allah Rasûlünün, Allah'ı hamd ile tesbih edip O'ndan mağfiret dilemeyi gerçekleştirdiğinde bu, dine yardımın ve zaferin devam edeceğine işarettir. Çünkü bu, Allah'a şükretmenin bir neticesidir Zira Yüce Allah şöyle buyurbaktadır: "And olsun ki eğer şükrederseniz şüphesiz Ben de size (nimetimi) artırırım." (İbrahim, 14/) Bu da raşid halifeler döneminde ve onlardan sonraki dönemlerde bu ümmet arasında görülmüş bir husustur. Allah'ın yardımı sürekli devam etmiş, öyle ki İslâm, hiçbir dinin ulaşamayacağı noktaya ulaşmıştır. Bu dine girenler başka dinlere girenlerden daha çok olmuştur. Bu hal, bu ümmeti Allah'ın emirlerine muhalefet edinceye kadar böylece Allah'ın hem bu ümmete olan lütüf ve rahmeti, hem de bu dine olan lütüf ve rahmeti akla hayale gelmeyecek kadar çoktur. **İkinci işaret:** Bu da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ecelinin yaklaşmış olduğudur. Bunun izahı da şöyledir: Onun ömrü faziletli bir ömürdür ki Allah da onun hayatına yemin etmiştir. Faziletli işlerin de mağfiretle sona erdirilmesi alışlagelen bir husustur. Namaz, hac ve diğerlerinde olduğu gibi. Buna göre Yüce Allah'ın, Rasûlüne böyle bir durumda hamd ve istiğfarda bulunmayı emretmiş olması, onun ecelinin sona ermek üzere olduğuna bir işarettir. O halde Rabbine kavuşmaya hazırlansın, ömrünü yapabileceği en faziletli amellere sonuçlandırın. –Allah'ın salât ve selâmları üzerine olsun-

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, Kur'ân-ı Kerîm'in bu buyruğunun gereğini yerine getirecek bu sözleri namazında çokça söyler, rükû ve secdelerinde şöyle derdi :

' Allah'ım, Rabbimiz, Seni her türlü eksiklikden tenzih ederiz, Seni hamd ile anarız. Allah'ım, günahlarımı bağışla.'

TEBBET/MESED SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

1-Elleri kurusun Ebû Leheb'in, zaten kurudu da!

2-Ne malı fayda verdi ona, ne de kazandıkları.

3-Yakında o, alevli bir ateşe girip yanacak;

4,5 Karısı da... Hem de boynunda liften örülmüş bir ip olacak ve onunla odun taşıyacak.

1-Ebû Leheb, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in amcasıdır. Ona düşmanlık eder ve çok eziyetlerde bulunurdu. Ne dine bağlılığı vardı, ne de akrabalık bağlarına riâyeti.-Allah kahretsin onu- İşte Yüce Allah'ın onu kıyamet gününe kadar sürecek bir aşağılama ve kınama olan bu ağır ifadelerle yediğini görüyoruz. Şöyle buyurmaktadır: **“Elleri kurusun Ebû Leheb'in,”** hüsrana uğrasın, bedbaht olsun. **“zaten kurudu da.”** Kaznamadı, kâr etmedi.

2-**“Ne”** yanında bulunan ve kendisini azdıran **“malı fayda verdi ona, ne de kazandıkları.”** Allah'ın azabı gelip kendisini bulduğunda ona bunların bir kısmı bile engel olamadı.

3-5. **“Yakında o, alevli bir ateşe girip yanacak,”** Yani cehennem ateşi onu her bir taraftan çepçevre kuşatacak **“ karısı da”** onunla birlikte girecek **“hem de boynunda liften örülmüş bir ip olacak ve onunla odun taşıyacak.”** Karısı da aynı şekilde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e çok ileri derecede eziyette bulunuyordu. Günah ve düşmanlık hususunda kocasıyla yardımlaşıyor, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e eziyet etmede elinden gelen her şeyi yapıyor ve kötülükler işliyordu. Sırtında taşımış olduğu günahlarla tıpkı odun toplayıp sırtında taşıyan, bunun için de boynunda ip taşıyarak bunun hazırlığını yapan kimseye benziyordu. Ya da kadının kendisi cehennem ateşinde boynunda liften bir ip olduğu halde kocasının ateşine odun taşıyacaktır. Durum ne olursa olsun bu sûrede, Yüce Allah'ın göz kamaştırıcı âyetlerinden/mucizelerinden biri vardır. Yüce Allah bu sûreyi indirdiğinde Ebû Leheb ve karısı henüz ölmemişti. Allah onların cehennem ateşinde azaba uğrayacağını haber vermiştir ki bu da mutlaka olacaktır. Buna bağlı olarak onların Müslüman olmaması gerekirdi. Nitekim gizliyi ve açığı bilen Allah'ın haber verdiği gibi de olmuştur.

İHLÂS SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

- 1- De ki: 'Allah, birdir.'
- 2- 'Allah, Sameddir.'
- 3- 'O, doğurmamış ve doğmamıştır.'
- 4- 'O'na denk hiç kimse de yoktur.'

1. Kat'i bir kararlıkla, inanarak ve manasını bilerek "De ki: Allah birdir." Yani bir ve tek olmak O'na hastır. Tek başına kemal sıfatlarına sahip olan O'dur. En güzel isimleri, en yüce ve üstün sıfatlar, mukaddes fiiler O'na aittir, O'nun benzeri, dengi yoktur.
2. "**Allah Samed'dir.**" Bütün ihtiyaçlar O'ndan istenir. Ulvî ve süflî âlemde bulunanların hepsi en ileri derecede O'na muhtaçtırlar. İhtiyaçlarını O'ndan ister ve ihtiyaçlarını görmesi için O'na yalvarırlar. Çünkü sıfatları kâmil olan O'dur. O ilmi kemal derecesinde olan el-Alîm, Hilmi kemâl derecesinde olan el-Halîm, rahmeti her şeyi kuşatmış olan er-Rahmîm'dir. Diğer bütün vasıfları da bu şekildedir.
3. O'nun kemalini bir tecellisi olarak hiçbir şeye ihtiyaç duymadığı için "**O, doğurmamış ve doğmamıştır.**"
4. İsimlerinde, sıfatlarında ve fiilerinde de "**O'na denk hiç kimse de yoktur.**" O'nun şanı çok mübarek, çok yücedir!

Bu sûre isim-sıfat tevhîdini ihtivâ etmekte ve Yüce Allah'ın bunlarda tek olduğunu ifade etmektedir.

FELAK SÛRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

- 1- **De ki: 'Sığınırım sabahın Rabbine,'**
- 2- **'Yarattıklarının şerrinden,'**
- 3- **'Karanlığı çöktüğü vakit gecenin şerrinden,'**
- 4- **'Düğümlere üfüren(büyücü) kadınların şerrinden,'**
- 5- **'Ve hased ettiği zaman hased edenin şerrinden.'**

1. O'na sığınarak **"De ki: Sığınırım,"** güvenip dayanırım **"sabahın Rabbine!"** Yani daneyi ve çekirdeği yarıp çıkartana, geceyi yarıp sabahı ortaya çıkartana.
2. **"Yarattıklarının şerrinden."** Bu, Yüce Allah'ın yaratmış olduğu insan, cin ve canlı tüm yaratılmışları kapsar. Bu buyrukla bunlarda bulunan kötülüklerden, bunların yaratıcısına sığınılmaktadır. Bu genel ifadeden sonra daha özel olarak şöyle buyurmaktadır:
3. **"Karanlığı çöktüğü vakit gecenin şerrinden."** Yani insanı bürüdüğü ve çok sayıda kötü ruhun (cinin) ve zarar verici hayvanların etrafa yayıldığı gecelerdeki kötülüklerden Allah'a sığınırım.
4. **"Düğümlere üfleyen (büyücü) kadınların şerrinden."** Yani yaptıkları büyüleri, büyü için atmış oldukları düğümlere üfürerek gerçekleştiren büyücü kadınların şerrinden Allah'a sığınırım.
5. **"Ve hased ettiği zaman hased edenin şerrinden."** Hased eden, hased ettiği (kışkırdığı) kimsedeki nimetin sona ermesini isteyen ve bunun için de elinden geldiği kadarıyla bu uğurda çalışıp çabalayan kimsedir. O bakımdan onun kötülüğünden, hile ve tuzaklarının boşa çıkartılmasından Allah'a sığınmak bir ihtiyattır. Nazar eden kimse de hased edenin kapsamına girer. Çünkü nazar, ancak hasetçi/kıskanç, kötü tabiatlı ve kötü ruhlu kimselerden sadır olur. Bu sûre genel ve özel her türlü kötülükten Allah'a sığınmayı ihtivâ etmektedir. Ayrıca sihrin gerçek olduğunu, onun zararından endişe edildiğini, sihirden ve sihiri yapanlardan Allah'a sığınılması gerektiğini de ortaya koymaktadır.

NÂS SÜRESİ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adı ile.

- 1- De ki: 'Sığınırım insanların Rabbine,'
- 2- 'İnsanların melikine,'
- 3- 'İnsanların ilâhına,'
- 4- 'O sinsî vesveseci (şeytanın) şerrinden,'
- 5- 'ki o, insanların kalplerine vesvese verip durur,'
- 6- 'Hem cinlerden olur, hem de insanlardan.'

1-6. Bu sûre şeytandan; insanların Rabbine, onların mutlak mâliki ve ilâhî olan Zâta sığınmayı ihtivâ etmektedir.

Şeytan, bütün şerhlerin aslı ve kaynağıdır. Onun fitnesinin ve şerrinin bir sonucu olarak o, insanların kalplerine vesvese vermekte, kötülüğü güzel göstermekte, kötülüğü gözlerde güzel bir surette canlandırmaktadır. İnsanlarda kötülük yapma arzusu uyandırmakta, buna karşılık hayır işlemekten onları uzaklaştırmakta ve hayrı da onlara gerçek suretinden başka türlü ve çirkin göstermektedir. O daima bu haliyle vesvese verir ve kul, Rabbini andığı, onun uzak olması için Allah'tan yardım istediği vakit hemen vesvese vermekten geri çekilip siner. O bakımdan kulun, bütün insanların Rabbi ve ilahî olan Allah'tan yardım istemesi, O'na sığınması ve O'na güvenip dayanması gerekir. Zira bütün yaratılanlar Allah'ın rubûbiyetinin ve mutlak malikiyetinin kapsamı içindedir. Her bir canlının perçemini/idaresini elinde tutan O'dur. Yine O' onları sadece kendine ilah tanımları için yaratmıştır. Bunun gereğini yerine getirebilmeleri için onları kulluktan alı koymak isteyen, kulluk ile aralarına girip onlara engel olmaya çalışan, cehennemliklerden olmaları için onları kendi taraflarının arasına katmak isteyen düşmanlarının şerrinin onlardan uzaklaştırılması gerekir. Aksi halde Allah'ın uluhiyetinin gerçeğini tam anlamıyla yerine getirmezler.

Vesvese veren şeytan, cinlerden olabildiği gibi insanlardan da olabilir. Bundan dolayı: **"Hem cinlerden olur, hem de insanlardan"** diye buyrulmaktadır.

**ÖNSÖZ VE TEFSİRLER İLE İLGİLİ
SORULAR**

- 1- Ümmet İçin Önemli Dersler risalesinin müellifi kimdir?
  - a) Abdulazîz b. Abdillâh B. Bâz rahimehullâh
  - b) Muhammed b. Useymîn rahimehullâh
  - c) Heysem Serhân –Allah onu korusun-
- 2- Ümmet İçin Önemli Dersler risalesini neden öğreniyoruz?
Önemli olduğu için
  - a) Alimlerin onu okumaya ve önem göstermeye yönelik tavsiyeleri
  - b) Müslümanın ihtiyacı olan mühim konuları içermesi c) Tüm bu saydıklarımız
- 3- Bu risale şunları içerir:
  - a) Müslümanın Kuran ve tevhid ile alakalı durumları
  - b) Namaz ve abdest
  - c) Âdab ve ahlaklar
  - d) Masiyetlerden sakındırma
  - e) Ölünün defin işlemleri
  - f) Saydıklarımızın tamamı
- 4- Müslüman öğretmeye, okumayı düzeltmeye ve ezbere hangi sure ile başlar?
  - a) Alak suresi b) Fatıha suresi c) İhlas suresi
- 5- İnsanlar Kuran ile olan alakaları ve onunla amel etmeleri bakımından iki uç noktaya ve orta yollu olmak üzere üç kısma ayrılır.
  - a) Doğru b) Yanlış
- 6- Talebinin öncelikli olarak başlaması gereken tefsir kitabı hangisi olabilir?
  - a) İbn Kesîr tefsiri b) İbn sa'dî tefsiri c) Kurtubî tefsiri
- 7- İlim talebesi uzun ve tafsilatlı kitaplar okumadan önce kısa ve öz kitaplar okumalıdır.
  - a) Doğru b) Yanlış
- 8- İlim talebesi tefsir kitaplarından okumada hoşuna giden ve okumasını sürekli kılan tekrarlı sureleri okumalıdır.
  - a) Doğru b) Yanlış
- 9- İlim talebesi zor geliyorsa, tefsirleri sesli olarak sunan programlardan dinleyebilir.
- 10- a) Doğru b) Yanlış
- 11- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Kuran'ı okuyup da üzerinde düşünmeyen kimseyi uyarmıştır.
  - a) Doğru b) Yanlış

FATİHA SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 1- Surenin sure olarak isimlendirilmesi onun sur gibi çevrili olmasındandır. Yani onun sınırları vardır ne içinden bir şey dışarı çıkar ne de dışarıdan bir şey içeri girebilir.
a) Doğru b) Yanlış
- 2- Fatiha'ya neden bu isim verilmiştir?
.....
- 3- Fatiha suresinin isimleri hangileridir?
a) Ummu-l Kur'ân b)Tekrarlanan yedi c)Rukye d) Salat/namaz e)Saydıklarımızın tümü
- 4- Kur'ân okumak bir ibâdet olmasına, masiyet olmamasına rağmen okumadan önce şeytandan Allah'a sığınmak vaciptir. Bunun sebebi nedir?
.....
- 5- “Euzu”/sığınırım ne anlama gelir?
.....
- 6- Şeytanın racim/ kovulmuş olarak isimlendirilmesinin sebebi nedir?
a) Çünkü o taşlanmıştır yani rahmetten uzaklaştırılmış kovulmuştur
b) Çünkü o ateş parçaları ile taşlanır
c) Çünkü o adem oğluna şehvetler ve şüpheler atar
d) Saydıklarımızın tümü
- 7- Besmele içinde bulunan car ve mecrur, hazfedilmiş uygun bir fiilin varlığıyla alakalıdır.
a) Doğru b) Yanlış
- 8- Allah lafzının anlamı:
a. Allah ismi sadece O'na özeldir başkasına bu isim verilemez
b. Tüm isimlerin kendisine dönüp dolaştığı isimdir.
c. Yüce Allah'ın en büyük ismi a'zamıdır.
d. Elif lam takısı nida sırasında hazfedilmez
e. Saydıklarımızın tümü.
- 9- Allah'ın Rahman ve Rahîm isimleri arasındaki fark nedir?
.....
.....
- 10- Allah'ın alemlere Rab oluşu/terbiye ediyor oluşu iki kısma ayrılır. Bunlar hangileridir:
a) Genel ve özel terbiye
b) Mutlak ve mukayyed terbiye
- 11- Peygamberlerin en çok dua ettiği lafız hangisidir?
a) Allah'ım b) Rabbim
- 12- Yevmud-dîn/Dîn günü nedir?
a) Kıyamet günü
b) İnsanların yaptıklarının karşılığını gördüğü gündür
c) Tüm bu saydıklarımız
- 13- “Bize doğru yolu göster.” Bu âyette kul için en kapsamlı ve en faydalı dua vardır.
a) Doğru b) Yanlış

- 14- “Dîn” şu anlama gelir:
a) Karşılık b) Amel c) Bazen karşılık ve bazen amel anlamına gelir
- 15- Ma'mûl'ün âmîl olanın önüne getirilmesi şu faideyi sağlar:
a) Hasreder
b) Bir faidesi yoktur
- 16- İbâdetin istiâneneden önce zikredilmesi şu anlama gelir:
a) Genel olanın özel olandan önce zikredilmesi
b) Allah'ın hakkının kula taalluk eden haktan önce zikredilmesi
c) Saydıklarımızın tümü
- 17- “(Rabbimiz!) yalnız sana ibadet ederiz” ayetinde özne neden çoğul (biz) olarak gelmiştir?
.....
.....
- 18- İbâdetin tanımı nedir?
a) İbâdet geniş bir manaya sahip olup Yüce Allah'ın sevip razı olduğu aşık ve gizli tüm söz ve fiillerdir.
b) Allah için onu sevip ve yücelterek emir ve yasaklarından kaçınma şekliyle ona karşı tezellüle/boyun eğmeye bürünmek
c) Saydığımız bu iki tanım da yerine göre doğrudur.
- 19- İhdinâ/ bize doğru yolu göster ibaresi ile kastedilen nedir?
a) Yol göstermek ve irşad
b) Yol için başarı
c) Saydıklarımızın tümü
- 20- “Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğu kimselerin yolu” ile kastedilenler kimlerdir?
a) Bu ümmetten imân etmiş herkes
b) Allah'ın kendilerine nimet verdiği nebiler, sıddıklar, şehitler ve salihler.
- 21- -(Rabbimiz!) yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz” ibaresinde dinin ve kaderin beraber oluşu vardır.
a) Doğru b) Yanlış
- 22- Hangisi Kur'ânın tamamını diğer surelerden ayrıcalıklı olarak ihtivâ etmiştir?
a) Fatıha suresi
b) Ayete-l kursi
c) İhlâs suresi
- 23- Yüce Allah'ın “Bize doğru yolu göster” sözü şunu içermektedir:
a) Nübüvvetin varlığının ispatı
b) Tüm bidat ve dalalet fırkalarına bir reddiye
c) Saydıklarımızın tümü
- 24- “Ceza/karşılık gününün mâlikidir.” Şu manayı içerir:
a) Karşılık adalet ile olacaktır
b) Kul yaptıklarında gerçek manada faildir
c) Bu karşılık sadece yapılan ameller içindir
d) Tüm saydıklarımız
- ÂYETU-L KURSI İLE ALAKALI SORULAR
- 25- Ayete-l kursi'nin bu isimle adlandırılması içinde “kursî” lafzının bulunmasından dolayıdır.
a) Doğru b) Yanlış

- 26- Kur'ândaki en yüce âyet hangisidir?
a) Borç âyeti   b) On büyük hukuku içeren ayet   c) Ayetu-l kursî
- 27- Kur'ân manaları itibari ile bazıları bazısından üstün olabilir.
a) Doğru   b) Yanlış
- 28- Ayetu-l kursî Allah'ın esmau'l hüsnâsından kaçını içerir?
a) Beş ismi   b) Altı ismi   c) Yedi ismi
- 29- Allah'ın "Hayy" ismi:
a) O'nun zatının kemâline delalet eder   b) O'nun saltanatının kemâline delalet eder
- 30- Allah'ın "Kayyûm" ismi:
a) O'nun zatının kemâline delalet eder   b) O'nun saltanatının kemâline delalet eder
- 31- Allah'ın "Hayy" ismi ile "Kayyûm" ismi bir araya gelince O'nun zâtının ve saltanatının kemâline delalet eder.
a) Doğru   b) Yanlış
- 32- Allah'ın "Hayy" ismi ile "Kayyûm" ismi Kur'anda :
a) Üç farklı yerde bir arada zikredilmiştir
b) Dört farklı yerde bir arada zikredilmiştir
c) İki farklı yerde bir arada zikredilmiştir.
- 33- Menfî sıfatlar hususunda, Yüce Allah'ın ve Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Allah hakkında nefyettiği sıfatları zıttının kemaliyle beraber nefyederiz. Nitekim tek başına nefyetmenin kemal olmadığı bilinen bir gerçektir. Allah hakkında "uyuklamanın" ve "uykunun" nefyedilmesi/reddedilmesi O'nun hayat ve kayyumiyet sıfatlarının kemâline delalet eder.
a) Doğru   b) Yanlış
- 34- Allah ancak kendi rızası olması durumunda birinin başkasına şefaet etmesine izin verir. Ve Allah ancak şunların olması durumunda razı olur:
a) Tevhîd   b) Rasûl'e ittiba   c) Saydıklarımızın tümü
- 35- Allah'ın şer'î ve kaderi işlerden yarattıklarına gösterdiği şeyler:
a) Az bir kısımdır   b) Çoktur.
- 36- "Onların önlerinde olanı bilir" ayeti şimdi olan ve gelecekte olacak şeyleri bilir anlamına gelip, "Ve arkalarında bıraktıkları [şeyleri de bilir]" ayetinde ise geçmişte olan şeyleri bildiği anlamına gelir.
a) Doğru   b) Yanlış
- 37- Yüce Allah'ın "El-Aliyy" ismi:
a) O'nun zatının yüceliğine delalet eder
b) O'nun sıfatlarının yüceliğine delalet eder
c) O'nun yaratılmışların tamamını boyunduruğu altına aldığı anlamına gelir.
d) Saydıklarımızın tümü
- 38- "Onu okuyan için Allah tarafından sabaha kadar şeytandan koruyacak bir muhafız indirilir." Hangisi ile alakalıdır?
a) Bakara suresinin son ayetleri   b) Ayetu-l kursî

- 39- Ayetu-l kursî ne zaman okunur?
a) Farz namazların sonunda veya ardından
b) Uyumadan hemen önce
c) Sabah ve akşama kavuşunca
d) Saydıklarımızın tümü

ZİLZÂL SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 40- Zilzâl suresi:
a) Mekki bir suredir b) Medenî (hicretten sonra inen) bir suredir
- 41- Zilzâl suresi :
a) Terğîb (en küçük ameli bile işlemeye teşvik) içerir
b) Terhîb (en küçük kötülükten bile sakındırma) içerir
c) Saydıklarımızın tümü
- 42- “Yer, kendine has sarsıntısıyla şiddetle sarsıldığı zaman” ayeti Yüce Allah’ın “Böylece yerlerini dümdüz, bomboş bırakacaktır. Orada ne bir iniş ne de bir yokuş görebileceksin” ayetini anımsatır.
a) Doğru b) Yanlış
- 43- “Yer, içindeki ağırlıklarını dışarıya çıkardığı [zaman]” şu şekilde tefsir edilir:
a) Dağlar ve tepeler
b) Ölümler ve hazineler
- 44- Yeryüzü insana yaptığı haberleri bildirip ve şahitlik edenlerden olacaktır.
a) Doğru b) Yanlış
- 45- O gün insanlar, amelleri(nin karşılıkları) kendilerine gösterilmek üzere bölük bölük geleceklerdir. Ayetindeki “bölük bölük” şu anlama gelir:
a) Herkes tek başına gelecektir
b) Farklı gruplar halinde
- 46- “Artık zerre ağırlığınca bir hayır yapan” ayeti Yüce Allah’ın “Onlar bütün yaptıklarını karşılarında bulurlar.”sözünü anımsatır.
a) Doğru b) Yanlış

ÂDİYÂT SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 47- Âdiyât suresi:
a) Mekki bir suredir b) Medenî (hicretten sonra inen) bir suredir
- 48- Âdiyât kelimesinin manası hangisidir?
a) Atlar b) Hareket eden her şey c) Saydıklarımızın tümü
- 49- Âdiyât suresinde insan üzerinde farz olan bazı hukukları zâyi etmek hususunda bir sakındırma vardır.
a) Doğru b) Yanlış
- 50- Aşağıdaki kelimelerin manasını açıklayın
Dabhâ.....
Kadhâ.....
Nekhâ.....
Lekenûd.....

KÂRÎ'A SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 51- Kâri'a suresi:
a) Mekki bir suredir b) Medenî (hicretten sonra inen) bir suredir
- 52- Kâri'a:
a) Tehdit ayetleridir b) Kıyamet günüdür
- 53- Kâri'a suresinin maksatlarından biri de şudur:
a) Kıyametin korkunç hallerinin bahsi b) Dünyada insanın imtihana uğraması
- 54- "Ke-l ferâşi-l mebsûs" ne anlama gelir?
.....
.....
"Ke-l 'ihni-l menfûş" ne anlama gelir?
.....
.....
- 55- Bahsi geçen "Mîzân" surede ne anlama gelir?
a) Buradaki "Mîzan"/tartı gerçek manada bir hakiki mîzandır
b) Buradaki mîzan adalet anlamında mecazi bir şeydir.
- 56- "Hoşnut edici bir yaşayış" nerede olur?
a) Dünyada b) Cennette
- 57- "Onun anası /barınağı Hâviyedir" ne anlama gelir?
a) Yani kişiye anası gibi hep yakın olup onu bırakmaz
b) Beyninin içi bile ateşe maruz kalır c) Saydıklarımızın tümü
- 58- Onun (haviyenin) ne olduğunu bilir misin? Ayetinde:
a) İşin büyüklüğünü anlatmak vardır
b) Soru için sorulmuştur
- 59- Ateşin isimleri aşağıdakilerden hangileridir? –ateşten Allah'a sığınırız-
a) Haviye b) Cehennem c) Hutame
d) Lezâ e) Se'îr f) Sekar g) Saydıklarımızın tümü
- 60- "Naru'n Hamiye" (kızgın ateş) dünya ateşine göre kaç kat daha yakıcıdır?
a) Yetmiş kat b) Doksan kat c) Doksan dokuz kat

TEKÂSUR SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 61- Tekâsur suresi:
a) Mekki bir suredir b) Medenî (hicretten sonra inen) bir suredir
- 62- Bu sure:
a) İnsanların durumlarından bahseder
b) Kulların asıl yaratılış gayelerinden uzaklaşıp başka şeylerle meşgul olmalarına yönelik bir azarlama içerir
- 63- Bu surede Allah için bile olsa çokluk yarışından sakındırma vardır.
a) Doğru b) Yanlış
- 64- Bu ölü son durağına uğurlandı sözü:
a) Yeniden dirilmeyi inkâr anlamına gelir
b) Caizdir

- 65- “Ta ki kabirleri ziyaret edinceye kadar” ayetinde orada yatanların ziyaretçi olarak isimlendirilmelerinin, orada ikamet ediyorlar denmemesinin sebebi nedir?
a) Çünkü kabir ve berzah hayatı ahirete geçiş anlamına gelir
b) Çünkü onlar dünyadaki evlerinden kendilerine ait olmayan kabirlere intikal ettiler
- 66- İlim üç kısma ayrılır: İlme-1 yakîn, aynе’1 yakîn ve hakke’1 yakîn.
a) Doğru b) Yanlış

ASR SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 67- Asr suresi:
a) Mekki bir suredir b) Medeni (hicretten sonra inen) bir suredir
- 68- Asr suresinde dört mes’eleye dair delil vardır: ilim, amel, davet ve sabır.
a) Doğru b) Yanlış
- 69- Allah’tan başkası adına yemin etmek ile ilgili hangi ibareler doğrudur?
a) Allah mahlûkatından dilediği şey üzerine yemin eder
b) Kullar ancak Allah adına yemin edebilir. Ondan başkası adına yemin edemez
c) Kullar Allah’tan başkası adına yemin edebilir
d) Birinci ve ikinci cevaplar doğru üçüncü ise yanlıştır.
- 70- Sabır:
a) İki kısma ayrılır b) Üç kısma ayrılır c) Dört kısma ayrılır
- 71- Bu surede dört şeye irşad vardır. İlk ikisi ile kul kendinin son ikisi ile başkalarının eksikliğini tamamlar.
a) Doğru b) Yanlış

HÜMEZE SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 72- Hümeze suresi:
a) Mekki bir suredir b) Medeni (hicretten sonra inen) bir suredir
- 73- “Veyl” kelimesinin manası:
a) Cehennemde bir vadi
b) Cehennemdeki vadiyi ve ondan başkasını kapsayan bir tehdittir
- 74- « Hümeze » dilleri ile « lümeze ise » fiilleri ile dalga geçenlerdir.
a) Doğru b) Yanlış
- 75- “Malının kendisini ebedî kılacağını sanır” ayetinden iyiliğin insanın ömrünü arttırdığını anlarız
a) Doğru b) Yanlış
- 76- “(onun) ne olduğunu bilir misin” ayeti Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in
a) Bunu bildiği anlamına gelir b) Bunu daha önce bilmediği anlamına gelir
- 77- “Allah’ın tutuşturulmuş ateşi” ayetinde bahsedilen tutuşturma ne ile olur?
a) İnsanlar b) Taşlar c) Saydıklarımız tümü
- 78- “Yüreklere kadar işler” ayetinin anlamı:
a) Yani inandıkları
b) Bedenden geçip kalplere kadar ulaşır

FİL SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 79- Fîl suresi:
a) Mekki bir suredir b) Medeni (hicretten sonra inen) bir suredir
- 80- Bu surede Allah’ın evlerinden birine karşı cüret gösteremeyen yeryüzünün en büyük hayvanın korkusu insanlığa büyük bir ibret örneğidir.
a) Doğru b) Yanlış

- 81- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ne zaman doğdu?
a) Fil senesinde b) Hüzün yılında c) Remade senesinde
- 82- Bu sure peygamberimiz gönderilmesinden önce olan olağanüstü bir peygamberlik alametidir.
a) Doğru b) Yanlış
- 83- “Tayran ebabîl” ne demektir?
.....
“Keasfin me’kûl” ne demektir?
.....

KUREYŞ SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 84- Kureyş suresi:
a) Mekki bir suredir b) Medeni (hicretten sonra inen) bir suredir
- 85- Bu surenin hangi sure ile yakından alakası vardır?
a) Fil b) Kafirun c) Nas
- 86- Kureyş’in kışın Sam’a ve yazın Yemen’e doğru yolculukları vardı.
a) Doğru b) Yanlış
- 87- Allah Mekki harem sınırının hürmetini oranın halkı ve genel olarak Arapların kalbinde yüce kılmıştır. Bundan dolayı onlara ..... olunca kimse karışmaz ve zarar vermezdi.
a) Mekke’de b) Mekke ve Mekke dışındaki yolculuklarda
- 88- Yüce Allah her şeyin Rabbi olmasına rağmen Kabenin Rabbi/sahibi oluşunu oranın faziletini ve şerefini belirtmek için ayrıca özel olarak zikretmiştir.
a) Doğru b) Yanlış
- 89- “Bu Beyt’in Rabbine” ayetinde mahluk olanın yaratana izâfe edilmesi vardır. Bu ise şerefinin yüceliğine delalet eder.
a) Doğru b) Yanlış

MAÛN SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 90- Maun suresi
a) Mekki bir suredir b) Medeni (hicretten sonra inen) bir suredir
- 91- Gördün mü hesabı yalanlayanı? Ayetinde geçen hesap/karşılık anlamına gelen “Din” lafzı ile kastedilen nedir?
a) Yeniden diriliş ve karşılık b) Borç alıp bunu inkar etmek
- 92- “Yedu’u” ne anlama gelir?
a) Terk etmek b) İtip kakmak?
- 93- Yetim ..... ölen kimsedir.
a) Babası b) Anası
- 94- Yetim:
a) Buluğa erişmeyenler için kullanılır b) Buluğa erişmişse de yetim denilir
- 95- Namazda sehiv etmek herkesin başına gelebilir; ancak namazdan gafil olmak kınanmayı gerektirir.
a) Doğru b) Yanlış
- 96- Riyanın dindeki hükmü nedir?
a) Caiz b) Mekruh c) Haram d) Küçük şirk e) Büyük şirk

- 97- Bu surede iyilik yapmaya ve yardımlaşmaya teşvik vardır.
a) Doğru b) Yanlış
- 98- Ayette geçen “Maun” kelimesi ne anlama gelir?
a) Kap tencere vs.
b) İnsanların örflerinde, verilmesi ve müsamaha edilmesi hafif olan her şey

KEVSER SURESİ

- 99- Kevser suresi
a) Mekki bir suredir b) Medenî (hicretten sonra inen) bir suredir
- 100- Kevser nedir?
a) Bir nehirdir
b) Çokça hayır ve bolca fazilet anlamlarına gelir
- 101- Allah'ın Kevser suresinde namaz ve kurban ibadetlerini anmasının bir sebebi de bu iki ibadetin en büyük ibadetlerden olmasındandır
a) Doğru b) Yanlış
- 102- “Şânieke” ibaresi ne anlama gelir?
a) Sana buğzeden b) Seni kınayan c) Seni ayıplayan d) Saydıklarımızın tümü
- 103- “Huve-l ebter”(asil şanı/hayrı kesik olan) ibaresinin mefhûmu Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e sevgi besleyenin şanınin ve övgüsünün baki olacağı anlamına gelir.
a) Doğru b) Yanlış
- 104- Bu surede Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in tâbi ve yardımcıların çok olacağına bir işaret vardır
a) Doğru b) Yanlış

KÂFİRÛN SÛRESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 1- Kâfirûn suresi
a) Mekki bir suredir b) Medenî (hicretten sonra inen) bir suredir
- 2- Kâfirûn suresi ne zaman okunur?
a) Sabah namazının revatib rûnnetinde b) Akşam namazının revatib sünnetinde
c) Tavaftan sonraki sünnet namazında d) Vitirde e) Tüm saydıklarımızda
- 3- Beraberinde şirk olan ibadet
a) Eksik bir ibadettir b) İbadet olarak sayılmaz
- 4- “De ki” ibaresi ile kime hitap edilmiştir bu surede?
a) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e
b) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e ve kendisine bu hitabın yöneltildiği uygun olan herkese
- 5- Buradaki “Kafirler” kimlerdir?
a) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in İslam daveti kendilerine ulaşmış ancak bu davete iman etmemiş herkes. Yahudiler ve hristiyanlar buna örnektir.
b) Mekke kafirleri
- 6- Bu surede tevhidin hayata somut bir şekilde yansımalarının önemi vardır. Şöyle ki kalp, dil ve organlar ile şirkten ve şirk ehlinden uzaklaşmak gerekir.
a) Doğru b) Yanlış
- 7- Bu surede bazı ayetlerin tekrarının sebebi nedir?
a) Pekiştirmek için tekrarlanmıştır
b) İlk ayet onların bu ibadetten yoksun olduklarına, ikinci ayet ise bu mahrumiyetlerinin devamlılık kazandığına ve onlardan ayrılmayan bir vasfa dönüştüğüne delalet eder.

NASR SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 8- Nasr suresi
a) Mekki bir suredir b) Medeni (hicretten sonra inen) bir suredir
- 9- Bu sure içinde müjde, gelecek ile ilgili haber ve büyük bir tenbîh ihtiva eder.
a) Doğru b) Yanlış
- 10- Allah'ın rahmeti ve lütfu sayesinde bu ümmet ve bu din için akla hayale gelmeyecek nimetler vardır.
a) Doğru b) Yanlış
- 11- Bu surede Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in ecelinin yaklaştığına işaret vardır.
a) Doğru b) Yanlış
- 12- Bu sure indikten sonra Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rukû ve secdelerinde bu sure ile amel edip istiğfarını çoğaltırdı.
a) Doğru b) Yanlış

TEBBET/MESED SÜRESİ ALAKALI SORULAR

- 13- Tebbet suresi
a) Mekki bir suredir b) Medeni (hicretten sonra inen) bir suredir
- 14- Ebu Leheb kimdir?
a) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in amcasıdır
b) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in akrabası değildir.
- 15- Hangisi kıyamet gününe kadar kınanacaktır?
a) Ebu Leheb
b) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e düşmanlık eden herkes
- 16- Tebbet ne demektir?
.....
Mâ keseb (kazandığı) nedir?
.....
Cidihâ ne demektir?
.....
Mesed
.....
- 17- Bu surede yüce Allah'ın âyetlerinden bir azim âyet olan, gelecekte Ebu Leheb ve hanımının Müslüman olmayacağına beyanı vardır. Nitekim böyle de olmuştur.
a) Doğru b) Yanlış

İHLÂS SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 18- İhlâs suresi
a) Mekki bir suredir b) Medeni (hicretten sonra inen) bir suredir
- 19- İhlas suresi neden bu isimle bilinir?
a) Halis bir şekilde Allah'ın vasıfları zikredildiği için
b) Kendisini okuyanı, ihtiva ettiği tevhid ile şirkten uzaklaştırdığı için
c) Saydıklarımızın tümü
- 20- Bu sure Kur'anın:
a) Yarısına denk gelir b) Dörtte birine denktir c) Üçte birine denktir
- 21- Bu surenin Fatiha suresinden sonra okunduğu yerler hangileridir?
a) Sabah namazının revatib sünnetinde
b) Akşam namazının revatib sünnetinde
c) Tavaf namazında
d) Vitr namazında
e) Farz namazlarının ardından
f) Uyumadan önce
g) Tüm saydıklarımız
- 22- Kâfirun ve İhlas sureleri tevhidin üç kısmını tahkik etmek için sabah akşam okunur.
a) Doğru b) Yanlış

- 23- İhlâs suresinde
a) Ulûhiyyet tevhîdi vardır b) Rubûbiyyet ve isim sıfat tevhîdi vardır
- 24- Surenin başındaki “De ki” ibaresi:
a) Sadece dilinle söyle anlamındadır
b) Söz, amel ve inanç gibi durumların tümünü kapsar.
- 25- “O Allah tektir” yani: O rab oluşunda, uluhiyetinde ve isim ve sıfatlarında tektir.
a) Doğru b) Yanlış
- 26- “(O) Samed olandır” ne anlama gelir
a) Tüm ihtiyaçlarda kendisine yöneldiğimiz yegane zat.
b) Kendi, öncesiz hep var olup tüm var olanların var olmasını murad edendir
c) Efendiliği eksiksiz bir yüce efendi olup, rububiyetinde, ulûhiyetinde ve isim sıfatlarında kâmil olandır.
- 27- Allah için O'nun baba olduğu veya oğlunun olduğu söylemek kafirliktir.
a) Doğru b) Yanlış

FELAK SURESİ TEFSİRİ

- 28- Felak suresi
a) Mekki bir suredir b) Medenî (hicretten sonra inen) bir suredir
- 29- Felak suresi ne zaman okunur?
a) Beş vakit namazın ardından b) Uyumadan önce c) Saydıklarımızın tümü

- 30- Aşağıdaki ibareleri açıklayın

Euzu

Felak

Ğâsiğ

Vekab

En-neffasat

El-ukad

Hâsid

- 31- Bu surede:
a) Genel ve hususu bir sığınma vardır b) Sihrin hak olduğu vardır c) Saydıklarımızın tümü

NAS SURESİ İLE ALAKALI SORULAR

- 32- Nas suresi
a) Mekki bir suredir b) Medenî (hicretten sonra inen) bir suredir
- 33- Nas suresi ne zaman okunur?
a) Beş vakit namazın ardından
b) Uyumadan önce
c) Saydıklarımızın tümü
- 34- “El-hennâs” ne demektir?

İKİNCİ DERS

İSLAMIN RÜKÛNLERİ

BEŞ RÜKNÜN EN BİRİNCİSİ VE EN BÜYÜK MADDESİ:

Allah'tan başka hak ilâh olmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şahitlik etmek: Öğretmen, Lâ ilâhe illâllah kelimesini şartlarıyla birlikte açıklar. Kelime-i Tevhidin manası şöyledir: Lâ İlâhe: Allah dışında ibâdet olunan bütün ilâhları inkâr/red ederim.

İllâllah: Ortağı olmadan ibâdeti yalnızca Allah'a ispat eder/yaparım.

Lâ ilâhe illallah kelimesinin şartları:

1. İlim, cehâletin zıddıdır.	2. Yakîn, şek ve şüphenin zıddıdır.
3. İhlâs, şirkin zıddıdır.	4. Sıdk, yalanın zıddıdır.
5. Muhabbet, buğz ve nefretin zıddıdır.	6. İnkıyâd/boyun eğmek, terkin zıddıdır.
7. Kabûl, reddin zıttıdır.	8. Allah'tan başka ibâdet olunanları reddetmek/inkâr etmek.

NÂZİM ŞU BEYİTLERDE BUNU ZİKRETMİŞTİR:

Önce ilim gerekir, sonra yakîn olmalı   Sonra kalbin tastamam, muhabbetle dolmalı
Def et her türlü şirki, kalpten bir ihlâs ile   Karşıla bu gerçeği, kabûl ile sıdk ile
Şart-ı inkıyâd ile eğceksin boynunu   Bozacaksın her çeşit, tâğûtların oynunu.

Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna dair şahitlik etmek, O'na îmân etmeyi gerektirir: Bu, O'nun haber verdiklerini tasdik etmek, emrettiklerini yerine getirerek O'na itaat etmek, yasakladıklarından kaçınmak, emir ve yasaklarını tazim etmek, kimsenin sözünü onun sözünün önüne geçirmemeyi gerekli kılar. Daha sonrasında öğrenmek isteyen kimseye islamın diğer rükûnları öğretilir. Bunlar şunlardır:

Namaz, zekât, ramazan orucu ve gücü yetene Allah'ın evini haccetmek.

Kelime-i şehâdetin rükünleri:

Birincisi: (**Lâ ilâhe**) diyerek Allah'ın dışında ibadet edilen herşeyi **nefyetmek/inkâr etmek** (tâğûtu reddetmek)

İkincisi: (**İllâallah**) diyerek ibadeti **yalnızca Allah için ispat** etmek. (Allah'a iman)

Bil ki İhlâs kelimesinin iki rüknü vardır: nefyetmek sonra isbat etmektir

Lâ ilâhe illallah kelimesinin şartları:

Lâ ilâhe illallah kelimesinin şartları bir anahtarın üzerindeki dişler ile aynı derecededir. Evet Lâ ilâhe illallah kelimesi cennetin anahtarıdır. Ancak bir anahtar dişleri olmadan bir kapıyı açacak değildir. Belki de Kitap ve Sünnette “Kim Lâ ilâhe illallah derse ona şu veya bu sevap vardır” denildiğini çokça duymuşuzdur. Ancak bu sevapların hâsıl olması için bazı şartların bulunduğunu unutmamamız gerekir. İşte o sekiz şart:

1-**İlim**, cehâletin zıddıdır. Bunun manası şudur: Kim anlamını bilmeden bu kelimeyi söylese bu kelimedenden faydalanacak değildir. Bundan dolayı her kim İslam dinine girmeyi isterse ona bu kelimenin anlamını bilmesi gerekli olur. Nitekim Allah rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Kim lâ ilâhe İllallah'ı ilim üzere bilip, ölürse cennete girer.”

2- **Yakîn**. Yani yüzde yüz bir inanç ile inanmak. Kim bu yüzde yüz inancın çok az bir kısmında bile tereddüt veya şek üzere olursa muvahhid olmuş sayılmaz. Kim tâğûtu reddetmek hususunda tereddüt ederse muvahhid olmuş sayılmaz. Yine kim Allah rasûlü Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in davetinin ulaştığı yahudi veya hristiyanların kafirliğine dair tereddüde girerse muvahhid olmuş sayılmaz. Nitekim Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Şehadet ederim ki Allah'tan başka hak ilah yoktur ve ben onun elçisiyim. Allah'a bu şehadetlerde şeksiz bir şekilde inanan her kul muhakkak cennete girecektir. “ İmam Muslim rivayet etmiştir

- 3- **İhlâs**: Kim bu kelimeyi gösteriş olarak söyler veya bunu söyleyip beraberinde büyük şirk işler ise – Allah’tan başkasına ibadet etmek gibi- bu kelime ona fayda verecek değildir. Nitekim Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Kalbinden ihlâs ile lâ ilâhe illallah diyen, kıyâmet günü benim şefaetimle insanların en bahtıyarı olacaktır.” İmam Buhâri rivayet etmiştir
- 4- **Sıdk**: Kim bu kelimeyi yalandan –münafıklar gibi- söyler ise ona fayda vermez. Nitekim Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Kalbinden doğrulukla Allah’tan başka hak ilah yoktur ve Muhammed onun kulu ve elçisidir diye şehadet eden herkese Allah ateşi haram kılmıştır.” İmam Buhâri ve Muslim rivayet etmiştir
- 5- **Muhabbet** (sevgi): Yani Allah’ı sevip beraberinde (Allah’ı sever gibi) kimseyi sevmez. Allah’ın sevmesini emrettiği herkesi severler. Muhabbetin zıttı ise buğzetmektir. Bundan dolayı buğzetmek islamdan çıkaran şeylerden sayılmıştır: “Kim rasûlün getirdiği şeylere – onlar ile amel etse dahi- buğzederse kafir olmuş olur.” Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “İnsanlardan bazıları Allah’ın dışında eşler/denkler edinirler de onları Allah’ı sevdikleri gibi severler.”
- 6- **İnkıyâd**/boyun eğmek: Yani amel etmek şarttır. Kim lâ ilâhe illallah kelimesi ile amel etmez ise bu kelime ona fayda verecek değildir. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar.”
- 7- **Kabûl** : ondan gelen herhangi bir söz, amel veya itikad esasını reddetmez. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:”Onlara lâ ilahe illallah denilince kibirleniyorlar ve biz bir mecnun şair için ilahlarımızı terk mi edeceğiz diyorlardı.”
- 8- **Allah dışında ibâdet edilenleri inkâr etmek**: yani Allah dışında bir şeye yapılan her ibadet batıldır. Allah’tan başka hiçbir şey ibadet edilmeye layık değildir.

TENBÎH:İhlâs kelimesi için söz, amel ve itikad gereklidir.

Muhabbetin/sevginin kısımları

Başkasını Allah'ı sever gibi sevmek.

Bu büyük şirktir.

Yüce Allah şöyle buyurur: **“İnsanlardan bazıları Allah'ın dışında eşler/denkler edinirler de bunları Allah'ı sevdikleri gibi severler.”**

Allah için muhabbet/sevmek

Bu vacip olan bir muhabbettir/sevmektir. Ayrıca bu İslam'da en sağlam kulptur. Yüce Allah şöyle buyurur: **“Muhammed Allah'ın Resulüdür onunla beraber olanlar kâfirlere karşı sert kendi aralarında ise merhametlidirler.”** Ve bu sevgi dört şey ile olur:

Doğal muhabbet sevgi

Bu ise Allah'ın sevgisinin üzerine geçirilmediği sürece caiz olan bir muhabbet çeşididir. Bir kimsenin oğlunu veya eşini sevmesi buna örnektir.

Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur. “Sizden biri iman etmiş olmaz; Ben ona oğlundan babasından ve diğer tüm insanlardan daha sevimli olmadıkça.”

Allah'ın razı olduğu ameller. Şeriatta gelen her türlü şeydir. Tevhîd buna örnektir.

Allah'ın sevgisini yerine getiren herkes. Peygamberler, rasuller, melekler, sahabeler ve diğer tüm muvahhidler buna örnektir.

Allah'ın sevdiği zaman dilimleri. Kadir gecesini ve gecenin son üçte biri buna örnektir.

Allah'ın sevdiği mekanlar. Mekke ve Medine buna örnektir

Müslümanların, Muhammed Allah'ın kuludur sözünün anlamı nedir?

Yani ona kulluk edilmez çünkü onda Rablik, uluhiyet veyahut isim ve sıfat özelliklerinden biri bulunmaz.

Ve o Allah'a en çok kulluk edendir.

Allah'a hakkıyla kâmil manada kulluk etmiştir.

Allah'a kulluğun Kısımları

Genel kulluk

Allaha, onun Rabbimiz oluşundan dolayı olan genel kulluktur. Herkesi o yaratmış ve herkes onun gücüne yenik düşer. Tüm yaratılmışlar onun kuludur.

Yüce Allah şöyle buyurmuştur “Göklerde ve yerde hiç kimse yoktur ki O Rahman’a kul olarak gelmiş olmasın”

Özel kulluk

Bu ise Allah’a itaatler ile kullukta bulunmaktır. Yüce Allah şöyle buyurur: “O Rahman’ın kulları ki yeryüzünde tevazu ile yürürler.”

Bu, Yüce Allah’a onun şeriatı ile İbadet eden herkesi kapsar.

Çok özel olan kulluk

Bu ise rasûllerin kulluğudur. Yüce Allah şöyle buyurur: “O çokça şükreden bir kul idi.” Rasûllere izafe edilen bu kulluk çeşidi çok özel olan bir kulluğa işarettir. Nitekim hiç kimse onlar ile Allah’a ibadet hususunda yarışamaz.

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in siyerinden kesitler

O Muhammed b. Abdullah b. Abdulmuttalip b. Haşim’dir. Haşim Kureş’ten, Kureş ise Araplardandır. Araplar ise İbrahim aleyhisselam’ın oğlu İsmail’in soyundandır.

NESEBİ

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Fîl senesi rabi’u-l evvel ayında Mekke’de doğdu. Altmış üç sene yaşadı. Ömrünün kırk senesi peygamberlikten önce, kalan yirmi üç senesi ise Nebi ve Rasûl olarak devam etti. Babası o doğmadan önce vefat ettiği için yetim olarak dedesi Abdulmuttalip’in himayesinde yaşadı. Dedesi vefat ettikten sonra amcası Ebu Talib ona bakmaya devam etti.

DOĞUMU

<p>Nebi sallallahu aleyhi ve sellem cinlerin ve insanların tümüne gönderildi. Artık her kime onun İslam daveti ulaşır da İman etmez ise kendisi kim olursa olsun kafirdir.</p>	<p>PEYGAMBER OLUŞU</p>
<p>Nebi sallallahu aleyhi ve sellem tevhîde, güzel ahlak ve güzel işlere davet etmiştir. Şirkten, kötü ahlak ve kötü her işten sakındırmıştır.</p>	<p>ONUN DAVETİ</p>
<p>Bir gece Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'den beytu-l makdise gece vaktinde götürülmüştür. Hemen sonrasında yedinci kat göğe çıkartılmıştır. Yüce Allah kendisi ile konuşmuş ve bu gece beş vakit namaz farz kılınmıştır.</p>	<p>İSRA VE MİRÂC</p>
<p>Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'den Medine'ye hicret etmiş ve orada vefat etmiştir. Müminlerin annesi Âişe radiyallah anha'nın hücrelerinde defnedilmiştir.</p>	<p>HİCRETİ VE VE VEFATI</p>
<p>Onunla Allah bu dini kemale erdirmiştir. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem tebliğ görevini yerine getirip emaneti hakkıyla edâ etmiştir. Ümmetine samimiyetle muamele etmiş nasihatler vermiştir. Cihâdın tüm çeşitleri ile Allah yolunda hakkıyla cihâd etmiştir. Artık kimse bu eksiksiz dine bir şey ekleme yapamaz.</p>	<p>TEBLİĞİ</p>
<p>En önemlileri yedi tanedir: Bedir, Uhud, Hendek, Hayber, Mekke'nin fethi, Tebuk ve Huneyn.</p>	<p>ÖNEMLİ GAZVE VE SAVAŞLARI</p>

Kasım, İbrahim, Abdullah(Tayyib Tahir), Zeyneb, Rukayye, Ummu Kulsum, Fatıma olmak üzere yedi çocuğu olmuştur. Ve tümü Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hayatta iken vefat etmiştir Fatıma hariç. Fatıma ise Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatından altı ay gibi kısa bir süreden sonra vefat etmiştir.

YEDİ EVLADI

Hatice, Âişe, Sevde, Hafsa, Zeyneb El-Hilaliyye, Ummu Seleme(Hind), Zeyneb binti Cahş, Cüveyriyye binti Haris, Safiyye bint Huyey, Ummu Habîbe (Remle), Reyhane binti Zeyd ve Meymûne binti Haris olmak üzere on iki eş. Yüce Allah hepsinden razı olsun.

ON İKİ EŞİ

Annesi Âmine binti Vehb, Suveybe (Ebu Lehebin azadlısı) ve Halîme binti Ebu Zueyb El-Sâ'diyye- Allah Halime'den razı olsun-

**ONU
EMZİREN
KADINLAR**

Alak suresinin ilk âyetleri: Yaratan Rabbinin adıyla Oku! O ki insanı bir « alaka »dan (embriyodan) yarattı. Oku! Şüphesiz Rabbin en kerim olandır. Ki O kalem ile yazmayı öğretti. İnsana bilmediklerini öğretti.

**KENDİSİNE
İLK İNEN
AYETLER**

Erkeklerden ilk iman eden Ebu bekr es-Sıddık, kadınlardan ilk İman eden Müminlerin anası Hatice, çocuklardan ilk iman eden Ali bin Ebu Tâlib, azatlılardan ilk iman eden Zeyd bin Harise ve kölelerden ilk îman eden ise Bilal bin Ebu Rabah'tır. Allah hepsinden razı olsun.

**ONA İLK
İMAN
EDENLER**

Zil ka'de aylarında olmak üzere toplam dört umre yapmış ve hicretin onuncu senesinde veda haccı olarak anılan son haccını yapmıştır.

صلى الله
عليه وسلم
**HAC VE
UMRELERİ**

Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz ki sen çok azim ve yüce bir ahlak üzeresin” Âişe radiyallahu anhâ ise şöyle söylemiştir: “ Onun ahlakı Kur'an idi.”

صلى الله
عليه وسلم
AHLÂKI

İbni Kayyim rahimehullah şöyle der: Kulun dünya ve ahiretindeki mutluluğun, Nebînin gösterdiği yola bağlı olduğu anlaşıldığına göre kendi iyiliğini düşünen samimi her kişiye onun yolunu ve hayatını kısacası tüm işlerini öğrenmesinin önemi ortaya çıkmış olur. En azından bu ilim ile cahillerden olmamış olur. Onu tanıyarak onun etbaından, yolundan ve hizbinden olmuş olur. İnsanlardan kimi bu konuda ihmalkâr kimi mahrum kimi de Allah'ın fazlı ile onu iyi tanımıştır. Tüm hayırlar Allah'ın elindedir. Allah fazlından dileğine ihsan eder. Allah çok büyük fazıl sahibidir.

**ONUN
HAYATINI
ÖĞREN-
MENİN
ÖNEMİ**

ÜÇÜNCÜ DERS

ÎMÂNIN RUKÜNLERİ;

Allah'a, meleklerine, kitaplarına, elçilerine, âhiret gününe, hayır ve şerri ile birlikte her şeyi Allah'ın takdir ettiğine îmân etmektir.

ÎMÂNIN DİNDEKİ TANIMI:

İman dil ile söz, kalp ile itikad ve azalar ile amel etmektir. Ameller ile artar ve günahlar ile azalır. Bunun delili şunlardır:

İmanın söz ile olduğunun delili Nebi sallallahu aleyhi ve selemin şu kavlidir: **“Bu (şubelerin) en üstün olanı Lâ ilâhe illallah sözüdür.”**

İmanın âzâlar ile amel olduğuna delil Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şu kavlidir: **“Bu (şubelerin) en zayıf derecesi yoldan eziyet veren şeyi kaldırmaktır.”**

İmanın kalbin ameli olduğunun delili Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şu kavlidir: **“Hayâ ise imandan bir şubedir.”**

İmanın arttığıнын delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur : **“Hanginizin imanını arttırdı bu?”**

İmanın azaldığının delili Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in kadınların zayıflığı hususundaki şu kavlidir: **“Dinleri ve akılları eksiklerin yaptıkları gibisini görmedim”**

İMÂNİ ARTTIRAN ETKENLER

Tevhîd ve özellikle Yüce Allah'ın isim ve sıfatları hususunda bilgimizi arttırmak.

Taatleri çoğaltmak

Günahları terk etmek

Yaratılmış şeyler hakkında tefekkür.

İMÂNİ AZALTAN ETKENLER

Tevhîd ve özellikle Yüce Allah'ın isim ve sıfatları hususlarını öğrenmekten uzak olmak.

Taatleri terk etmek

Günah işlemek

Yaratılmışlara tefekkür dairesinde bakmamak

İMÂNIN RUKÜNLERİ

Allah'a imân

Meleklerle imân

Kitaplara imân

Peygamberlere imân

Ahiret gününe imân

Hayır ve şerri ile birlikte her şeyi Allah'ın takdir ettiğine imân etmek

BİRİNCİSİ: ALLAH'A İMÂN ETMEK ALLAH'A İMÂN, ŞU DÖRT HUSUSU İÇERİR:

Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatlarına îmân etmek	Allah Teâlâ'nın ulûhiyetine îmân etmek	Allah'ın Rububiyetine îmân etmek	Allah'ın varlığına îmân etmek:
Şeriattaki delili İbni Kayyim Kur'andaki tüm ayetlerde Allah'ı tevhid etmek ile ilgili bir delil olduğunu söyler.	Fıtrat: Rasûlullah - sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: "Her doğan çocuk (İslâm) fıtratı üzere doğar. Ancak babası ve annesi onu sonradan Yahudi yahut Hıristiyan ya da Mecusi yapar."	Duyular: Biz, elini göğse kaldıranın duâsına icabet olduğunu ve başı sıkışanların "Rabbim" deyip sonrasında yardıma mazhar oluşunu görmekteyiz.	Akıl: Akıl için bu mahlukatın bir var edici olmadan mevcudiyeti tasavvur edilemez imkansız bir şeydir.

İKİNCİSİ: MELEKLERE İMÂN

Meleklerin tanımı: Nurdan yaratılmış, Allah Teâlâ'ya ibâdet eden, bizim için gayb âlemi olan mahlûklardır. Bütün emirlerine tam bir teslimiyet gösterir ve bu emirleri yerine getirmekte son derece metanetli varlıklardır. Ruhları vardır.ayette geçen (Ruhu-l kudus) ibaresi buna delildir. Ve onlar manevi olmayan gerçek varlıklardır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan (Allah'a hamd olsun) O yaratmada dilediği arttırmayı yapar. Melekler akıl ve kalp sahibi varlıklardır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Nihayet onların kalplerinden korku giderilince: Rabbiniz ne buyurdu? derler. Ayrıca onlardan isimleri bize bildirilenlere de bu isimler ile iman ederiz. Cebrail, Mikail ve İsrail bu isimlere örnektir. Ve onların sıfatlarına da iman ederiz. "Onlar Allahın emirlerine isyan etmez bilakis ne emredilseler hemen yapmaya koyulurlar." Ayrıca onların görevleri vardır.

MELEKLER HAKKINDA BAZI BİLGİLER

Onlar arasında arşı taşımak ile görevli melekler, vahiyle görevli olan Cebrail, yağmurlar ile görevli Mikâil ve bunun dışında görevleri olan melekler vardır. Onlar hakkında gelen genel ve tafsilatlı tüm [doğru] haberlere inanırız/iman ederiz.

ÜÇÜNCÜSÜ: KİTAPLARA İMÂN

Öncelikli olarak bu kitapların hakiki manada Allah'ın kelâmı olduğuna, mecazi olmadığına iman etmemiz gerekir. Tüm bu kitaplar Allah'tan inmiştir ve yaratılmış değildir. Yüce Allah her rasûl ile bir kitap göndermiştir. Bu kitaplara bize bildirildiği şekliyle gerek icmâlî gerek tafsîlî bir iman ile, Allah bize isimlerini, haberlerini ve hükümlerini bildirdi ise o şekilde iman ederiz. Ayrıca Kur'ân'ın önceki tüm kitapların hükmünü kaldırdığına/neshettiğine iman ederiz. Tevrat, İncil, Zebur ve Musa ve İbrahim peygamberlerin sahîfeleri önceki kitaplardandır. Allah'ın selâmı bu peygamberlerin üzerine olsun.

DÖRDÜNCÜSÜ: RASÛLLERE (ELÇİLERE) İMÂN

Onların beşer olduğuna rububiyetten payları olmadığına, kul olduklarına onlara kulluk yapılamayacağına, Allah'ın onları elçiler seçip onlara vahyettiğine, onları mucize ve âyetleri ile desteklediğine, onların da emaneti yerine getirip ümmetlerine samimi bir şekilde nasihat ettiğine, (dini) tebliğ edip Allah yolunda hakkıyla cihâd ettiğine iman ederiz.

Onlara iman eder, isimleri bize bildirilen var ise onlara bu isimleri, vasıfları ve haberlerine genel ise genel tafsîlî ise o şekilde iman ederiz. Nebilerin ilki Adem aleyhisselamdır. Rasûllerin ilki ise Nûh aleyhisselamdır. Peygamberlerin sonuncusu ise Muhammed sallallahu aleyhi ve selemdir. Onun şeriâtı önceki tüm şeraitleri neshetmiştir. Ulu-l azm rasûller Şûra ve Ahzâb suresinde de geçtiği gibi beştir: (Muhammed, Nûh, İbrahim, Musa ve İsa peygamberler. Allah'ın salat ve selemları üzerlerine olsun)

BEŞİNCİSİ: ÂHİRET GÜNÜNE İMÂN ETMEK

Âhiret gününe îmân etmek peygamberimiz sallallahu aleyhi ve selem'in bize ölümden sonra olacağından haber verdiği her şeye iman etmeyi kapsar. Kabir fitnesi, sûra üfleme, insanların kabirlerinden çıkması, terazi, sahifeler, sırat, havuz, şefaât, cennet ve cehennem, müminlerin Rablerini cennette görmeleri ve diğer şeyler ahirete iman etmeye dahildir.

ALTINCISI: KADERE İMÂN ETMEK

Kadere imanın dört mertebesi vardır. Nâzım mâna olarak şöyle der:

*Kader mevlâmuzın İLMİDİR, levhteki YAZGISI
Sonra MEŞİET etmesi, ardından YARATMASI...*

İlim

Yüce Allah'ın geçmiş, şimdiki ve gelecekteki her şeyi icmâlen ve tafsîlen bildiğine îmân etmektir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“Önlerinde ve arkalarında olanı bilir.”**

Yazgı

Yüce Allah'ın kıyâmet kopuncaya kadar olmuş, oluyor ve olacak her şeyi yazdığına îmân etmektir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“Gökte ve yerde gaip olan hiçbir şey yoktur ki, apaçık bir kitapta (levh-i mahfûzda) olmasın.”**

Meşiet (Dileme)

Yüce Allah'ın dilediği her şeyin olduğuna ve olacağına, dilemediği şeylerin de olmadığına ve kulun da fiilleri hususunda bir meşieti olduğuna ancak herşey gibi bu meşietin de Allah'ın meşieti altında olan şeylere dâhil olduğuna îmân etmektir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **” Allah dilemeden dileyemezsiniz”**

Yaratma

Kulun, amellerinin ve aynı şekilde diğer bütün kâinâtın yaratılmış olduğuna îmân etmektir. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“Allah her şeyin yaratıcısıdır.”** Yine şöyle buyurmuştur: **“Halbuki sizi de yapıp ettiklerinizi de yaratan Allah'tır.”** [Saffât, 96]

DÖRDÜNCÜ DERS

TEVHİDİN KISIMLARININ AÇIKLANMASI. ÜÇ FARKLI ANA BAŞLIK ALTINDA RABBİMİZİ TEVHİD EDERİZ:

Ulûhiyet Tevhidi, Rububiyet Tevhidi ve İsim ve Sıfatlar Tevhidi

1-Rububiyet Tevhidi: Allah Teâlâ'nın yaratmada, çekip çevirip idare etmede bir olduğunu bilip, buna itikat etmektir. Yüce Allah'ın rububiyetinde ortağı yoktur.

2- Ulûhiyet Tevhidi: Bu, Allah'ın ibadet edilecek yegane ma'bud olduğuna iman etmektir. Allah'a ibadette hiçbir ortak yoktur. Lâ ilahe illallah şهادet kelimesinin manası Allah'tan başka hak ilâh yoktur demektir. Namaz, oruç ve diğer tüm ibâdetler yalnız Allah'a yapılır. Bu ibadetlerin tümü sırf Allah için yapılması gerekir. Bu ibadetlerden herhangi bir parça Allah dışında bir kimse için yapılamaz.

3- İsim ve Sıfatlar Tevhidi: Allah Teâlâ'nın, kendisini kitabı Kuran'da ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde vafettiği tüm sıfatları, O'nun azamet ve celâline yaraşır bir şekilde ispat etmektir. Bu ispat etme içinde tahrîf, manaları boşa çıkarma, bizce bilinen bir nasıllık belirtme veya benzetme olmaz. Bu konuda yüce Allah'ın emrine uyarız. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: 'De ki O Allah tektir. Allah samed olandır. Çocuğu olmamış ve doğmamıştır. Ona denk bir şey yoktur.'

İlim ehlerinden bir kısmı tevhîdi iki kısma ayırmıştır. İsim ve sıfat tevhidini rububiyet tevhidi ile beraber anıp tek kılmışlardır. Bu inkar edilemez. Çünkü iki tarafın da maksadı aynıdır.

Şirkin Kısımları: Şirk üçe ayrılır: 1- Büyük Şirk 2- Küçük Şirk 3- Gizli Şirk

Büyük şirk: Yapılan tüm amelleri boşa çıkarır. Sahibini ebedi olarak cehenneme sokar. Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır: **“Eğer onlar da Allah'a şirk koşsalardı yapmakta oldukları (bütün) amelleri elbette boşa giderdi.”** **“Müşriklere, kendi küfürlerine şahitlik ederken Allah'ın mecitlerini imâr etmek düşmez. Onların bütün yaptıkları ameller boşa çıkmıştır. Onlar ateşte ebedi kalıcılardır.”** Büyük şirk üzere ölen bir kimseyi Allah Teâlâ asla affetmez. Cennet ebediyen kendisine haram olur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **“Allah, kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını, (günahları) dilediği kimse için bağışlar.”** **“Kim Allah'a şirk koşarsa, artık, Allah ona cenneti muhakkak haram kılmıştır. Onun barınağı da ateştir. Zâlimler için hiçbir yardımcı yoktur.”** Bazı büyük şirk olan ameller şunlardır: Ölülere ve putlara yalvarıp yakarmak, onlardan yardım ve medet beklemek, onlar için adak adamak ve onlar için kurban kesmek.

Küçük Şirk: Kuran ve sünnette kendisi hakkında şirk olduğu beyan edilen, ancak büyük şirk türünden olmayan şirktir. Amelleri riya ile yapmak, başkasının adına yemin etmek, Allah ve falanca ne dilerse demek. Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-: **“Sizin için en çok korkup, endişe duyduğum şey küçük şirktir.** Diye buyurdu. Kendisine o sorulunca, riyadır diye cevap verdi.” Yine Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: **“Kim Allah dışında bir şeyle yemin ederse, şüphesiz şirk koşturmuştur.”** Yine Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bir hadisinde şöyle buyurmuştur: **“Kim, Allah'tan başkası adına yemîn ederse, kâfir veya müşrik olur.”** **“Allah ve falanca diledi (oldu) demeyin. Ancak (önce) Allah diledi sonra falanca diledi (oldu) deyin.”** Küçük şirk kişiyi dinden çıkartmadığı gibi sahibini de ebedi olarak cehenneme sokmaz. Ancak tevhidin kemâline aykırıdır ve onu zedeler.

Gizli Şirk: Bununla ilgili delil, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan şu hadistir. "Ben sizin için benim katımda Mesih-i Deccal'den daha çok korku duyduğum şeyi haber vereyim mi?" (Sahabe)? -Elbette, Ey Allah'ın elçisi' dediler. Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu: "Bu gizli şirkdir. Kişi kalkıp namaz kılar da, kendisine bakan birisini görüp, fark edince namazını itina ile süsleyerek kılmaya koyulur." Büyük ve küçük olarak şirki iki kısma ayırmamız da mümkündür. Gizli şirk ise hem büyük, hem de küçük şirki kapsar. Münafıkların içinde buldukları büyük şirk başka bir bakımdan gizli şirkdir. Çünkü münafıklar batıl itikatlarını gizleyip, müslüman olduklarını gösterirler. Bunu hem riya olarak, hem de kendi canlarını korumak için yaparlar. Gizli şirk, küçük şirki de kapsar. Nitekim Mahmud b. Lebiyd el-Ensarî ve Ebu Said'in rivâyet ettikleri hadisler bu hususlarla ilgilidir. Başarı Allah'tandır.

HARAMLARIN KISIMLARI

KÜÇÜK GÜNAHLAR

Dinin haram kıldığı, ancak özel olarak bir ceza belirtmediği günahlarıdır.

BÜYÜK GÜNAHLAR

Kendisi hakkında ceza, lanet, rahmetten kovulma, **”Bunu yapandan beriyim”, “Bunu yapan kafirlerdendir veya müşriklerdendir”** veya **“müminlerden değildir”** sözlerinin varid olduğu ve hakkında aşağılık hayvanlara benzetme vârid olan günahlardır.

KÜÇÜK ŞİRK

Büyük şirkin altında olup sair büyük günahlardan daha büyüktür.

BÜYÜK ŞİRK

Bu en büyük haramdır.

BÜYÜK GÜNAHLAR

HÜKMÜ:

Tevbe edilmesi gerekir. Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem: **“Ağıtıcı kadın bundan tevbe etmezse...”** ve **“Büyük günahlardan kaçınıldığı sürece”** gibi sözlerinde büyük günah işleyenin tevbe etmesinin gerektiğini bildirmiştir.

DERECELERİ

Günahların derecesi birbirinden farklıdır. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem: **“Size büyük büyük günahların en büyüklerini haber vereyim mi...”** demiştir. Bu da günahların mertebeleri olduğunu gösterir.

KEBÂİRİ İŞLEYENİN DİNDEKİ YERİ:

-Kendisi imanı eksik bir mümin veya imanı ile fasık biri olarak isimlendirilir.
-İmanı kuvvetince sevilir günahının çirkinliği kadar nefret edilir.
-O günahla meşgul olduğu anda onunla oturulmaz

SAYISI:

Sayısı tam olarak bilinmemektedir. Ancak büyük günahın vasfı yukarıda belirttiğimiz şekildedir.

BÜYÜK VE KÜÇÜK ŞİRK ARASINDAKİ FARKLAR

BÜYÜK ŞİRK

- (Büyük şirk) Dinden çıkarır.
- Yapılmış ve yapılacak tüm amelleri boşa çıkarır.
- Kanı ve malı veliyyul emrin gözetiminde helal olur.
- Cehennemde ebediyyen kalmayı gerektirir.
- Büyük şirkin kriteri, şeriatta büyük şirk olarak adlandırılması ile hâsıl olur.
- Sebeplerin kainatta gizli bir etkisi olduğuna inanmak
- Bu şirki işleyip bu halde ölen bir kimse affedilmez
- Eğer ölmeden tevbe ederse Allah tevbesini kabul eder. Ancak tevbesi iki yerde kabul edilmez: Güneşin battığı yerden doğması ve can boğaza geldiği an.

KÜÇÜK ŞİRK

- Küçük şirk dinden çıkarmaz.
- Küçük şirk sadece yapılan o ameli boşa çıkarır.
- Kanı ve malı helal kılmaz.
- Ebedi cehennemi gerektirmez.
- Küçük şirk şeriatta bu şekilde addedilince küçük olarak bilinir
- Allah'ın sebep kılmadığını sebep kılmak
- Büyük şirke vesile olan her şey küçük şirk sınıfına girer
- Şeriatta şirk ve küfür olarak isimlendirilen ve ma'rife olarak gelmeyen "elif-lâm" takısız lafızlardır.

BEŞİNCİ DERS

İHSÂN

İhsân mertebesinin bir rüknu vardır: Allah'a O'nu görüyormuşçasına ibadet etmendir; zira sen O'nu görmeden de O seni görüyor.

İHSÂNIN TEK RÜKNU İÇİN DE İKİ MERTEBE VARDIR

Müşâde ibadeti

Bu, Allah'ın yanında bulunan şeyleri arzulamak, sevmek ve onlara karşı şevk duymaktır. Bu ise rasûllerin ibadetidir. Tıpkı Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şu sözünde olduğu gibi: "*Şükreden bir kul da mı olmayayım?*" işte burada ibadete götüren etken rağbet(arzu), sevmek ve Allah'ın yanındaki şeylere karşı şevk duymaktır. Tüm bunların yanında Allah'a karşı duyulan korkunun bulunması şarttır.

Murâkabe ibadeti:

Bu, korkmak ve Allah'a yönelmek esaslı bir ibadettir. Müslüman her daim bu korku ve Allah'a yönelmek esaslı dairede bulunmalıdır

TEVHİD İLE ALAKALI BAZI SORULAR

- 1- [İslam] dininin kaç mertebesi vardır?
a) Üç b) İki c)Beş
- 2- İslamın kaç rüknu (şartı) vardır?
a) Beş
b) Altı
c) Yedi
- 3- İslam mertebesi İman mertebesinden daha üstün bir mertebedir.
a) Doğru b) Yanlış
- 4- İhlas kelimesinin (kelime-i şehadetin) kaç rüknu vardır?
a) Yedi
b) Sekiz
c) İki
- 5- Lâ ilâhe illallah'ın kabulü için şart vardır?
a) Sekiz
b) Yedi
c) Beş
- 6- Lâ ilâhe illallah'ın kabulünün şartlarından olan "ilim" ne anlama gelir?
a) Bir şeyi olduğu hal üzere bilmektir
b) Allah'tan başka hak ma'bud yoktur
- 7- Kendisine İslam daveti ulaşmış inanan kimsenin kafirliği hususunda şüphe içinde olanın hükmü nedir?
a) Büyük küfür ile kafirdir
b) Eğer kafir olduğu kalbinde ağır basıyor ama yine de şüphe ediyorsa kafir olmaz
- 8- Lâ ilâhe illallah'ın kabulünün şartlarından olan "**kabul**" ne anlama gelir?
a) Söz ile kabul
b) Fiiller ile kabul
c) İtikaden kabul
d) Saydıklarımızın tümü
- 9- Lâ ilâhe illallah ile gösteriş kasti olanın içine düştüğü bu durum sadaka verirken gösteriş yapılan durum ile aynı derecededir; küçük şirktir.
a) Doğru b) Yanlış
- 10- Diliyle söylediği halde kalbiyle Lâ ilâhe illallah sözüne itikad beslemeyen kimse:
a) Muvahhiddir
b) Mümin olmasa da Müslüman olarak isimlendirilir
c) Büyük bir küfür ile kafirdir
d) İmanı zayıf bir kimsedir
- 11- Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i Allah'ı sever gibi sevmek:
a) Büyük küfür ile kafirdir
b) Küçük küfür ile kafir olmuştur
c) Büyük bir günaha düşmüştür
- 12- Muhabbet (sevmek) kaç kısımdır?
a) Dört
b) Üç
c) İki
- 13- Allah için olan sevgi O'nun sevdiği amelleri, bu ameller ile amel edenleri sevmeyi, O'nun sevdiği zaman ve mekanları sevmeyi gerektirir.
a) Doğru b) Yanlış

- 14- Allah'ı sever gibi başkasını sevmenin hükmü nedir?
 a) Küçük şirk
 b) Vâcip
 c) Büyük şirk
- 15- Allah için sevmenin hükmü nedir?
 a) Câiz
 b) Vacip
 c) Büyük şirk
- 16- Kulluk kaç kısımdır?
 a) İki
 b) Üç
 c) Dört
- 17- Tüm yaratılmışlar kafirler dahil, Allah'a O'nun gücüne karşı boyun eğdirildikleri için genel manada kuldur.
 a) Doğru b) Yanlış
- 18- Bir kimse **lâ ilâhe illallah** deyip amel yapmayı tamamen terk ederse; örneğin namaz dahil tüm ibadetleri terk ederse bu ona:
 a) Fayda verir
 b) Fayda vermez
- 19- Abduhu ve Rasuluhu (O'nun kulu ve elçisidir) sözü onun kul olduğuna ve ona kulluk yapılamayacağına ve rasul olduğu yani yalanlanamayacağı anlamına gelir.
 a) Doğru b) Yanlış
- 20- Muhammed O'nun kulu ve elçisidir sözündeki şahitlik onun emirlerine itaat edip söylediklerini tasdik etmektir .... Bu:
 a) Şehadetin anlamıdır
 b) Şehadetin gereğidir.
- 21- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e rububiyet vasıflarından birini veren bir kimse onun kul olduğuna şahitlik etmiş olmaz.
 a) Doğru b) Yanlış
- 22- Peygamber için en şanlı vasıf onun:
 a) Peygamber olmasıdır
 b) Allah'ın kulu ve rasulu olmasıdır
 c) Peygamberlerin sonuncusu olmasıdır
- 23- Kim dinde bir bidat (yenilik) çıkarıp bu bidatını güzel görürse Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in dini tebliğ ettiğine dair hainlik ettiğini iddia etmiş sayılır; zira Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim". Artık onun zamanında dinden olmayan şey bugün de din olamaz. Bu sözler kime aittir?
 a) Şeyhülislam ibni Teymiyye
 b) İmam Mâlik
 c) İmam ibn Bâz
- a) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kimin soyundandır?
 a) İsmail aleyhisselam
 b) İshak aleyhisselam
- 24- Boşlukları doldurun
 Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ..... senesinde ..... Şehrinde doğdu.
 ..... yaşında vefat etmiş olup bu ömrün .....senesi paygamberlikten önce geçmiştir. .... sene ise peygamber olarak geçmiştir. .... suresi ile nebi olmuş, ... suresi ile rasul olmuştur.
- 25- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kimlere gönderilmiştir?
 a) Sadece kendi kavmine
 b) İnsanlara
 c) Cinlere ve insanlara

- 26- Mi'râc hadisesi Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in mekke'den beytu-ı makdis'e yolculuğu ile alakalıdır.
a) Doğru b) Yanlış
- 27- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem nereye hicret etmiştir?
a) Taif
b) Habeş diyarı
c) Medine
d) Tüm saydıklarımız
- 28- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kaç önemli gazvede bulunmuştur?
a) İki
b) Üç
c) Dört
d) Beş
- 29- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in kaç çocuğu vardır?
a) Üç
b) Dört
c) Yedi
- 30- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in veda haccı yapması daha önce hacc ettiği anlamına gelir.
a) Doğru
b) Yanlış
- 31- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in siyerini öğrenmek
a) Vaciptir
b) Müstehaptır
c) Caizdir
- 32- Şer'an imân ..... ile söylemek ..... İle itikad etmek ve ..... ile amel etmektir.
..... İle artar ve ..... ile azalır.
- 33- İmanın rükunları (şartları) kaç tanedir?
a) Altı
b) Beş
c) Dört
- 34- Allah'a iman beraberinde ..... Şeye imanı gerektirir.
a) Dört
b) Üç
c) İki
- 35- Allah'ın varlığına iman genel olarak
a) Dört tanedir.
b) Sayılamayacak kadar çoktur
- 36- Mikâil yağmurla görevli bir melektir.
a) Doğru
b) Yanlış
- 37- İnsanların kalpleri olup meleklerin kalpleri yoktur.
a) Doğru
b) Yanlış
- 38- İsimlerini bildiğimiz kaç ilahi kitap vardır?
a) Altı
b) Dört
c) Yedi
d) Daha çok
- 39- Allah her nebîye bir kitap göndermiştir.
a) Doğru b) Yanlış
- 40- Rasullerin ilki Adem aleyhisselam'dır
a) Doğru b) Yanlış
- 41- Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem rasuldür; nebî değildir.
a) Doğru b) Yanlış

- 42- Ulu-l azm rasullerin sayısı kaçtır?
 a) Beş
 b) Dört
 c) Sayıları çoktur
- 43- Ahiret gününe iman insanların ölümlerinden dirilmelerine kadar olan olacak şeyleri kapsar (sadece).
 a) Doğru b) Yanlış
- 44- Kaza ve kadere iman etmenin mertebeleri vardır. Bunlar kaç adettir?
 a) evet b)hayır
- 45- Allah gelecekte olacak her şeyi bilir mi?
 a) evet b)hayır
- 46- Allah insanların bildiği her şeyi bilir mi?
 a) evet b)hayır
- 47- Allah insanların bildiği her şeyi daha önceden yazmış mıdır?
 a) evet b)hayır
- 48- Kul için dilediğini seçtiği her şeyden bağımsız bir irade ve dileme vardır.
 a) Evet
 b) Hayır
- 49- Kulların yaptıkları fiiller yaratılmış mıdır?
 a) Evet
 b) Hayır
- 50- Tevhîd kaç kısma ayrılır?
 a) İki
 b) Üç
 c) Saydıklarımızın ikisi de aynı yola götürür ve doğrudur.
- 51- Küçük ve büyük şirk arasındaki farklardan beş tane yazın.
 1.....
 2.....
 3.....
 4.....
 5.....
- 52- Her bir şirk çeşidi için beş örnek yazın.

BÜYÜK ŞİRK	KÜÇÜK ŞİRK
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

- 53- İtikadî nifak küçük şirk olup dinden çıkarmaz.
 a) Doğru b) Yanlış
- 54- İhsanın kaç rüknu vardır?
 a) Bir
 b) iki

ALTINCI DERS

NAMAZIN ŞARTLARI :

Namazın şartları dokuzdur:

1-Müslüman olmak	2-akıl	3- temyiz/ayırt etmek
4- hadesten taharet	5- necasetten taharet	6-avretin örtülmesi
7-vaktin girmesi	8- kibleye dönmek	9-niyet etmek

Birinci şart: Müslüman olmak

Bunun tersi ise kafırlıktır. Rabbimize söven veya ibadeti Allah'tan başkasına yönelten bir kimse kendisi tevbe edene kadar namaz kılsa dahi bu namazı batıldır.

İkinci şart: Akıl sahibi olmak

Bunun tersi deli olmaktır. Sarhoş bir kimse de namaza yaklaşamaz.

Üçüncü şart: Temyiz/ayırt etmek

Bu buluğa ermek anlamında değildir. Eğer [çocuk} bir şeyleri ayırt etmeye başladıysa tıpkı soru ve cevap arasındaki farkı ayırt etmek gibi o zaman namazı kabul olur. Bununla ilgili bir yaş sınırı yoktur. Ama genelde yedi yaşına gelmiş biri ayırt etme yetisine kavuşmuş olur. Eğer ateş ile su veya benzeri şeylerin arasını ayırt edebiliyorsa kılabilir aksi takdirde bu namaz kabul olmaz.

Dördüncü şart:
Hadesten taharet :

Büyük hades:

Gusül abdesti ile giderilir.

Küçük hades:

Abdest ile giderilir.

Beşinci şart: Necasetten taharet.

Bu yerde ve elbisede olur. Eğer bilerek, gücü o necaseti kaldırmaya yettiği halde ve hatırladığı halde namaz kılmaya kalkışırsa namazı batıl olur. Necasetin giderilmesi üç kısma ayrılır:

Ağır necaset:

Bu, köpekten kaynaklanan necasettir. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem köpeğin salyasının değdiği kabın ilki toprak ile olmak üzere yedi defa yıkanmasını emretmiştir. Bu hadisi İmam Muslim rivayet etmiştir.

Hafif necaset:

Üzerine su serpmek ile temizlenir. Yemek yemeye başlamamış erkek bebeğin idrarı ve mezi buna örnektir. Bununla beraber tâhir olmasına rağmen, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem meniye ıslak iken su serperek, kurumuşsa tırnakla kaldırmak sureti ile temizlerdi.

Orta dereceli necaset:

Yıkayıp çitileyerek ve sıkarak temizlenir. Ağır necasetten farklıdır. Erkek ve kadının idrarı v.b. şeyler buna örnektir.

NECİS OLAN ŞEYLER:

İnsan idrarı ve dışkısı, eti yenilmeyen hayvanların dışkı ve idrarı. Tüm yırtıcı hayvanlar necistir. Ama kendisinden kaçınmak zor olan kedi, katır ve eşekler bundan müstesnadır. Hayvanın kesilmesi sırasında akan kan. İnsanın büyük ve küçük hacet yerlerinden çıkan kan. Ölmüş hayvanların leşleri. Ancak kanı olmayan hayvanlar, balık ve çekirgelerin ölüleri necis değildir. Ölmüş bir insanın bedeni de necis değildir.

Altıncı şart: Avret yerlerinin örtülmesi.

Avret yerleri şunlardır:

Hafif sayılan avret:

Yedi ile on yaşındaki erkek çocuğunun ön ve arka kısımlarını kapatması şartıyla kalan yerlerinin açık olmasında sorun yoktur.

Şer'an ağır olan avret yerleri:

Bu, kadının (yüzü ve eli hariç) tüm bedenidir. Bunların da yabancı erkekler yanında örtülü olması gerekir.

Örtülmesi gereken diğer yerler:

Bu ise saydıklarımız dışında kalan yerlerdir. Göbek deliği ile dizler arasının örtülmesi buna örnektir. Ancak iki omuzun ve bedenün güzel elbise ile örtülmesi müstehabtır.

Yedinci şart: vaktin girmesi

Öncesinde ve sonrasında namaz sahih değildir. Ancak belli bir özürlü olan için diğer bir namaz vakti ile birleştirmek isteyen olursa bu durumda iki namazı birleştirebilir. Eğer yolcu ise (Öğlen ve ikindi) ile (akşam ve yatsıyı) takdim veya te'hir ile birleştirip kılabilir. Kişi namazın vaktinin çıkmasını kasıtlı olarak geciktiremez. günaha düşmüş olur.

Sekizinci şart: Kibleye yönelmek.

Ancak yolculuk halinde nafile kılmak isteyen bundan müstesnadır. Bu durumda bineği ne tarafa yönlendirse o tarafa doğru kılar. Uçakta da bu şekilde nafile kılar. Düşmandan korkan veya gücü yetmeyen ise kibleye dönmek hususunda mazur sayılırlar.

Dokuzuncu Şart: Niyet etmek.

Niyet kalp ile yapılır. Dil ile yapmak bidattır. Namazdan önce niyet getirilir ve örneğin vakit namazına niyet getirir sonra kılar. Bu şekilde namazı sahih olur.

ÖNEMLİ TENBİHLER

- 1- Bu şartlardan birini yerine getirmeyenin namazı kabul olmaz. Bilmeyen, unutan veya kasıtlı arasında fark yoktur; şartlar yerine getirilmeden namaz kabul olmaz. Ancak üzerinde necaset olduğunu bilmeyen veya unutanın kıldığı namaz sahihtir. Çünkü bu terk etmek ile alakalı bir konu bir fiili yerine getirmek ile alakalı değildir.
- 2- Şartlar namazın dışında olan şeylerdir; öncesinde olur ve sonuna kadar devam ettirilir.

YEDİNCİ DERS

NAMAZIN RÜKÜNLERİ:

Namazın on dört tane rüknü vardır.

- 1-Gücü yetenin kıyamda/ayakta durması, 2-iftitah/ başlangıç tekbiri,
- 3-Fatiha sûresini okumak, 4- rükû yapmak, 5- rükûdan sonra başı kaldırıp iyice doğrulmak, 6- yedi uzuv üzere secde etmek,
- 7- secdeden kalkıp doğrulmak, 8- iki secde arasında oturuş yapmak,
- 9- bütün bu fiilleri Ta'dîl-i erkân ile yapmak, 10- rükünleri sıraya riâyet ederek yapmak, 11- son teşehhüd 12- son teşehhüd için oturmak, - 13- Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât getirmek
- 14- (sağa ve sola) selam vermek.

BİRİNCİ RÜKUN: Gücü yetenin kıyamda/ayakta durması.

Farzlarda:

Kıyâm/ayakta durmak gücü yeten için farzdır. Gücü yetmeyenin üzerinden bu farz düşer. Ancak gücü yeten gücü yettiği kadarıyla kalkar. Eğer kalkmasında huşusunu götürece kadar bir meşakkat var ise o zaman kalkmaz.

Nafilelerde kıyam:

Bir kimse nafile namazlarda oturarak namaz kılabilir; bu şekilde namaz kılması sahihtir. Bir kimse yanı üzerine de namaz kılabilir isterse. Ancak oturarak namaz kılmakta, ayakta kılmanın yarısı ve uzanarak namaz kılmada da oturarak namazın yarısı kadar sevap vardır.

İKİNCİ RÜKUN: İftitah/başlangıç tekbiri.

Bu ise ancak **“Allahu ekber”** lafzı ile olur.

ÜÇÜNCÜ RÜKUN:

Fâtiha sûresini okumak. Bu surenin açıktan ve gizli okunan namazlardaki tüm rekatlarda okunması vaciptir. Tam ve tertip üzere olması ayetlerinin, hareketlerinin, kelimelerinin ve harflerinin yerli yerince olması gereklidir. Ancak imam rüku halinde iken yetişen kimse için o rekattaki Fatiha suresi imamın arkasındakiler için düşer.

DOKUZUNCU RÜKUN:

Bütün bu fiilleri Ta'dîl-i erkân ile yapmak. Bu ise rükunlarda vacip olan zikirleri söylemek ile gerçekleşir

MÜHİM BİR TENBÎH:

Şu bilinmelidir ki rükunlar ibâdetin içinde olurlar. Bu rükunlardan herhangi birini bilmeyerek, unutarak veya kasten yapanın namazı kabul olmaz. Sehiv secdesi ile de bu eksiklik tamam olmaz. O anda eksik kılınmış vakit namazı tekrar kılınır. Ancak daha önceleri eksik rükunlar ile kılınmış namazlar var ise bunlardaki özrü kabul edilir ve tekrar etmesi gerekmez. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namazında eksiklik bulunan sahabîye önceki namazları hususunda tekrarlaması emrinde bulunmadı. Ancak o andaki vakit namazını tekrarlamasını emretmiştir. Bu sahabî önceki namazlarında ta'dîl-i erkânı terk etmiş olmasına rağmen kendisine bu namazları tekrar et denilmemiştir. Allah en iyisini bilir.

SEKİZİNCİ DERS

NAMAZIN FARZLARI:

Namazın sekiz tane farzı vardır.

Bunlar:

- 1- İftitah/başlangıç tekbiri dışında kalan tekbirler,
- 2-İmam veya tek başına kılanın, "Semiallahu limen hamideh" demesi,
- 3- "Rabbenâ ve leke'l-hamd" demek,
- 4- Rükû'da bir defa, "Subhâne Rabbiye'l-Azîm" demek,
- 5- Secdede bir defa, "Subhâne Rabbiye'l-A'lâ" demek,
- 6- iki secde arasında, "Rabbi'ğfiri" demek,
- 7- Birinci teşehhüd ,
- 8- Birinci teşehhüd için oturmak.

MÜHİM BİR TENBÎH:

"Sübhâne Rabbiye-l Azîm" lafzını rükuda söylemek vaciptir. Bunu söyledikten sonra sünnette varid olan duaları eklemesi müstehaptır. Ayrıca "Sübhâne Rabbiye-l A'lâ " lafzını da secdede söylemek vaciptir. Bunu söyledikten sonra yine sünnette varid olan duaları okuması müstehaptır.

DOKUZUNCU DERS

TEŞEHHÜDÜN AÇIKLAMASI

Teşehhüdde şu duâlar okunur: **"Bütün tâzimler, ibâdetler ve güzel sözler ancak Allah içindir. Ey nebi! Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun.Selâm, bizim ve Allah'ın salih kullarının üzerine olsun.Allah'tan başka hak ilah olmadığına şehâdet ederim. Ve yine Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehâdet ederim."**

Sonrasında Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e salat getirip ona bereket duasında bulunmak adına şöyle der: Allahım! İbrahim'i ve İbrahim'in âilesini meleklerinin yanında methettiğin gibi, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini de meleklerinin yanında methet. Şüphesiz sen, çok övülensin, şeref sahibisin. Allahım! İbrahim'i ve İbrahim'in âilesini mübârek kıldığın gibi, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini de mübârek kıl.Şüphesiz sen; çok övülensin, şeref sahibisin."

Namaz kılan kişi son teşehhüdde bu duâların ardından cehennem azabından, kabir azabından, hayat ve ölümün fitnesinden ve Deccal'in fitnesinden Allah'a sığınır. Daha sonra dilediği duaları yapar. Bu konuda Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan duâların seçilmesi yerinde olur.

Bu dualardan bazıları şunlardır: "Allahım! Seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce ibâdet etmek hususunda bana yardım et.

"Allahım! Ben nefsimde çok zulmettim. Günahları ancak sen bağışlarsın.Katından bir mağfiretle beni bağışla ve bana merhamet eyle.Şüphesiz ki sen, çok bağışlayan ve çok merhamet edensin."

Birinci teşehhütte şehadetten sonra öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarında üçüncü rekata kalkar. Ancak Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem'e bu birinci teşehhüdlerde salat edilmesi hadislerdeki genellik ifade eden ibarelerden dolayı daha efdaldir. Böyle yaptıktan sonra üçüncü rekata kalkar.

ONUNCU DERS

NAMAZIN SÜNNETLERİ:

- 1- (İlk tekbirden sonra) İstiftah duâsını okumak
- 2- Kıyamda sağ el avucu, sol elin üzerine, göğüs üzerine koymak.
- 3- Elleri parmaklar birbirine bitişik olacak şekilde ilk tekbirde, rükûya varırken, rükûdan kalkırken ve ilk oturuştan üçüncü rekâta kalkarken omuz veya kulakların hizasına kadar kaldırmak.
- 4- Rükû ve secde duâlarını birden fazla söylemek.
- 5- Rükûdan kalktıktan sonra "Rabbenâ ve leke'l-hamd" duâsının devamını okumak. İki secde arasında söylenen duâyı birden fazla söyleyip, mağfiret talebinde bulunmak.
- 6- Rükû esnasında başın sırt hizasında tutulması.
- 7- Secde halinde pazıların yanlardan, karnın da uyluklardan uzak tutularak yapılması.
- 8- Secde halindeyken dirseklerin yerden kaldırılması.
- 9- İki secde arasında ve ilk teşehhüde sol ayağı yayıp üstüne oturmak, sağ ayağı ise dik tutmak.
- 10- Son teşehhütte ise sağ ayağı yine dik tutup, teverruk yapmak. Teverruk, kişinin namazda kalçasını yere salıverip, sol oturak üzerine oturması, sağ ayağını dikip, sol ayağını sağ yandan dışarı çıkarmasıdır.

11- işaret parmağını birinci ve ikinci teşehhüde başından sonuna kadarki sürede kaldırmak. Ve dua anında hareket ettirmek.

12- İlk teşehhütte “Salli” ve “Bârik” duâlarını okumak.

13- Son teşehhüdde duâ okumak.

14- Sabah namazı ile akşam ve yatsı namazlarının ilk iki rekâtlarında kıraati sesli olarak yapmak.

15- Öğle ve ikindi namazının son iki, akşam namazının son rekâtında ve yatsı namazının son iki rekâtında kıraati sessiz olarak yapmak.

16-Fatiha sûresinden sonra Kur’an-ı Kerim’den âyet ya da sûre okumak.

Yukarıda zikredilen sünnetlerin dışında kalan, diğer sünnetlere de riâyet edilmez. Rükudan doğrudan kimsenin “rabbenâ ve leke-l hamd” sözünden sonra varid olan bazı dualar söylemesi buna örnektir. Bunu imam, imamlarla namaz kılan ve tek başına namaz kılan herkes yapabilir. Çünkü bunun sünnette yeri vardır. Bunun dışında rüku esnasında kişinin ellerinin parmaklarını ayırmış bir şekilde dizlerinin üzerine koyması da namazın sünnetlerine örnektir.

İSTİFTÂH DUASI:

İftitâh/başlangıç tekbîrinden sonra Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’den vârid olan duaları yapmak sünnettendir. Örneğin:

«اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يَنْقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ الْخَطَايَا بِالْمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالْبَرَدِ»

“Allah’ım! benimle günahlarım arasını doğu ile batı arasını uzaklaştırdığın kadar uzak kıl. Allah’ım! Beni hatalardan beyaz elbisenin kirden paklandığı gibi temizle. Allah’ım! Hatalarımı su, kar ve dolu ile temizle.”

Veya : «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»

“Allah’ım! Sen eksikliklerden uzaksın; Övgüler/hamdler sana aittir. Adın mübarektir. Şanın yücedir. Senden başka hak ilâh yoktur.”

ONBİRİNCİ DERS

NAMAZI BOZAN HALLER:

Namazı bozan şeyler sekiz tanedir. Bunlar:

- 1- Bilerek, akli başında olarak ve kast ederek konuşmak. Unutarak ve bozacağını bilmeden konuşmak namazı bozamaz.
- 2- (Tebessümden ziyade olacak şekilde) Gülmek.
- 3- Yemek yemek.
- 4- İçecek içmek.
- 5- Avret mahallinin açılıp gözükmesi.
- 6- Kible cihetinden başka tarafa yönelmek
- 7- Namaz esnasında peş peşe ihtiyaç olmayan hareketlerde bulunup, çokça hareket etmek.
- 8- Abdestin bozulması.

1. Bilerek, akli başında olarak ve kasten konuşmak.

İmamın kıraatte hata ve sehivde bulunması durumunda onu düzeltmek için konuşmak ise namazı bozamaz.

NAMAZDA HAREKET ETMENİN HALLERİ

Haram olan hareketlerde bulunmak. Ardı ardına örfen gereksiz bazı hareketlerde bulunmak. Birşeyler yemek buna örnektir.	Mekruh olan hareketlerde bulunmak; gereksiz yere basit hareketler yapmak. Sağa sola hafifçe yönelmek gibi.	Mübah olan hareketler; bir ihtiyaca binaen yapılan hareketler. Kaşman sakalı kaşımak buna örnektir	Müstehab hareket; namazın kemâlini sağlayan hareketlerdir. Saflardaki boşluğu kapatmak buna örnektir	Farz olan hareket; namazın sağlığını sağlayan hareketler. Üzerine gelen necaseti bertaraf etmek buna örnektir.
---	--	--	--	--

MÜHİM TENBİH

Namazın şartları, rükunları, vacipleri ve sünnetlerini öğrenmiştik. Peki aralarındaki fark nelerdir?

SÜNNET	VACİP	RÜKÛN	ŞART
İbâdet esnasında yaptıklarımızla ilgilidir.			İbâdetin dışında kalan bir husustur.
İbadetin bazı kısımlarında bulunurlar			Bu şartın ibâdetin sonuna kadar devam etmesi şarttır.
Namazın sünnetlerini bilerek veya bilmeyerek veya unuratarak terk eden ma'zûr sayılır.	Bilmeyerek veya unutarak yapan mazur olur. Ancak bilerek yapanın namazı batıl olur.	Bilmeyen, unutan veya bilerek terk eden arasında fark gözetilmez. Hiç biri ma'zûr değildir.	
/	Sehiv secdesi bu eksiki tamamlar.	Sehiv secdesi ile bu eksik tamamlanmaz.	Sehiv secdesi yoktur

SEHİV SECDESİ

Sehiv secdesinin sebepleri:

Şekke düşmek:

İnsanın namazı kaç rekat kıldığı hususunda şekke düşmesi. örneğin üç mü yoksa dört rekat mı kıldı bilememesi gibi. Bu ise iki kısımdır:

Namazda noksanlık bulunması:

İnsanın namazın vaciplerinden birini eksik kılması ve artık o anda geri dönüşü olmayacak şekilde namazın başka bir bölümüne intikal etmesi.

Fazladan bir şey yapmak:

Bir kimsenin fazladan rüku, secde, kıyam veya oturmada bulunması buna örnektir.

İbadet bittikten sonra kişinin kalbine düşen şek:

Yakînen bilmedikçe bu duruma kesinlikle iltifat edilmemesi gerekir.

İbadet esnasında insanın kalbine düşen şek:

Eğer bu kimse çok kere şekke düşen biri ise bu durumda o anda içine düşen şekke iltifat etmez; o şekki terk eder. Ancak kendisinde şekke düşme gibi durumlar az vuku buluyor ise bu durumda kendisine en yakın gelen tarafa yönelir ve (o kadar rekat namaz kılar mesela.) Ancak şekke düştüğü iki taraf da kendisine eşit kuvvette ise bu durumda en az tarafı baz almalıdır.

BAZI ÖNEMLİ NOKTALAR:

-Sehiv esnasında dalgınlık vesair sebepler ile hata yapana bir şey gerekmez; namazı sahihtir.

-Namaz kılan bir kimse namazın erkanından bir rüknu terk eder ise namazı o rüknu ve sonrasında olan şeyleri yapmadıkça namazı geçerli olmaz.

-Namaz kılan bir kimse bir vacibi yerine getirme hususunda sehiv ederse ve artık namazın başka bir bölümüne geçtiyse geri dönmez ancak sehiv secdesi yapar.

NAMAZIN ÖZET OLARAK GÖRSEL ANLATIMI

-Öncelikli olarak bir Müslüman evinde temizlenip en güzel elbiselerini giymelidir.

-Müslüman evden çıkıp camiye doğru yürürken/binekle giderken hareketlerinde bir sekînet ve vakâr ile koşmadan, hızlı adımlarda bulunmadan ve sağa sola gereksiz bakıp sesisini yükseltmeden devam eder.

-Camiye varınca ayakkabılarını çıkarıp ayakkabılıklara yerleştirir ve onlar ile beraber dünyayı da ardında bırakıp camiye girer. Camilerde alışveriş ve kayıp ilanı yapmak haram kılınmıştır.

-Girince sağ ayağı ile girip şöyle der: “ Bismillah, Rasulullah’a salat ve selam olsun, Allah’ım rahmetinin kapılarını bize aç.” Çıkınca da sol ayağıyla çıkıp şöyle der : Bismillah, Rasulullah’a salat ve selam olsun, Allah’ım muhakkak ki senin fazlından isterim”

-Erkekler ön saflara yönelir; kadınlar ise arka saflarda bulunurlar.

-Eğer namaz için kamet getirilmiş ve imam tekbîr getirmiş ise sonradan gelen imama o anda bulunduğu hâl üzere uyar. Sonradan gelen eğer imama kıyamda veya rükuda yetişmiş ise o rekata yetişmiş sayılır aksi takdirde yetişemediği rekât kadarını kaza edip tamamlar.

-Eğer camiye giren kimse farz namazına başlanmadıysa önce kılınan revatip sünnet namazını kılar. Eğer ratip sünneti olmayan bir namazdan önce camide olduysa bu takdirde oturmadan evvel tahiyyetu-l mescid namazını kılar.

-Camide saygı sınırları içerisinde bulunmak yolunda çabuk namaz kılınsin da gidelim arzusuyla saati işaret etmek veya ihim ihim diyerek boğazından ses çıkarması yakışık almaz.

-İmam ve tek namaz kılan kimse için sütre edinmek sünnettendir. İmam sütre edindiyse arkadakiler için sütre edinmek gerekmez.

-İki ayağı arasındaki mesafe omuzları arasındaki mesafe kadar olmalıdır. Mesafeyi arttırmamalı veya azaltmamalıdır. Ayrıca ayakları kibleye doğru düz kılmak gerekir.

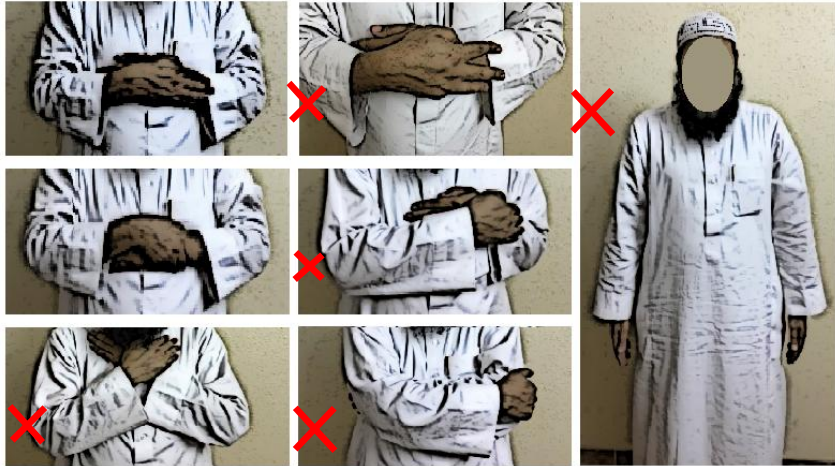

-Namazın şartlarını yerine getiren kimse. Ellerini kaldırıp omuz veya kulak mesafesine getirip ellerin iç kısmını kibleye döndürmüş bir şekilde “Allahu ekber” der.

-Sonra sağ elinin içini sol elinin dış kısmı üzerine koyar veya sol elinin bileğini kavrayıp tutar.

-Gözler secde yerine odaklanıp başka taraflara yönelmemelidir.

-Sonra müstehab olduğundan dolayı istifâh duasını sadece ilk rekatta iken okur ve en güzel olan yol ise bu duaları farklı namazlarda ayrı ayrı okumalıdır. Zira istifâh duaları birden çoktur.

-Sonra varid olduğu şekliyle Allah'a sığınır örneğin şöyle der: "Eûzu billahi mineşşeytâni-r racîm" (Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım)

- Sonra "Bismillahirrahmanirrahîm" der

-Sonra tertipli bir şekilde hareketlerine, kelimelerine, harflerine ve ayetlerine dikkat ederek tam bir şekilde Fâtiha suresini okur.

-Sonra istiâze olmadan kurandan bir şeyler okur. Sureleri okumak müstehaptır. Ve sadece surelerin başında besmele okur.

-Sonra elini başlangıçtaki iftitâh tekbiri gibi kaldırır ve "Allahu ekber" deyip rükuya gider.

-Rüku halinde ellerini dizlerine dirseklerini eğmeden koyar. Sırtını ve başını eşit tutar.

-Vacip olduğundan dolayı "Sübhane Rabbiye-l Azîm" der. Bir kere söylemek vacip olup birden daha çok söylemek müstehaptır.

-Daha sonra rükudan ayağa kalkıp doğrulmaya doğru **“Semi’allahu limen hamideh”** der. Bunu yaparken de ellerini kulak veya omuz hizasına getirir.

-Doğrulduktan ve ayağa kalktıktan sonra “Rabbenâ ve lekel hamd” der. Ayrıca varid olan dualar ile ziyadede bulunmak müstehabdır.

-Sonra ellerini kaldırmadan yedi uzvun üzerine secde eder. Bunlar: Alın-burun, iki elin içi, dizler ve ayak parmaklarının içi.

-Koltuk altlarını açık bıraktıracak şekilde ellerini uzak tutar ve karın bölgesi ile bacaklar arasını uzak tutar. Ayrıca baldır ile kalça arasında da uzaklık sağlayacak bir açı kılar. Dirsekler ise yerden uzak tutulmalıdır.

-Secde halinde iken vacip olduğundan dolayı bir kere “**Sübhâne Rabbiye-l A’lâ**” der. Dilerse varid olan duaları okur. Ve Allah’a dua eder. Ancak vârid olan dualar ile Allah’a dua etmesi daha hayırlıdır.

-Sonra tekbir getirip yatırdığı sol ayağının üzerine oturur ve sağ ayağını dik tutar. Sağ ayağının parmaklarının iç tarafları yere denk getirilir ve dış tarak kısmı ise kibleye yönelik tutulur. Ellerin iç kısmı dizin üst tarafındaki bacağa konulur. Namazdaki tüm oturuşlar böyledir. Ancak üç ve dört rekatlı namazlarda son oturuşta şöyle yapar: sol ayağını ileri atıp sağ bacağının altına koyar.

-Sonra tekbîr getirip ilk secdeye gittiği gibi secdeye gider.

-Sonra tekbîr getirip ikinci rekata kalkar ve ilk rekatta yaptığı gibi yapar.
Ancak iftitah tekbîri ve istiftah duasını yapmaz.

-Sonra ikinci secdeyi bitirince teşehhüd için oturur.

-Sonra işaret parmağını kaldırır ve baş ve orta parmağı ile yuvarlak yapar.

-Eğer namaz iki rekatlı bir namaz ise, vacip olduğundan salat-ı İbrahîmîyeyi okur. Ardından dört şeyden Allah'a sığınır: "Allah'ım cehennem azabından ve kabir azabından sana sığınırım. Deccal fitnesinden ölüm ve hayatın fitnesinden sana sığınırım" sonra hoşuna giden dualar ile dua eder. Ancak varid olan dualar ile Allah'a dua etmesi daha hayırlıdır. Ve şu duayı ihmal etmez: "Allah'ım seni anmak, sana şükretmek ve sana güzel ibâdet etmek hususunda bana yardım et"

-Sonra iki tarafa başı ile (omuzu ile değil) iki kere selam verir. Bu sırada başını yukarı aşağı hareket ettirmez ve eli işarette bulunmaz.

-Eğer namaz üç veya dört rekatlı ise ilk teşehhüdü okuduktan sonra kıyâma kalkar. Ancak salât-ı İbrâhîmiyyeyi okuyup kalkması müstehab olduğundan tahiyattan sonra onu da okuyup kıyama kalkması daha hayırlı olur.

-Tekbîr getirip üçüncü rekâtı kılar ve eğer namaz üç rekatlı ise son teşehhüde oturur. Ancak namaz dört rekatlı ise dördüncü rekâtı kıldıktan sonra son teşehhüde oturur.

-Tahiyatı ve sonrasında salât-ı İbrâhîmiyye'yi okuduktan sonra şu dört şeyden Allah'a sığınır: Cehennem azabından, kabir azabından, hayat ve ölümün fitnesinden ve Deccal'in fitnesinden Allah'a sığınır. Daha sonra dilediği duaları yapar. Bu konuda Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan duâların seçilmesi yerinde olur. Bu dualardan bazıları şunlardır: "Allahım! Seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce ibâdet etmek hususunda bana yardım et.

-Şayet farz namazı kılıyorsa bu namazın ardından namazdan sonra yapılan zikirleri yapması kendisi için müstehabdır.

-Namazdan sonra şöyle der: **“Esteğfirullah, Esteğfirullah, Esteğfirullah, Allahumme ente-s Selâmu ve minke-s selâm, Tebarekte yâ ze-l celâli ve-l İkrâm.”** (Allah'tan af dilerim, Allah'tan af dilerim, Allah'tan af dilerim. Allah'ım sensin Selâm/ tüm ayıplardan münezze olan ve sendendir selâm/selamette kılma nimeti. Ey celal ve ikram sahibi sen pek mübareksin)

-Sonra 33 kere “süphanallah”, 33 kere “elhamdulillah”, 33 kere “Allah'u Ekber” ve yüzüncüyü tamamlamak üzere “Lâ ilâhe illallahu vahdehu la şerîke leh. Lehu-l mulku ve lehu-l hamdu ve huve 'ala kulli şey'in kadîr” der.

-Sonra âyete-l kursîyi okur. Ardından İhlâs, Felak ve nas surelerini okur.

ÖNEMLİ BAZI TENBİHLER

-Daha önce de okuduğunuz üzere namazın şartlarından biri olan setr-i avretin yerine getirilmesi gereklidir. Bundan dolayı namaz kılan bir kimsenin namaz esnasında avretinin açılmasından dolayıısıyla namazının batıl olmasından sakınması gerekir.

-Namazda imam ile namaz kılmak isteyen me'mûm kimsenin imamın sağ tarafında olması meşrudur. Bu durumda ne önde ne de arkada bilakis imam ile aynı hizada durur. Daha çok kimse olursa onlar da aynı hizada olmak zorundadır.

KISACA NAMAZ TABLOSU

İsmi	hükümü	vakti	sayısı	şekli
Cuma namazı	farz	Öğle vakti	İki rekat	Cuma namazı kıraat olarak açıktan ve en az üç adam ile cemaat olarak kılınır.
Kusuf (güneş tutulması namazı)	Farz-ı kifaye	Güneş tutulduğu anda	İki rekat	Kusuf namazı kıraat olarak açıktan kılınıp her rekatinde iki rüku bulunur.
Vitir namazı	Müekked sünnettir	Yatsı namazından sonra fecrin doğuşuna kadar	1 ile 11 arası	-Bir rekat olarak kılmak mümkündür. - üç rekat kılmak isteyen ise son teşehhüde oturur; ikinci teşehhüde ise oturmaz. Yada iki rekat kılıp selam verir ve son olarak bir rekat kılar. -sadece son teşehhüde oturmak şartıyla beş rekat kılabilir. - sadece son teşehhüde oturmak şartıyla yedi rekat kılabilir. -sekizinci rekatta oturup teşehhüd yapıp ardından selam vermeden hemen kalkıp bir rekat daha kılıp dokuz rekat kılabilir. -ikişer rekat kılıp son olarak bir rekat kılabilir.

Sabah namazının sünneti	Müekked sünnet	Sabah namazından önce	İki rekat	Normal iki rekat kılar. Ancak Kafirun ve sonra İhlas suresini okumak sünnettir.
Öğle namazının sünneti	sünnettir	Farzdan önce dört ve farzdan sonra iki	Dört sonra iki	İkişer rekatli olarak kılınır.
Akşam namazının sünneti	sünnettir	Akşam namazından sonra	İki rekat	Normal iki rekat kılar. Ancak Kafirun ve sonra İhlas suresini okumak sünnettir.
Yatsı namazının sünneti	sünnet	Yatsı namazından sonra	İki rekat	
Teravih namazı	sünnettir	Yatsı namazından sonra	İki ile on arası	
Camiye girince kılınan tahiyetu-l mescîd namazı	vacip	Camiye girince oturmadan önce kılınır	İki rekat	
Duha namazı	sünnettir	Güneşin doğduktan belli bir süre sonra yükselmeye başlamasından güneşin en tepede zevalinden önceki vakte kadar.	İki ile on rekat arası	
İstihâre namazı	sünnet	Herhangi bir vakitte	İki rekat	Selam vermeden önce istihâre duası ile dua eder

Yağmur duası	Hacet halinde sünnettir	Güneşin bir mızrak boyu yükselmesi ile başlar	İki rekat	Yedi tekbir getirir en başta ve ikinci rekatta intikal tekbiri dışında beş tekbir getirir .
Bayram namazları	sünnet	Güneşin bir mızrak boyu yükselmesi ile başlar	İki rekat ve iki hutbe	Yedi tekbir getirir en başta ve ikinci rekatta intikal tekbiri dışında beş tekbir getirir.

Nafile namazı kılınması yasak olan vakitler:

- Sabah namazı vaktinden güneşin bir mızrak boyu yükselmesine kadar olan vakit dilimi.
- İkinci namazından akşam namazına kadar olan vakit dilimi
- Güneşin en tepe noktasından öğle vakti girene kadarki vakit dilimi.

Namaz ile ilgili sorular

1. Namazın kaç tane şartı vardır?
a) Dokuz
b) On bir
c) Sekiz
2. Namazın şartlarından olan Müslümanlık şartı yanlış bir şarttır çünkü müslümandan başkası namaz kılmaz
a) Doğru b) Yanlış
3. Temyiz çağı buluğ ile aynı manadadır. temyiz buluğa ermek demektir
a) Doğru b) Yanlış
4. Hadesten taharet bedeni mekanı ve elbiseyi kapsar
a) Doğru b) Yanlış
5. Domuzdaki necaset
a) Büyük necasettir
b) Orta derece necasettir
6. Guslü gerektirdiği için meni necisdir
a) Doğru b) Yanlış
7. Temizlik babında su serpiştirmek ile yıkamak arasında bir fark yoktur
a) Doğru b) Yanlış
8. Tüm leşler necisdir
a) Doğru b) Yanlış
9. Köpeğin necasetini temizleme hususunda toprak dışında günümüzün temizlik malzemeleri yeterlidir
a) Doğru b) Yanlış
10. Kendisinden kaçınmamız mümkün olmayan sürekli olarak yanımıza girip çıkan kedi gibi hayvanlar bazı insanlar için Tahir bazıları için de necis olabilir.
a) Doğru b) Yanlış
11. Kesilmiş hayvanın damarlarında arta kalan kanlar necistir
a) Doğru b) Yanlış
12. Namazın kaç rüknu vardır?
a) Ondört b) Dokuz c) Sekiz
13. İhram /başlangıç tekbiri elleri kaldırmak demektir
a) Doğru b) Yanlış
14. Namazın rükunlarından birini sehv ederek terk eden kimsenin sehiv secdesi yapması yeterlidir
a) Doğru b) Yanlış
15. Namazın vacipleri kaç tanedir
a) Sekiz b) Ondört c) Dokuz

MES'ELE	HÜKÜM
Dine söven kimsenin namazı	
Sarhoş kimsenin namazı	
Aklı gitmiş yaşlı kimsenin namazı	
Küçük çocuğun namazı	

Unutarak abdestsiz namaz kılan kimsenin namazı	
Unutarak, necis bulaşmış elbise ile namaz kılan kimsenin namazı	
İnek idrarı	
Karga pisliği	
Dizlerinin üstü örtülmemiş halde namaz kılmak	
Unutarak, vakit girmeden namaz kılmak	
Uçakta namaz kılmak	
Farz namazı için niyet getirmek	
Oturarak namaz kılmak	
Fatihayı okumayı unuttu	
İmam rükuda iken namaza yetişen	
Namazı hızlı kılmak	
Adeten çokça şekke düşen kimsenin herhangi bir namazdan sonra şekke düşmesi	
Unutarak fazladan bir rekat kılmak	
Başlangıç tekbirini unutanın namazı	
İlk teşehhüdü unutanın namazı	
Son teşehhüdü unutanın namazı	
Üç yada dört rekat kıldığı hususunda şüpheye düşmek	
Namazdan sonra namazı hususunda şüpheye düşen kimsenin namazı	
Namaz esnasında şüpheye düşmek	
Sehiv esnasında hata yapmak	
Unutarak namazda konuşmak	
Namazı avretinden bir taraf açık halde kılan ancak namazdan sonra haberi olan kimsenin namazı	
Namaza çıkmadan önce evde taharetlenmek	
Camide alışveriş	
Caminin içinde döviz bozdurmak	
Son teşehhüdde iken imama yetişmek	
Namazda sütre edinmek	

Namaz içinde hafif sağa sola meyletmek	
Namaz içinde aşırıca sağa sola meyletmek	
Namazı gagalayan kuş misali erken kılmak	
Teşehüdde salat-ı İbrahimiyye okumak	
Namazda konuşmak	
Namazda hareket etmek	
Fatihayı unutmak	
Cuma namazının hükmü	
Vitir namazının hükmü	
Tahiyyatu-l mescid namazı	

1- Şart, rükun, vacip ve sünnet arasındaki farkları zikret :

ŞART	RÜKUN	VACİP	SÜNNET

ABDESTİN ŞARTLARI

Abdestin on tane şartı vardır.

- Müslüman olmak, -Aklı yerinde olmak,
- Temyiz/iyiyi kötüden ayırt edebilme yaşına gelmek, -Niyet etmek
- Abdest alıp taharet gerçekleşinceye kadar onu yarıda kesmemek üzere niyet edip devam etmek.
- Abdesti gerektiren şeyin kesilip ortadan kalkması
- Abdest öncesi istincâ ve isticmar yapmak (büyük ve küçük abdestlerden sonra temizlenmek ve temizlenme sırasında taş ve benzeri şeyler kullanmak),
- Abdest için kullanılan suyun temiz ve temizleyici olması, mübah olması,
- Suyun tene nüfûz etmesine engel olan şeylerin izale edilip kaldırılması,
- Hades/abdesti bozan bir durumun sürekli olarak devam etmesi halinde namaz vaktinin girmiş olması.

BAZI ŞARTLARIN AÇIKLAMASI:

- Taharet tahakkuk edinceye kadar onu yarıda kesmemek üzere niyet edip devam etmek sözünün anlamı niyetin baştan sona devamlılığıdır.
- Abdesti gerektiren şeyin kesilip ortadan kalkması sözünün anlamı örneğin o kimsenin deve eti abdest bozduğu için o eti yerken veya idrarını yaparken abdest almaması. Dolayısıyla bir kimsenin abdest almadan önce böyle şeylere son vermesi gerekir.
- Abdest öncesi istincâ ve isticmar yapmak ise yellenmek, uykudan uyanmak veya deve eti yemek ile alakalı bir durum değildir. Büyük ve küçük abdesti bozanlar içindir.

- Abdest için kullanılan suyun temiz ve temizleyici olması, mübah olması sözünün anlamı: Yani o suyun necis veya çalınmış olmamasıdır.
- Suyun tene nüfûz etmesine engel olan şeylerin izale edilip kaldırılması sözünün anlamı: Yani suyun vücuda ulaşmasını engelleyen hamur veya oje gibi şeylerin giderilmesidir. Zira bunlar suyun o uzva ulaşmasını engeller.

FITRÎ (YARATILIŞTAN KAYNAKLANAN) BAZI UYULMASI GEREKEN ÂDÂPLAR

- SÜNNET OLMAK: Bu erkekler hususunda vaciptir. Kadınlar için ise eğer bir hacet var ise sevap alır ancak yapmaz ise bir günah yoktur.
- BIYIKLARI KISALTMAK,
- TIRNAKLARI KESMEK, KOLTUK ALTI TÜYLERİNİ YOLMAK, AVRET YERİNİ TIRAŞ ETMEK VE TÜM BUNLARI KIRK GÜNDEN FAZLA GECİKTİRMEK. Müslümanın kırk günü aşması doğru olmaz
- SAKALI SALIVERMEK: Sakalı salıvermek vaciptir. Onu tıraş etmek büyük günahlardandır.
- MİSVAK VE BENZERİ ŞEYLER KULLANMAK: Bu ise arak isimli bilinen misvakları kullanmak veya diş fırçaları kullanmak ile olur. Misvak kullanmak sünnettir. Tüm vakitlerde kullanılması tavsiye edilip abdest ve namaz anında veya eve girince, Kur'an okuyunca, gece namazına kalkınca veya ağız kokusu kötüleşince kullanılır.

ON ÜÇÜNCÜ DERS

ABDESTİN FARZLARI:

Abdestin altı tane farzı vardır:

- Yüzü yıkamak, mazmaza (ağza su alıp çalkalamak) ve istinşak (buruna su çekip sümkürmek) yüzden sayılır, bundan dolayı farzdır.
- Dirseklere kadar (parmak uçlarından itibaren) elleri yıkamak.
- Kulaklarla birlikte başa mesh etmek,
- Aşık kemiklerine kadar ayakları yıkamak,
- Bütün bunları sırasıyla yapmak
- Bunları ara vermeden peş peşe yapmak.

Yüzü, elleri ve ayakları üçer defa yıkamak ayrıca mazmaza ve istinşakı üçer defa yapmak müstehabdır. Ancak birer kere yapılması farz olup abdestin sıhhati için yeterlidir. Ancak sahih hadislerin de delalet ettiği gibi başa mesh etmek için üç kere yapmaya gerek yoktur bilakis bunda sünnet bir kere yapmaktır.

(MUVÂLAT) ABDEST AZALARINI ARA VERMEDEN PEŞ PEŞE YIKAMAK KONUSUNDAKİ VAKİT SINIRI

Bu, abdest azalarını yıkarken biri kurumadan diğerine geçip yıkamak ile olur.

ON DÖRDÜNCÜ DERS

ABDESTİ BOZAN HALLER:

Abdesti bozan altı tane durum vardır:

Önden ve arkadan çıkan şeyler.

Çok miktarda vücuttan çıkan necaset.

Uyuyarak ya da başka bir şekilde aklın gitmesi,

Ön ya da arka avret yerlerine arada bir şey olmaksızın doğrudan dokunup ellemek

Deve eti yemek

İslâm dîninden riddet etmek/çıkılmak

ÖNEMLİ UYARI:

Cenâze yıkamak sahih olan görüşe göre abdesti bozmaz. İlim ehlinde çoğunun görüşü böyledir. Bunun abdesti bozduğuna dair bir delil yoktur.

Şâyet cenazeyi yıkayan kişinin eli arada bir şey olmadan doğrudan cenazenin fercine değecek olursa işte o zaman abdest alması kendisine farz olur. Cenâzeyi yıkayan kimsenin cenazenin fercine çıplak elle değil de arada bir şeyle dokunması gerekir. Kadına dokunmak da mutlak olarak abdesti bozmaz. Âlimlerin iki görüşünden en doğru olanına göre şehvetle veya şehvetsiz dokunmak aynıdır, abdesti bozmaz. Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bazı hanımlarını öperek namaza çıkmış, abdest almadan bu şekilde namaz kılmıştır. Âyette geçen: **“Yahut kadınlara dokunmuşsanız...”** Âlimlerin vardığı iki görüşten en doğru olanına göre bununla cima kast edilmektedir. Bu görüş İbn-i Abbas -radiyallahu anh-'ın ve birçok âlimin görüşüdür.

ABDESTİ BOZAN BAZI HALLER HAKKINDA AÇIKLAMA

- Genel olarak önden ve arkadan çıkan şeyler: Bunlar idrar, dışkı, meni, mezi, vedi, yellenmek, böbrek taşı, kan, kurtçuk, hayız ve nifas kanlarıdır.

- Çok miktarda vücuttan çıkan necaset: Doğru olan görüşe göre idrar ve dışkı dışında vücudun farklı yerlerinden çıkan şeyler abdesti bozmaz. Kan buna örnektir.

- Uyuyarak yada başka bir şekilde aklın gitmesi: aslında uyku tek başına abdesti bozan bir hal değildir; ancak yellenmiş olma ihtimalinden dolayı abdest almak gerekir. Bunun yanı sıra eğer yellenmediğinden emin olan kimse var ise bu durumda abdesti bozulmuş sayılmaz.

- Ön ya da arka avret yerlerine arada bir şey olmaksızın doğrudan dokunup elleme:

Seyhülislam ibni Teymiyye -rahimehullah- bu durumun abdesti bozmadığını ancak avret yerine dokunan kimsenin abdest almasının daha evla olduğunu söyler.

ABDESTİN NASIL ALINDIĞINA DAİR GÖRSEL ÖZET

- Abdest almak isteyen kimsenin “**Bismillah**” demesi meşrudur.
- Sonra iki elini bileklere kadar su dökerek yıkar.
- Sonra sağ eline su avuçlayıp ağzında çalkalayarak mazmaza yapar. Sonra burnu ile istinşak yapmak için suyu burnunun içine ulaştırıp sol elinin iki parmağı yardımıyla suyu burnundan püskürtür. Bunu üç kere yapar.
- Sonra yüzünü üç kere yıkar. Yüz ise dikey olarak bakarsak saçların bittiği yerden aşağıya sakalın başladığı yere kadar yada çenenin altına kadarki yerdir. Yatay olarak ise iki kulağın arasındır.
- Sonra iki elini dirseklere kadar yıkar. Bunu yaparken önce sağ sonra sol elini yıkar.
- Sonra başını mesh eder. Başının ön kısmından arka tarafında bulunan kafa kemiğine kadar mesh eder. Ardından geri döndürür.
- Sonra iki işaret parmağı ile kulağın iç taraflarını mesh eder.
- Sonra iki ayağını her ayakta bulunan iki taraftaki kemik çıkıntılarıyla beraber yıkar.

- -Abdesti bitirdikten sonra şöyle demesi müstehabdır: “Eşhedu en lâ ilâhe illallahu vahdehu lâ şerîke leh. Ve eşhedu enne Muhammeden abduhu ve rasûluhu.” (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ)

Ve imam Tirmizî'nin rivayetinde şu lafız ziyadesi vardır: (اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ)

“Allah'ım beni çokça tevbe edenlerden ve temizlenenlerden kıl”

MEŞRÛ OLAN MİKTARDAN FAZLA ABDEST ALMAK

Abdestin üst sınırından fazlasına kaçmak caiz değildir. Örneğin üçer defadan fazla uzuvları yıkamak, dirsekleri aşır kol pazularına kadar ilerlemek, ayak aşır kemiklerinin üstüne çıkmak veya boyna meshetmek bu aşırılıklara örnektir.

BAZI GEREKLİ BİLGİLER VE İSLAMIN DİĞER RÜKUNLARI

EVVELEN: TAHARET

TEYEMMÜM:

Abdest uzuvları için veya bazısı için su bulunmadığı, korku veya zarardan korkma durumundan dolayı su ile temizliğin mümkün olmadığı durumlarda suyun yerine geçer. Bu durumda toprak su yerine geçer.

TEYEMMÜM NASIL ALINIR?

Teyemmüm için niyet alınır. Sonra “Bismillah” der. Sonra toprağa bir kere elleri ile vurur. Sonra ellerinin içi ile yüzünü ve ellerinin dışını mesheder.

Toprağa vuran kimsenin parmaklarının arasını açması veya parmaklarının arasını parmağı ile ovalaması meşru değildir..

Vacip olan gusül nasıl alınır?

Öncelikli olarak gusül için ve cenabetliğin giderilmesi için niyet edilir. Ardından besmele getirilip suyu tüm bedene ulaştırır. Hafif ve gür her kılın altına suyu ulaştırmak gereklidir. Ağıza ve burna su verip mazmaza ve istinşak yapılması şarttır.

Guslün sünnetleri

Ön ve arka avret mahalleri yıkanır. Sonra eller yıkanıp namaz için alınan normal abdestten alınır. Sonra saç kısmına bolca su dökülüp vücudun sağ tarafından başlarak yıkanır sonra sol taraf yıkanıp en son ayaklar yıkanır.

GUSLÜ GEREKTİREN HALLER

- 1- CENABET: Bu ise cima veya başka şekilde meninin şehvetle çıkması ile olur. Erkek ve kadın üreme yerlerinin boşalma olmadan sadece birleşmesi ile de cenabetlik hâsıl olur.
- 2- Hayız ve nifas kanlarının çıkması
- 3- Şehit olan hariç ölünün de yıkanması gerekir.
- 4- Kâfirin Müslüman olması durumunda gusül alması gerekir.

MESH ETMENİN ŞARTLARI

Ayağının üzerine giydiği şeyleri taharet üzerine yani abdestte ayağını yıkamış bir şekilde giymesi

Ayakkabı veya çorapların temiz olması

Ayağın çoğunu örtüyor olması

Meshin normal abdest için olması cenabet veya guslü gerektirecek şeylerin varlığı sırasında olmaması.

Meshin şer'an ta'yin edilen süre içinde olması; bu süre yolcu olmayan kimse için 24 saattir. Yolcu kimse için ise üç gün üç gece yani 72 saattir. Not: mesh süresi meshin giyildiği andan itibaren değil abdest bozulup abdest için mesh edildiği ilk andan itibaren başlar.

MESHİN NASIL YAPILDIĞI

Ayak parmaklarından üst taraftaki ayak başlangıcına kadar ellerini ıslatıp mesheder (ellerini üzerine dokunarak gezdirir). Sözüün özü ayağın sadece üst tarafı mesh edilir. İki el iki ayağı mesh eder. Sağ el sağ ayağı sol el ise sol ayağı mesh eder. Bunları kulakları mesh ettiği gibi aynı anda yapmalıdır. Zira sünnette zahir olan öğretisi bu şekildedir.

MESH ETMEK İLE İLGİLİ NOTLAR

- 1- Meshin müddeti bitince veya mesh çıkarılınca taharet hali devam eder yani abdest bozulmuş olmaz
- 2- Yırtık mesh üzerine mesh etmek veya ince çorap üzerine mesh etmek caizdir.

HÂCET GİDERMENİN BAZI ADABLARI

Şunlar müstehabdır:

-Helaya girince sol ayağını öne atıp şöyle der: “ Bismillah, Allahumme innî euzu bike mine-l hubsi ve-l habais” (Allah’ın adıyla, Allahım sana sığınırım erkek ve dişi şeytanlardan)«بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ»
-Çıkınca sağ ayağıyla çıkar ve «غُفْرَاتِكَ». “Gufrâneke”(mağfiretini umarım) der.
Bir duvar veya örtücü şeyin ardında durur. Ancak açık alanda olan kimsenin diğer insanlardan yeteri kadar uzak olması gerekir.

- Şunlar doğru değildir:
- -Hacetini yollarda, insanların dinlendiği yerlerde veya faydalı ağaçların altında yapmaz insanlara eza verecek yerlere ve durgun sulara da hacetini yapmaz.
- -Hacetini yaparken kibleye yönelmez ve sırtını dönmez.
- -Sağ eliyle avret yerine dokunmaz
- -Yüce Allah’ı diliyle anmaz/zikretmez

Hacetini bitiren, su veya isticmâr ile temizlik yapar.

İsticmârın(katı bir şeyler ile temizlenmenin) şartları

- -Üç veya daha fazla sayıda bir şeyle temizlenmek. Aynı şeyle üç veya daha fazla temizlenmekten kaçınılmalıdır.
- -Temizleyici olması. Bu ise kuru olması ile olur.
- -Temizlik sırasında pis ve necis şeylerin kullanılmasından uzak durulması gerekir. Muhterem şeyler ile temizlik yapılmaz. Yiyecek buna örnektir. Kemik ve tezek ile temizlik yapılmaz.
- -İdrarın sıçramasından veya elbiseye bulaşmasından emin olan kimsenin ayakta idrar yapması caizdir. Ayakta idrar yapan kimsenin avretinin başkasına görünmesinden uzak durması gerekir. **Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir mahallenin çöp birikintisi yanında ayakta idrarını yapmıştır.**

Abdest ile alakalı sorular

1. Abdestin kaç şartı vardır ? a) 9 b) 10 c) 8
2. Abdestin farzları :
a) dört uzuvdur b) dört uzuv ile beraber sıralama ve muvalat da gereklidir
3. Abdesti bozan şeylerin sayısı ? a)6 c)5 c)8
4. Abdesti bozan şeyleri işaretle :
a) deve eti yemek b) ceylan eti yemek c) karından çıkan sesler yellenmek
d) uyku basması e) ölü yıkamak. f) kadına dokunmak
5. Teyemmüm nasıl alınır ?
.....
6. Gusül nasıl alınır ? :
.....
7. Aşağıdaki meselelerin hükmünü açıklayın :

MES'ELE	HÜKÜM
Dille niyet getirmek	
Abdesti ile bir namaz kılmak için niyet getirip birden fazla namaz kılmak	
Kuran okumak için abdest alıp ardından namaz kılmak	
Abdest esnasında niyet bozmak	

Abdestten sonra niyet bozmak	
Abdest esnasında kolunda hamur kalıntısı olması	
Çalıntı su ile abdest almak	
Deve eti yerken aynı anda abdest almak	
Kulak meshine yeni su almak için elini ıslatmak	
Başı üç kere mesh etmek	
Birer yıkama ile abdest almak	
Üçer kere yıkayarak abdest almak	
Avuçları yıkamak	
Sakallara parmak ile ıslaklık vermek	
Abdestte uzuvları su ile ovalamak	
Yıkamak gereken yere mesh etmek	
Başı yıkamak	
Elleri abdest kovasına koymak	
Sağ ile başlayarak abdest almak	
Üçer kere yıkamaktan daha çok sayıda yıkamak	
Baldırları yıkamak	
Yüzdükten sonra namaz kılmak	
Yıkandıktan sonra abdest almadan namaz kılmak	

ZEKÂT (İKİ KISIMDIR)

BEDENİN ZEKATI OLAN FITİR

ZEKATI:

Bu büyük, küçük, erkek, kadın, köle veya hür tüm Müslümanlara vaciptir.

MALIN ZEKATI:

Bu, islamın rükunlarından üçüncüsüdür. Hür olan ve malı nisaba ulaşan her müslümana zekat vermesi farzdır. Üzerinden bir hicri sene geçene dek o malda zekat yoktur. Ancak yerden çıkan mahsüller için üzerinden bir sene geçmesi şartı yoktur. Herhangi bir ticaret malına tâbi olan kâr da asla bağlı olduğundan zekâtı gerektirir. Bu ise dört kısma ayrılır:

**ALTIN, GÜMÜŞ
VE ONUN
YERİNE
GEÇEN NAKİT
MALLAR:**

Altının nisabı 20 miskâl/85 gramdır.
Gümüşün nisabı ise 200 dirhem/595 gramdır.

**OTLAYAN
BÜYÜK VE
KÜÇÜK BAŞ
HAYVANLARIN
ZEKATI**

(Deve, inek ve koyun-keçi). Bu hayvanlar yılın tamamını veya çoğunu yem verilmeden otlayarak geçiren hayvanlar sınıfındadır.

**YERDEN
ÇIKAN
MAHSÜLLER:**

Meyve ve tahıl ürünleri.

**TİCARİ
MALLAR:**

Bunlar alışveriş için bulundurulmuş mallardır.

ZEKÂT EHLİ:

FAKİRLER: Onlar bir şey bulamayan ya da yeteri kadar maddi gücü olmayan ihtiyaç sahipleridir.

MİSKİNLER: Onlar kendilerine yetecek olan miktarın çoğunu veya yarısını bulamayan kimselerdir. Misal verecek olursak yıllık 12.000 lira ihtiyaç var ise fakir yarısından az veya hiç bulamayan kimsedir. Ancak miskin altı ay veya daha fazlasına gücü yetip tamamına gücü yetmeyen kimsedir. Bu durumda fakir ve miskine bir yıl yetecek kadarını veririz.

ZEKÂT İLE GÖREVLİ MEMURLAR: Onlar zekatı toplayan, muhafaza eden ve dağıtan görevli kimselerdir. Onları devlet başkanı görevlendirir. Onlar için fakir olma şartı yoktur. Hakları onlar zengin dahi olsalar verilir.

KALPLERİ İSİNDİRILMAK ÜZERE OLANLAR: Bunlar Müslüman olmaları için davet edilen, şerhleri bertaraf olsun diye uğraşılan kimseler ve imanı daha kuvvetli olsun diye çalışılan kimselerdir.

HÜRRİYETİ İSTENEN KİMSELER: - Kölelikten kurtulmak için efendisi ile anlaşma yapan kimse

-Müslüman kölenin hürriyeti

-Müslüman esir

Ancak Müslüman efendinin kendi kölesini azad edip bunu zekattan sayması caiz değildir.

BORÇLULAR:

-Başkalarının arasını ıslah etmek için borçlanmış kimse

-Kendisi için borçlanan

Zekat niyeti ile kişinin bir fakire borç verdiği parasını affetmesi caiz değildir.

ALLAH YOLUNDA OLANLARA VERİLEN ZEKÂT: Allah yolunda cihat ve bu uğurda mücahidin ihtiyacı olan silah ve bunun dışındaki ihtiyaçların karşılanmasını kapsar.

YOLDA KALMIŞLAR: Yolda kalmış ve yol nafakası olmayan kimselerdir. Bu durumda onu kendi vatanına ulaştıracak miktarda yardım yapılır.

Bunlar arasında sadece bir sınıfa zekât çıkarmak caizdir. Zengin ve çalışan güçlü kimselere zekat vermek helal değildir. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in soyundan olanların ve onun ailesi sayılan haşimoğulları ve mevâlisinin zekat alması helal değildir. Kendisine bakmak ile yükümlü olduğu kimseye de zekat veremez bir kimse. Ancak zekât harici sadaka olarak yardım etmek isteyen için bir engel yoktur. Zekât verilirken genel veya özel olarak en faydalı nasıl ise o şekilde zekât vermeye çalışmak gerekir.

BAZI TERİMLERİN TANIMI

-Bint-i mehâd bir yaşını doldurmuş devedir. Annesi hamile olduğu için bu ismi almıştır.

-Bint-i lebun iki yaşını doldurmuş devedir. Annesi süt sahibi olduğu için bu ismi almıştır.

-Hikka üç yaşını doldurmuş devedir.

-Ceza'e dört yaşını doldurmuş devedir.

-Tebî' ve tebi'e bir yaşını doldurmuş inehtir.

-Musinne iki yaşını doldurmuş inehtir.

ZEKATIN MİKTARLARI

MALLAR	ÜZERİNDEN BİR YIL GEÇMESİ	NİSAB MİKTARI	ZEKAT MİKTARI
OTLAYAN HAYVANLAR DEVE İNEK KOYUN-KEÇİ	ŞARTTIR	GELECEK SAYFAYA GÖZ AT	GELECEK SAYFAYA GÖZ AT
YERDEN ÇIKAN MAHSULLER	ŞART DEĞİLDİR	300 Sa' (=600kg)	Gökyüzü ve pınarların suladığı ürünler için onda bir Sulama ile çıkan mahsüller yirmide bir Hem göğün hem de insanların suladığı mahsüller için 15te bir zekat verilir
NAKİTLER	ŞARTTIR	ALTIN İÇİN 85 GÜMÜŞ İÇİN 595 GRAM	Kırkta bir
TİCARET MALLARI	ŞARTTIR	TAKDİR EDİLİP FAKİRLERE NAKİT OLARAK VERİLİR	Kırkta bir

Otlayan hayvanların zekat nisapları ve miktarları

Otlayan hayvanların zekat nisapları ve miktarları								
İnek ve mandalar			Bir veya iki hörgüçlü develer			Koyun ve keçi		
zekatı	miktar		zekatı	miktar		zekatı	miktar	
	... dan	... 'a		... dan	a'...		... dan	a'...
Tabî' veya tabî'a	03	93	Bir koyun	5	9	Bir koyun	40	120
			İki koyun	10	41			
Musinne	40	59	Üç koyun	51	91	İki koyun	121	200
			Dört koyun	20	42			
İki tabîa	06	96	<i>Bint-i mehâd</i>	25	35	Üç koyun	201	300
			<i>Bint Lebûn</i>	36	45			
Sonra her otuz tane inek için bir tebî'a ve her kırk için bir musinne gerekir			<i>Hikka</i>	46	60	Bundan sonra her 100 koyun için bir koyun		
			<i>Ceza'a</i>	61	75			
			İki binti lebun	76	90			
			İki hikka	91	120			
			Üç binti lebûn	121	129			
			Sonra her 40 kırk deve için bir binti lebun. Ve her elli için hikka. Vaks ise 9 ve altı içindir. Bu ise her iki farz arasında olur.					
					Erkek keçi, hasta, ayıbı olan veya kötü mallar ile verilen zekat kabul edilmez.			
					Zayıf hayvanlar, hamile develer, semiz ve çok değerli mallar zekat olarak verilmez.			

Not : Sağdan sola doğru değerlendirmez rica olunur. Örneğin önce miktara daha sonra solundaki zekat miktarına bakınız

ZEKAT İLE ALAKALI SORULAR

1. Bir malın üzerinden bir sene geçmeden zekat vermek gerekmez. Bir seneden kasıt nedir ? :
a) hicri sene.   b) miladi sene   c) ikisi arasında fark yoktur
2. Üzerinden bir sene geçme şartından istisna tutulur :
a) gömü ve hazineler   b) yerden çıkan ürünler   c) hepsi
3. Altının nisabı kaçtan başlar ?   85g.   595g.   95g.
4. Gümüşün nisabı kaçtan başlar ?
 200 dirhem.   595g.   ikisi de aynı miktardadır.
5. Behîmetu-l en'âm şunlardır : deve, inek, manda ve koyun. (doğru - yanlış)
6. Meyvelerde zekat yoktur   (doğru - yanlış)
7. Otlayan hayvanlardan kasıt yılın tamamı veya çok büyük kısmında dışardan otlayan hayvanlardır (doğru - yanlış)
8. Fakir kimse kendisine ..... yetecek kadar verilir :
a) bir yıl   b) bir ay
9. Zekat için mal toplayan memurlar :
a) zekat toplayan herkeştir   b) devlet başkanı tarafından görevlendirilenlerdir.
10. Zekat miktarlarını hesapla :

Mal	Zekat miktarı	Vaks (eğer varsa)
100 Dirhem		
300 Dinar		
400 Dirhem		
85g altın		
500g gümüş		
30 koyun		
60 koyun		

565 koyun		
4 deve		
17 deve		
449 deve		
30 inek		
49 inek		
77 inek		
99 inek		
20 000 000 riyal		
10 riyal		
45679 riyal		
255 Sâ' buğday		

11. Kalpleri islama ısındırılmak üzere zekat verilecek kimsenin müslüman olması umulmayan bir kimse olmasında sıkıntı yoktur (doğru - yanlış)
12. Köle azat eden kimse ondan zekat alabilir (doğru - yanlış)
13. Bir zengin fakirlerden birine borç verip bir kısmını zekattan saymak şartıyla affetti (doğru - yanlış)
14. Allah yolunda şeyler için zekat vermek cami yapmak öğreğindeki gibi her hayrı kapsar (doğru - yanlış)
15. Paranın zekatı kırkta bir olarak verilir (doğru - yanlış)
16. Tahıl ürünleri ve meyvelerin zekatı olgunlaştığı an verilir (doğru - yanlış)
17. Hangisine zekat gerekir ? :
a) tavuk   **b)** ticari ürünler   **c)** saman verilen koyunlar   **d)** dışarda otlayan deve
e) hurma çiftliği   **f)** 25 dînâr altın
18. Nakit paranın zekat oranı kaçtır : 2,5%   5%
19. 80 gram altının zekatı kaç gramdır :
 2g.   4g.   zekat verilecek miktara ulaşmamıştır
20. Oturmak için bulundurulan evler için zekat vardır (doğru - yanlış)
21. Her yolculuğa çıkana zekattan verilir. Çünkü kendisi ibn-i sebil yani yolda kalmışlardandır (doğru - yanlış)

ORUÇ

Oruç lügatte tutmak anlamına gelir. Dindeki manası: Kişinin Allah'a ibadet kastıyla yemek, içmek ve diğer oruç bozan şeylerden kendini fecrin doğuşundan güneşin batışına kadar engellemesidir.

ORUCUN RÜKUNLARI

Orucu bozan hususlardan uzak durmak

Niyet

Nafile oruç:

Orucu bozan herhangi bir hususun içine düşmeyen kimse günün istediği saatinden oruca başlayabilir. Ancak niyete başladığı yerden ecir almaya başlar.

Farz orucun niyeti:

Farz orucu için gece fecirden önce niyet getirmek gerekir. Ramazan orucu için en baştan getirilen niyet yeterlidir. Her gün için ayrı niyete gerek yoktur. Niyetin mahalli kalptir. Dil ile söylemek bidattir.

ORUCUN ÇEŞİTLERİ

VACİP:

Ramazan orucu, kefaretlar ve adak oruçlardır.

NAFİLE:

Saydıklarımızın dışında kalan oruçlardır.

ORUCUN VACİP OLMASININ ŞARTLARI

- 1- Müslüman olmak
- 2- Akıllı olmak
- 3- Buluğa ermek. Ancak buluğa daha ermemiş çocuklara oruç hususunda teşvik edilmesi gerekir. Velisi ona orucu emreder.
- 4- Mukim olmak: yolcuya oruç tutmak vacip değildir. Ancak meşakkat yok ise tutması daha efdaldır. Çünkü Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yolcu iken oruç tutmuştur. Ayrıca kişinin zimmetinden çıkması için tutabilenin tutması daha hayırlıdır. Ve sonrasına göre daha kolay ve hâlen mübarek bir ay içinde olduğu için daha hayırlıdır.
- 5- Sağlık
- 6- Hayız ve nifas halinde olmamak

Oruçta hastalıkların hükmü

GEÇMESİ UMULMAYAN HASTALIKLAR:

Ayrıca bu duruma yaşlı olup oruç tutmaktan aciz kimseler de eklenir. Bunlara oruç tutmak gerekmez; ancak her tutmadığı gün için bir miskin doyururlar. İsterse tutmadığı gün sayısı kadarıyla miskin toplar ve onlara birer öğün yedirir. Yada isterse bu yemekleri farklı günlerde verir. Yaklaşık olarak 515 gram iyi buğday bir öğün için yeterli olup asıl ölçü çeyrek sa'dır. Beraberinde etli-yağlı yiyecekler olursa daha hayırlı olur.

İYİLEŞMESİ UMULAN ANCAK O ANDA MEŞAKKAT ÇEKEN KİMSELER:

Bunlara hayızlı ve nifaslı kadınlar eklenir. Hastalar ve yolcular da bu sınıftandır. Oruç tutmaya imkan bulunca oruçlarını tutarlar. İmkan bulmadan ölürlerse tutamadığı oruçlar kendilerinden düşer.

RAMAZAN AYINA GİRİLDİĞİ NASIL ANLAŞILIR?

Ramazân hilâlinin görülmesi veya görülememiş ise şâban ayının otuz günü tamamlamış olması ile anlaşılır.

ORUCU BOZAN ŞEYLER

- 1- *Kasden Yemek İçmek. Ancak unutarak yiyen içinin orucu bozulmaz.*
- 2- *Cimâ Etmek (Cinsel İlişkiye Girmek):*

Ramazân günü oruçlu iken cimâ eden kimsenin tevbe ve istiğfâr edip o günü kaza etmesi, bununla beraber keffâret cezâsını yerine getirmesi gerekir.

Keffâret;

- a- Köle azâd etme ile,
- b- Eğer bulamaz ise iki ay ara vermeden peşpeşe oruç tutma ile,
- c- Buna da gücü yetmezse altmış fakiri doyurma ile olur.

- 3- *Kişinin Kendi İrâde ve Fiiliyle Menisini Getirmesi:*

Oruç tutan kimse kendi irâdesi ve bakmak, öpmek, dokunmak ve sevişmek gibi eylemleri ile menisini inzâl ederse orucu bozulur.

- 4- *Yeme İçme Hükümünde Olan İğne ve Serumlar Kullanmak. Gıda amaçlı olmayan iğneler orucu bozamaz.*

- 5- *Hacamat için kan çıkması. Ancak test için alınan az miktarda kan orucu bozamaz.*

- 6- *Bilerek Kusmak*

- 7- *Hayız ve Nifas Kanının Çıkması*

ORUCU BOZMAYAN MÜBAH OLAN ŞEYLER

Tükürük ve Balgam Yutmak, İhtiyaç var ise yemeğin tadına bakmak yıkanmak, Misvak kullanmak ve diş fırçalamak, Koku sürünmek ve Serinlemek

ORUCUN MUSTEHABLARI VE EDEBLERİ

- Sahûr Yemeği Yemek
- Sahûru Geciktirmek
- İftarda Acele Etmek
- İftarda Dua Etmek
- İftarı Rutab (Yaş Hurma) ile, Yoksa Hurma ile, O da Yoksa Su ile Açmak. Bir şey bulamaz ise iftar etmeye kalbiyle niyet eder.
- Sadakayı arttırmak
- Kur'ân Okumak
- Gece namazlarını arttırmak
- Kadir gecesi için azimli olmak
- Kendisine Söven veya Sataşana “Ben Oruçluyum” Diye Cevap Vermek
- Umre yapmak
- Son on gecede itikafa girmek ve o geceyi aramak

ORUÇLUYA MEKRÛH OLAN ŞEYLER

- Mazmaza ve istinşak (ağza ve burna su verme) hususunda mübalağa
- İhtiyaç olmaksızın yemeğin tadına bakmak.

ORUÇLUYA HARAM OLAN ŞEYLER

- Orucu bozmamasına rağmen balgam ve burun akıntısı yutmak
- Orucunun bozulması hakkında korkanın öpüşmesi
- Haram söz ve hareketlerde bulunma
- Aklı başında olmayan kimselerin hal ve hareketlerini yapmak
- İftar yapmadan ertesi günkü oruca devam etmek

NAFİLE ORUÇLAR

-Şevval Ayında Altı Gün Oruç Tutmak. Ardı ardına yapmak daha evlâdır.

-Arefe Günü Oruç Tutmak

-Aşûre Günü Oruç Tutmak

-Pazartesi ve Perşembe Günleri Oruç Tutmak

-Her Aydan Üç Günü Oruç Tutmak

-Dâvûd aleyhisselâm Orucu (bir gün tutar bir gün tutmazdı)

-Muharrem Ayında Oruç Tutmak

-Zilhiccenin ilk dokuz gününde oruç tutmak

-Şaban Ayında Çokça Oruç Tutmak

MEKRUH ORUÇLAR

Bunlar tek başına Cuma, cumartesi veya Pazar günü oruç tutmaktır. Belli bir sebebe binaen olursa örneğin arefe gününe denk gelirse bir beis yoktur.

YASAK OLAN ORUÇLAR

-Recep ayını tek başına oruçla geçirmek -Bayram günü oruç tutmak

-Şek Günü Oruç Tutmak. Ancak var olagelen orucuna denk geldiyse bir beis yoktur.

-Teşrik Günleri (Kurban Bayramının 2., 3. ve 4. Günleri) Oruç Tutmak ancak hacda bulunup yanında kurbanlığı olmayan tutabilir.

-Dehr Orucu Tutmak (Senenin Tamamını Oruçla Geçirmek)

ORUCU KAZA ETMENİN BAZI HÜKÜMLERİ

- Oruçları kaza edenin bunu ardı ardına yapması müstehab olur
- Bayramdan hemen sonrası başlaması daha evlâdır
- Diğer ramazan gelene kadar ertelemek caiz değildir ancak eğer ertelerse bu durumda kaza etmesi gerekenden daha çok oruç tutması gerekmemek ile beraber günaha düşecektir.

FITIR ZEKÂTI

Ramazanın son gününün akşamına Müslüman olarak yetişen herkesin fitir zekatını vermesi gerekir. Büyük – küçük, erkek – kadın, köle veya hür herkesin vermesi gerekir. Bayram namazından önceki saatler veya öncesindeki gün verilmesi daha faziletlidir. Ailesinin ortalama yiyeceğinden bir sâ' vermesi gerekir. Karınlardaki cenîn için de verilmesi müstehab olur.

- Oruçlunun bu ibadet esnasındaki taksirlerini temizler
- Ayrıca fitir sadakası ile fakir ve miskinleri başkalarına muhtaçlıktan kurtarmak vardır. Tâ ki güzel bir bayram geçirebilsinler.

Fitir zekatı ne zaman verilir?

Caiz olan vakit:

Bayramdan bir veya iki gün önce

Müstehab olan

vakit: sabahın fecir vaktinden bayram namazına kadar olan vakit dilimi

Haram olan vakit:

Bayram namazından sonra vermek.

FITİR ZEKATININ MİKTARI:

İnsanların yediği cinsten bir sâ' miktarında kuru gıdadan verilir. Bir sâ' yaklaşık olarak iki kilo kırk gram iyi buğdaya denk gelir.

BAYRAM NAMAZI

Bayram namazının vakti, güneşin doğup bir mızrak boyu yükselmesi (yani, kerahat vaktinin bitmesi) ile başlar, zevâle (yani öğle namazının vaktinin girmesine) kadar devam eder. Bir kimse yetişemez ise kaza etmez bayram namazını.

Sünnet olan, bayram namazlarının açık ve büyük alanlarda oluşturulacak namazgâhlarda kılınmasıdır. Bununla beraber mescidlerde kılınması da câizdir. Namazdan önce tek sayıda birkaç adet hurma yemek temizlenip kokulanmak sünnettendir. Giderken başka gelirken başka yoldan gelmek sünnettendir. Bayram için tebrikleşmekte bir beis yoktur. “Allah bizden ve sizden kabul buyursun” der. Bu günlerde tekbirler getirmek sünnettir. “**Allahu ekber! Allahu ekber! Lâ ilâhe illallah. Vallahu ekber, Allahu ekber ve lillahi-l hamd** ” şeklinde tekbirler getirilebilir.

Bayram namazı hutbeden önce iki rekat olarak kılınır. En başta yedi tekbir getirir ve ikinci rekatta intikal tekbiri dışında beş tekbir getirir.

ORUÇ İLE ALAKALI SORULAR

1. Oruç için kaç rükun vardır ? O 2 O 3 O 4

2. Kimlere oruç tutmak gereklidir ?

.....
.....
.....
.....

3. Tüm hastalıklar oruç tutmaya engeldir (doğru - yanlış)

4. Aşağıdaki mes'elelerin hükmünü yazın :

MES'ELE	HÜKÜM
Fecir doğduktan sonra niyet getirmek	
Niyetsiz oruç	
Küçük çocuğun orucu	
Yolcunun orucu	
Nifaslı kadınların orucu	
Gücü yetmeyenin oruç tutması	
Oruçluyken yemek	
Gıda hükmünde olan iğneler	

Göz damlası	
Sakinleştirici iğne	
hacamat	
kusmak	
Tükürüğünü yutmak	
Yemeğin tadına bakmak	
uyumak	
yıkanmak	
serinlemek	
Tütsü kullanmak	
Sahur vakti kalkmak	
Oruçlu Sahurda ne yer	
Oruçlu iftarda ne yer ?	.....yer. Bulamazsa ..... Yer.....bulamazsa .....içer Onu da bulamazsa .....
Teravîh namazı	
Ramazanda umre	
Oruçlunun mazmazayı mübalağa ile yapması	
Oruçlunun eşini öpmesi	
İki gün üst üste aralıksız oruç tutmak	
Sevvalden 6 gün oruç tutmak	

Arafe günü oruç tutmak	
şek günü oruç tutmak	
Bayram Günü oruç tutmak	
Teşrik günleri oruç tutmak	
Muharrem ayında oruç tutmak	
Recep ayında oruç tutmak	
Tüm yıl oruç tutmak	
Cuma günü oruç tutmak	
Kazaları diğer ramazana kadar geciktirmek	

HAC YAPMAK

Hac islamın beşinci rüknüdür. Müslüman, akıllı, bülüğa ermiş, hür ve gücü yeten herkesin hac yapması farzdır. Kadınlar için hac yolcuğu durumunda yanında mahrem olması şartı aranır. Haccın dört rüknu vardır:

İHRAM:

Bu haccın görevlerine artık başladığına dair niyet etmektir. Telbiye getirmek ve ihram elbiselerini giymek niyetten farklı şeylerdir.

ARAFATTA BULUNMAK:

zilhiccenin dokuzuncu günü öğle vaktinden bayram günü fecir doğmadan evvel olan zaman içinde orada bulunmak gerekir. Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “**Hac arafattır.**”

TAVAF YAPMAK (ziyaret tavafi):

Bu ise arafattaki görev tamamlandıktan sonra olur. Kudum tavafından ayrı bir tavaftır.

SA'Y YAPMAK:

Safa ve Merve arasında gidip gelmektir. Yüce Allah şöyle buyurur: “**Muhakkak ki safa ve Merve Allah'ın (koyduğu) şiarlarıdır.**”

KAÇ FARKLI HAC ŞEKLİ VARDIR?

İFRAD HACCI:

Bu sadece hacca niyet edip bu haccın görevlerini eda etmektir.

KIRAN HACCI:

Bu ise hac ve umreye aynı anda niyet edip normal ifrad haccı yapanların görevlerini eda etmektir. Ancak bir kurban kesmesi gerekir.

TEMETTÜ' HACCI:

Bu ise hac aylarında umre yapıp sonra bu umreden çıkıp daha sonrasında hac için aynı sene içinde niyet getirmesidir. Kendisine kurban kesmek gerekir.

HACCIN VACİPLERİ

Kim bu vaciplerden birini terk ederse ona kan akıtması (kurban kesmesi) gerekir. Bu Mekke haremi sınırları içinde kesilip dağıtılan bir koyundur. Kesilip oranın fakirlerine dağıtılır. Sahibi bu kesilen etten bir şey yiyemez. Bu vacipler:

Mikattan ihrama girmek

Müzedelifede geceleme

Cemre taşlamak

Gündüz arafatta bulunan kimsenin güneş doğana kadar orada bulunması

Teşrik günlerinin gecelerinde Mina'da geceleme

Saçı tıraş etmek veya kısaltmak

Hayızlı veya nifaslı dışında kimselerin Mekke'yi terk edeceği vakit veda tavafı yapması gerekir. Hac ayları dışında olsa bile bu gereklidir.

HACCIN MİKÂTLARI

ZAMAN İLE ALAKALI OLAN MİKÂTLAR:

Bunlar şu hac aylarıdır: şevval, zu'l-ka'de ve zilhicce ayları. Normal umre yapmak isteyen her zaman ve her ay yapabilir.

MEKÂNSAL MİKÂTLAR:

- Medine ve oradan geçenler için zu'l-Huleyfe
- Şam (Suriye), Mısır ve batı Afrika ülkelerinden gelenler için Cuhfe
- Necid diyarından gelenler için Karnu-l Menâzil
- Yemen ehli için Yelemlem
- Irak ehli için zâtu-l ırk

HACCIN
MÜSTEHAPLARI

İhram için yıkanıp kokulanmak	İfrad ve kıran kacı yapacak kimselerin kudum tavafı yapması
Temettü' umresi veya kudum tavafı yapan erkeklerin tavaf esnasında sağ omzunu açması	Niyet getirmeden evvel gerekli ise saç ve tırnaklardan fazla olan kısımların alınması
Arefe gününden önceki gece minada geceleme	Temettü' umresi veya kudum tavafı yapan erkeklerin eğer imkan var ise tavaf esnasında ilk üç şavtta koşarcasına adımlar atması.
İhrama girdiği andan akabe cemresine taş atacağı kadarki vakit diliminde telbiye getirmesi	Müzdelife'de akşam namazı vaktinde akşam ve yatsı namazlarını cem' etmesi
Erkeğin izar ve rida isimli ihram elbiselerinin beyaz olması	Haceru-l evsedi öpmek
Müzdelife'de fecrin doğuşundan güneş doğmadan önceki zaman diliminde orda bulunmak. Müzdelifenin her yerinde duralabilir.	

İHRAM YASAKLARI

İhram yasakları dokuz tanedir. Baş veya vücuttan kıl almak, tırnak almak, erkeğin başına değdirerek elbise ve takke gibi bir şey ile örtmesi, erkeğin vücudun azaları için dikilmiş gömlek ve don gibi elbiseler giymesi, kadının nikap veya eldiven takması, kokulanmak (kokulu sabundan da uzak durmak gerekir), kara hayvanlarının avlanması, kendi evlenmesi veya başkasını evlendirmesi, cinsel birleşme (cima'), sevişmek yasaktır. Ancak bunlardan birini bilmeyerek, unutarak veya zorla yapan kimseye bir ceza yoktur. Ancak av öldürenin o ava özel fidye vermesi gerekir. Ancak kasden bu yasakları yapanın durumları şunlardır:

**FİDYE
GEREKTİR-
MEYEN
YASAKLAR:**

Bu nikahlanmak veya nikahlamaktır. Cima etmeden ve sonunda boşalmadan sevişmek. Bunları yapanın bir kefaret vermesi gerekmez ancak tevbe etmesi gerekir

**AYNI
CİNSTEN
FİDYE
GEREKTİREN
YASAKLAR:**

Avlanan kimsenin avlandığı şeye benzer bir şey kesmesi gerekir. Bunun için fıkıh kitaplarına dönmek gerekir.

**FİDYESİ EN
AĞIR
OLANLAR:**

Bu cima etmek ile hâsıl olan cezadır. Kim ilk tehallulden önce cima ederse haccı ifsad olur. Ve buna rağmen ifsad olmuş haccını tamamlamak ile yükümlü olacak ve gelecek sene yeni bir hac yapması gerekecektir. Ayrıca deve kesmelidir.

**DİĞER
FİDYELER
(EZA
FİDYELERİ):**

Bu diğer yasakların fidyesidir. Bu fidyelerden birini yerine getirir: üç gün oruç, altı miskîn doyurmak veya bir kurban kesmek. Miskinlere verilecek asgari miktar yarım sâ'dır. Eğer fidye olarak koyun kesecek ise Mekke haremi sınırında dağıtmalıdır.

HAC GÜNLERİNİN İSİMLERİ

Terviye günü. Zilhiccen in sekizinci günüdür. Eskiden bu günde mina'ya su taşırlandı.

Arefe veya vakfe günü. Bu ise zilhicce dokuzuncu gündür

Bu bayram günü veya kurban (nahr) günüdür. Zilhiccen in onuncu günüdür.

Karr günü. Bu ise on birinci gündür.

İlk çıkış günü. Bu ise on ikinci gündür.

İkinci çıkış günü. Bu ise on üçüncü gün olan kurban bayramının dördüncü günüdür.

Cem' günü (toplama günü) bayram öncesi olan gecedir. İnsanlar arafattan ayrılmak için toplandığından bu isimle anılmıştır. Mekke ehli ise cahiliye devrinde arafata gitmezlerdi.

HACDA DUA YAPILAN YERLER:

Arefe günü öğlen vaktinden güneş batıncaya dek olan zaman diliminde arafatta dua etmek.,

Müzelidefe fecrin doğuşundan sabah doğana kadar olan vakitte dua etmek

Teşrik günlerinde küçük ve orta cemreye taş attıktan sonra dua etmek

Tavafta dua etmek

Safa ve Merve tepeleri üzerinde ve ikisi arasında dua etmek.

HAC VE UMRE NASIL YAPILIR?

Muhammed İbni Useymin Rahimehullah şöyle der:

Mikât mahalline varınca yıkanıp bedeninize, başınıza ve sakallarınıza güzel kokular sürünün. Sonra temettu' umresi için niyet edip ihrama girin ve Mekke'ye kadar telbiye getirerek yolunuza devam edin. Allah'ın evine ulaşınca umre tavafı niyetiyle yedi şavt dönüp tavafınızı tamamlayın. Ve şunu da bil ki tüm mescid tavaf yapılabilir bir mekandır. Uzaktan da yakından da tavaf yapanın tavafı makbul olmak ile birlikte eğer kalabalık değilse kabeye yakın yerden tavaf yapmak daha evlâdır. Hamd olsun Allah'a ki bu ibadette kolaylık ve genişlik vardır. Tavaf bittikten sonra makamı İbrahim'in arkasından yakından veya uzaktan iki rekat namaz kılın. Önemli olan makâm seninle kabe arasında olsun. Sonra umre sa'yı yapmak için Safa tepesine yönelin ve onunla başlayın. Safa ve Merve arasında yedi şavt tamamlandıktan sonra saçınızı her tarafından kısaltın. Sadece bir taraftan saç almak yeterli değildir. Oradaki bazı insanların bu şekilde yapmalarına aldanmayınız.

Daha sonra zi-l hiccenin sekizinci günü gelince yıkanıp güzel kokular sürün ve bulunduğunuz mekandan (otelinizden v.s) hac için ihrama girin. Daha sonra minaya gidip orada öğle, ikindi, akşam, yatsı ve sabah namazını dört rekatlı namazları kısaltarak birleştirmeden vaktinde kılın. Zira Nebiniz sallallahu aleyhi ve sellem Mina ve Mekke'de namazları kısaltır ancak cem' etmez idi. Sonra arefe günü güneş doğunca derinden saygı duyarak huşu içerisinde ve telbiye getirir halde arefat meydanına gidin. Orada öğle ve ikindi namazlarını cem'-i takdim ile ikişer rekat olarak kılın. Sonra dua ve yakarışla Allah'a yönelin. Abdestli olmaya ve kibleye yönelmeye çalışın. Dağ arkanızda kalsa bile meşru olduğundan dolayı kibleye yönelmek daha evladır. Ayrıca Arafat sınırları içinde olduğunuzdan emin olun ve sınır tabelalarına bakmayı ihmal etmeyin. Çok sayıda insanın sınır dışında durduğu ve yanlış yaptığını unutmayın. Zira kim arafatta durmazsa onun haccı yoktur. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem "Hac arafattır" buyurmuştur.

Arafatın doğusu, batısı, kuzeyi ve güneyi kısacası tamamı vakfeye durmak için uygundur. Ancak arene vadisi bundan müstesnadır. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem **“Ben burada dursam da Arafatın tümü vakfe yeridir”** demiştir.

Sonra güneşin battığından emin olduktan sonra müzdelifeye doğru yola çıkın. Huşu içerisinde ve telbiye getirir halde ilerleyin. Nebiniz sallallahu aleyhi ve sellem’in emrettiği gibi sükunet içinde olun. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem devesi üzerinde iken devenin başını eyere degecek kadar çekmiş halde iken insanları sükunete davet ediyordu: *“Ey insanlar sükûnet içinde olun! sükûnet!”*.

Müzdelifeye varınca akşam ve yatsıyı kılıp geceyi orada geçirin fecir vakti girene kadar. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kimseye sabah namazı vaktinden önce müzdelifeden ayrılması hususunda izin vermedi zayıf ve güçsüzler müstesna. Bunlara ise gecenin sonuna doğru çıkmaları için izin vermiştir. Sabah namazını kıldıktan sonra tekbirler ve hamdler getirir halde kibleye yönelenler olarak sabah iyice aydınlanana kadar bekleyin. Sonra güneş doğmadan önce minaya doğru yönelin. Sonra buradan yedi taş alıp akabe cemresine yönelip güneş doğduktan sonraki vakit içinde cemreyi taşıyın. Akabe cemresi Mekke’ye bakan en sondaki cemredir. Güneş doğduktan sonra attığınız her taşla Allah’ı tekbir edip huşu içinde O’nu yüceltin. Şunu da iyi bilin ki cemreleri taşlamadaki maksat Allah’ı yüceltmek ve onu anmaktır. Atılan taşların havuza düşmesi gerekir. Direğe değmesi şart değildir. Cemre taşlama işleriniz bittiyse kurbanlarınızı kesin. Hacda kesilen kurbanın özellikleri normal bayramda kesilen kurbanlıkla aynı olmalıdır. Başkasına kesmesi için vekalet vermende bir sakınca yoktur. Daha sonra kurban kesildikten sonra saçlarınızı her taraftan tıraş edin. Bir taraftan alıp diğer tarafı bırakmayın. Kadınlar ise parmak uçları miktarı saçlarını kısaltırlar.

Bundan sonra ilk tehallül olmuş (artık cima dışındaki yasaklar bitmiştir) Artık elbise giyebilir ve tırnaklarınızı alabilirsiniz. Ancak kadınlarınızla beraber olmayın. Sonra öğlen vaktinden önce Mekke'ye gidin. Ardından hac için tavaf edip sa'y yapın. Sonra minaya gidin. Tavaf, sa'y ve tıraş ile ikinci tahallül de olmuş oldu. Artık kadınlar da dahil her şey sizin için helaldir.

Ey insanlar bilin ki bayram günü hacıların dört şeyi yapması gerekir: Cemre taşlama, kurban kesme, sonra saç tıraşı ve sonra tavaf ve sa'y. Bunun tertip ile olması en kâmil olandır. Ancak bazısını diğerinden önce yapmanızda bir sıkıntı yoktur. Örneğin kurban kesilmeden saç tıraşı olursanız veya tavaf ve sa'yı minaya gittikten sonra yapsanız veya kurbanı 4. Günde kesseniz bir beis yoktur. Özellikle ihtiyaç ve maslahat var ise hiç bir beis yoktur.

Ve bayramın ilk gününü takip eden gecede minada geceleyin. Güneşin zevalinden sonra üç cemreyi de taşılayın. Önce birinci sonra orta sonra akabe cemresi tertibi ile her birini yedişer olarak taşılayın. Her taş atışında tekbir getirilir. Taşlama vakti gücü yeten için bayram günü güneş doğduktan sonra zayıflar için ise gecenin sonundan başlar ve hepsinin güneş batmadan taşılaması gerekir. Bayramdan sonraki günler ise güneşin tam tepede iken zevâlınden sonra güneş batana kadarki vakit içinde taşılaması gerekir. Zevalden önce atılması caiz değildir. Ancak eğer kalabalık çok ise güneş battıktan sonra gece de atmak caizdir. Cemre taşılamaya küçük olduğu, yaşlı olduğu veya hasta olduğu için gücü yetmeyen kimsenin başkasına vekalet vermesi ve onun yerine taşılaması caizdir. Vekalet verilmiş kimse önce kendisi için sonra başkaları için taşılayıp devam eder. Bayramın üçüncü günü cemre taşlandıktan sonra hac bitmiştir. Artık seçim sizin ister erken bitirirsiniz yada isterseniz kalıp gece minada geceler ertesi gün zevalden sonra üç cemreyi taşıarsınız. Sonuncusu daha efdaldır. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bu şekilde yapmıştır.

Artık Mekke'den çıkmak istediğinde veda tavafı yapman gerekir. Hayızlı ve nifaslı kadın için veda tavafı yoktur. Onlar için mescidin kapısına gelip beklemeleri meşrû değildir.

HAC İLE ALAKALI SORULAR

1. Hac kimler üzerine farzdır :
  - a) .....
  - b) .....
  - c) .....
  - d) .....
  - e) Kadın için ise ..... şartı vardır.
2. Haccın kaç rüknu vardır ? O 2 O 3 O 4
3. İhram haccın rükunlarından olup mikat bölgesinde alt ve üst ihram elbiselerini giymek demektir (doğru - yanlış)
4. Farz tavaf ile ziyaret tavafı arasında fark vardır. Birincisi rükun ikincisi ise sünnettir. (doğru - yanlış)
5. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem 3 kere haccetmiştir (doğru - yanlış)
6. Gücü yetenin haccı hemen yapması gerekir. (doğru - yanlış)
7. Medine ehli yelemlem mikatından ihrama girerler (doğru - yanlış)
8. Umre sadece ramazan ayında yapılır (doğru - yanlış)
9. Mekke ehli Ten'im tarafından ihrama girerler (doğru - yanlış)
10. Kadın ihram için beyaz elbise giymelidir (doğru - yanlış)

11. İhrama girmeden önce .....koku sürülür. Ancak ..... koku sürülmesi yasaktır.
12. Kadın için dikişli elbise giymek yasaktır (doğru - yanlış)
13. İhramlı bir kimse kemer takamaz (doğru - yanlış)
14. Kadın için .....ve..... takmak yasaktır.
15. el-idtibâ' (sağ omuzu açmak) ne zaman sünnet olur ?
- a) umre tavafında   b) kudum tavafında   c) ziyaret tavafı
- d) birinci ve ikinci şık   e) hepsi
16. Sa'y sırasında çok hızlı koşmak gerekir (doğru - yanlış)
17. Sa'y ..... 'dan başlar ..... 'de biter.
18. Hacılar Arafat bölgesinden güneş batmazdan evvel çıkmalıdır. (doğru - yanlış)
19. Arafat'ta durmak haccın rükunlarından değil vaciplerindedir. (doğru - yanlış)
20. Arafat'ta dağa çıkmak meşrû değildir (doğru - yanlış)
21. Temettü' ve kıran yapan için kurban kesmek gereklidir ama ifrad haccı için kurban gerekmez (doğru - yanlış)
22. Bayram günü akabe cemresi taşlaması sonrası telbiye getirilmez artık.
(doğru - yanlış)
23. Hacının taşı duvara vurması şart değildir. Ancak havuza girmesi şarttır
(doğru - yanlış)
24. Onuncu gün (bayram günü) üç cemreyi de taşlamak gerekir. (doğru - yanlış)

25. Teşrik günleri taşlamaya öğlenden sonra başlanılır (doğru - yanlış)
26. Akabe cemresi sonrası dua etmek meşrûdur. (doğru - yanlış)
27. Farz tavafı en son güne geciktirenin ayrıca bir veda tavafı yapmasına gerek yoktur.
Farz tavafı umre tavafı gibidir ancak ..... ve ..... haccı yapan için farklıdır.
28. Aşağıdaki amellerin hükmünü belirtiniz :

ME'SELE	HÜKÜM
Küçük çocuğun haccı	.....
Kadının mahremsiz hac yapması	.....
Borcu olanın hac yapması	.....

ON BEŞİNCİ DERS

MÜSLÜMANDA BULUNMASI GEREKEN BAŞLICA AHLÂKÎ ÖZELLİKLER ŞUNLARDIR:

Sıdk, emânet, iffet, hayâ, şecaat, cömertlik, vefakâr olmak, Allah Teâlâ'nın haram kıldığı şeylerden uzak olmak, güzel komşuluk yapmak, elinden geldiği kadar ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmak,

Kur'an-ı Kerim ve sünnette zikredilen diğer güzel hasletlere sahip olmak.

ÖNEMLİ TA'LİKLER

Sıdk: Sözlerinde, amellerinde ve itikâdında Allah'a karşı doğru olmaktır. Kişi Allah'ın kullarına karşı doğru olur. Doğruluğun zıttı ise yalandır.

Emanet: Zıttı hıyanettir. Bu, insanın yüklendiği çok azîm bir farzdır.

İffet: Bu, insanın kendisini haramlara karşı engellemesidir.

Hayâ: Bu, insanı övülen şeylere çeken ve çirkin şeylerden uzak tutan bir ahlaki özelliktir.

Güzel komşuluk: Bu güzel özellik, gözü haramlara bakmaya karşı da koruyacaktır. Komşusunun bakılmasına razı olmadığı şeylerden de uzak durur.

Elinden geldiği kadar ihtiyaç sahiplerine yardım etmek: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: **“Kim bir müminin dünya sıkıntılarında birini giderirse Allah da onun ahiret sıkıntılarında birini giderir. Kim zor durumda olan borçluya kolaylaştırırsa Allah da ona dünya ve ahirette işlerinde kolaylık kılar. Kim bir müminin ayıplarını örterse Allah da onun ayıplarını dünya ve ahirette örter. Bir kul kardeşinin yardımında olduğu sürece Allah da onun yardımında olur.”** İmam Müslim rivayet etmiştir.

ON ALTINCI DERS

İslâmi Adab Erkanlar

Selâm vermek, güler yüzlü olmak, sağ elle yemek yiyip-içmek, başlangıçta bismillah demek ve bitirirken elhamdulillah demek, hapşırıktan sonra hamdetmek, hasta ziyaret etmek, namaz ve defin için cenazeyi takip etmek, Eve ya da camiye girişte ve çıkışta, yolculukta dini âdâb erkâna uymak anne-babaya, yakın akrabaya, komşuya, büyüklere ve küçüklere ihsanda bulunmak, yeni çocuğu dünyaya gelen ana-babaları ve evlenenleri tebrik etmek, yakınıni kaybedenlere taziyede bulunmak. Ve bunlar dışında giyim kuşam ve soyunmak ile ilgili İslami âdâblar.

ÖNEMLİ TA'LİKLER

-Selâm vermek: selama esselamu aleykum ve rahmetullahi ve berakatuhu diyerek başlamak en efdaldir. Tanıdığın tanımadığın herkese selam verirsin.

-Sağ elle yemek yiyip-içmek: bu vaciptir. Üç parmak ile yiyip sağ ile alıp vermek müstehabtır.

-Başlangıçta bismillah demek ve bitirirken elhamdulillah demek: sünnette şöyle vârid olmuştur: “Bizi yediren ve bizden bir güç ve kuvvet olmadan bunu bize rızık olarak kolaylaştıran Allah’a hamd olsun”

-Yemek yerken önünden yemesi ve yemeği ayıplamaması gerekir.

- Hapşırdıktan sonra hamdetmek: Yani elhamdulillah demek. «الْحَمْدُ لِلَّهِ»
- Yanında olanın hapşırın eğer elhamdulillah dediyse karşılık vermesi: yani “Yerhamukellah” «بِرَحْمَتِكَ اللَّهُ» (Allah size rahmet etsin) der. Sonra hapşırın kimse şöyle der: “yehdikumullah ve yuslih bâlekum” «يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بِأَلْسِنَتِكُمْ» (Allah size hidayet ve akıl fikir sağlığı versin).
- Hasta ziyaret etmek: yani münasip vakitlerde tekrar tekrar ziyaret eder. Yanında çok durmaz ve onu Allah’ın rahmetine karşı zayıflığa sürüklemes.
- Namaz ve defin için cenazeyi takip etmek: Bunu erkek yapar kadın değil.
- Eve ya da camiye girişte ve çıkışta, yolculukta dini âdâb erkâna uymak: camiye girince sağ ayakla girer ve şöyle der: “bismillah ve’s Salâtu ves’ Selamu ala rasûlillah. Allahumme ifteh lî ebvâbe rahmetike” «بِسْمِ اللَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالصَّلَاةُ وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ» sonra çıkınca sol ayakla çıkar. Ve şöyle der: «بِسْمِ اللَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالصَّلَاةُ وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ» “Bismillah ve’s Salâtu ves’ Selamu ala Rasûlillah. Allahumme innî es’eluke min fadlike”. (... Allah’ım fazlından isterim)
- Eve girip çıkınca sağ ayakla girip çıkar. Ve şöyle der çıkınca: “Bismillah, tevekkeltu ‘alallah, vela havle vela kuvvete illa billah...”
- «بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضِلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ»
- Eve girince ise şöyle der:
- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوْلِجِ وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ، بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى اللَّهِ رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا» Allahumme inni es’eluke hayra’l mevlic ve hayra’l mahrac. Bismillahi velecnâ ve bismillahi haracnâ, ve Rabbinâ tevekkelnâ” (Allah’ım senden giriş ve çıkışında hayır isterim. Senin adınla girer senin adınla çıkarım. Rabbimize tevekkül ettik)
- Evlenenleri tebrik etmek: şöyle denir “Barekallahu lekuma ve bâreke aleykumâ ve ceme’a beynekumâ fi hayr.” (Allah ikiniz için bereket kılsın ve aranızı hayır ile birleştirsın)
- Yakınını kaybedenlere taziyede bulunmak: Üç gün içinde taziye getirilir; Sonrasında ise taziye yoktur.

ON YEDİNCİ DERS

Şirk ve diğer günahlardan sakındırmak:

Şirk ve diğer günahlardan sakındırmak gerekir. Sakındırılması gereken hususlar şunlardır: - Yedi helak edici büyük günahlar. Bunlar; Allah'a şirk koşmak, sihir yapmak, Allah Teâlâ'nın haram kıldığı cana haksız yere kıymak, fâiz yemek, yetim malı yemek, savaş meydanından kaçmak, iffetli kadınlara iftira atmak.

Şunlarda büyük günahlardan sayılır: Ana-babaya karşı gelmek ve onlara itaatsizlik etmek, akrabalarla ilişkiyi kesmek, yalan yere şahitlik etmek, yalan yere yemin etmek, komşuya eziyet vermek, can, mal, ırz ve Allah ve elçisinin yasakladığı konularda insanlara zulüm etmek. İçki içmek, kumar oynamak, gıybet, laf taşımak ve bunun dışında Allah ve Rasulünün haram kıldığı şeyler.

ÖNEMLİ TA'LİKLER

- "Allah'a ortak koşmak" sözü büyük ve küçük şirki kapsar.
- "Sihir" çeşitleri olan ve içinde birleştirme(atıf) ve ara bozma(sarf) gibi sihirleri de kapsayan bir terimdir. Kim sihir yapar veya ondan hoşnut olursa kafir olur. Onlara gitmek, onların internet sitelerini ziyaret etmek ve kanallarını izlemek haramdır. Burçlar ile ilgili gazete veya dergiler okumak ve sihiri başka bir sihir ile çözmeye çalışmak da dinen haramdır. Ancak dinen caiz olan dua içerikli rukyelere ve bazı caiz olan ilaçlara başvurmakta bir sakınca yoktur. Hacamat bu ilaçlara örnektir.
- Allah Teâlâ'nın haram kıldığı cana haksız yere kıymak ise Müslüman, anlaşmalı kafirler, zımmî ve kendisine emân verilmiş herkesi kapsar.

-Ancak **cana can, zina eden dul** ve Müslümanlara sırt dönüp **dinden çıkan** kimsenin canı haram değildir.

-**Yetim** : babası ölen ancak henüz bülüğa ermemiş kimsedir.

- **Savaş meydanından kaçmak** ise Allah yolunda savaşan ordular içinden kaçmayı kasteder.

- İffetli kadınlara **iftira atmak** her hür kadını kapsayıp evli kadınlar ile sınırlı değildir.

- **Yalan yere şahitlik** etmek haramdır. Ayrıca Allah dışında herhangi biri üzerine yemin etmek, peygamber sallallahu aleyhi ve sellem adına yemin etmek, şeref namus, hayat, kabirler ve bunun dışında şeyler adına yemin etmek de haramdır.

-**Kumar oynamak** ise kazanma ve kaybetme üzerine oynanan oyunu kapsar.

-**Gıybet** ise peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in de öğrettiği gibi "kardeşini onun hoşuna gitmeyecek şekilde (arkasından) konuşmandır"

-**Laf taşımak** ise insanlar arasında onların arasını bozacak laflar taşımaktır.

Yarışma ve müsabakaların hükmü

Belli bir karşılık ile yapılabilenler: At, deve ve atış yarışları. Nitekim peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle der: "**(At ve deve) biniciliği ile atıcılık dışında mal karşılığı müsabaka yoktur.**"

Oynanması haram olanlar:

Zarlı oyunlar ve satranç gibi şeyler.

Mal karşılığı yapılmayan müsabakalar caizdir:

Saydıklarımız dışında olan ve mal karşılığı yapılmayan her müsabaka caizdir.

ON SEKİZİNCİ DERS

Cenâzenin hazırlanması ve cenâze namazı:

Öncelikli olarak: Ölmek üzere olan kimseye kelime-i şehadet telkîn edilir. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem “Ölülerinize lâ ilâhe illallah telkîn edin” demiştir. Bu ise kendisine ölüm alametleri inen kimselere yapılır. Zira burada ölmek üzere olanlar kastedilmiştir.

İkinci olarak: Kişinin ölümü tam olarak gerçekleştikten sonra gözleri kapanır, çenesi bağlanır.

Üçüncü olarak: ölmüş müslümanın yıkanması vaciptir. Ancak savaş meydanında ölen kimse yıkanmaz ve namazı da kılınmaz. Şehitler için özel hükümler vardır. Şehit kendi elbisesinde defnedilir. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem uhud şehitlerini yıkatmamış ve namazlarını kılmamıştır.

Dördüncü olarak: Cenâze yıkanırken avret yeri örtülür. Cenâze çok az bir miktarda yukarı kaldırılarak, karnına hafif bir şekilde bastırılır. Cenâzeyi yıkayan kimse, eline bir bez parçası dolar ve bu bezle cenâzenin ön ve arka yolunu temizler. Ardından abdest aldırılır. Sonra cenâzenin başı ve sakalları su ve sidr veya güzel kokulu su ile yıkanır. Daha sonra cenâzenin sağ yanı ardından sol yanı yıkanır. Her seferinde cenâzenin karnı yumuşak bir şekilde ovulur. Eğer cenâzenin arkasından bir şey çıkarsa yıkanır ve pamuk konur. Pamuk ve benzeri şeyler burayı kapatıp, tutmuyorsa modern tıbbi bant ve benzeri şeyler kullanılabilir. Eğer üç defa abdest aldırıp yıkamak temizlik için yeterli olmuyorsa beş yahut yedi defa bu işlem tekrarlanır. Ardından cenâzenin vücudu kurulur. Cenâzenin bacak aralarına ve secde uzuvlarına güzel koku sürülür. Bedenin tümüne koku sürmek daha güzeldir. Kefen tütsü ile kokulanır. Bıyık ve tırnakları uzun ise kısaltılır. Saçları taranmaz. Kadın kişinin saçları üç örgü yapılır ve arkasına salınır.

Beşinci olarak: Erkeğin kefeni üç parçadan oluşur. Cenâzeye gömlek ve sarık giydirilmez. Kişi kefene dolanarak sarılır. Omuzlardan ayaklara kadar örten entari, etek ve sargı ile kefenlenmesinde bir beis yoktur. Kadının kefeni ise beş parçadan oluşur.Göğüs örtüsü, baş örtüsü, etek ve iki parça lefâfeden/baştan aşağı örten bezden oluşur.Küçük erkek çocuğun cenâzesi tek bir bez ile olacağı gibi üç parça bezle de olabilir. Kız çocuk ise kamis ve iki parça lefâfe/baştan aşağı örten bez ile kefenlenir.Ancak vacip olan olan alt sınır tüm bedebi örten bir parçadan oluşmasıdır.

Eğer cenaze ihramda ise su ve sidr ile yıkanır. Üst ve alt elbisesi veya başka bir elbise ile defnedilir. Yüzü ve başı örtülmez. Koku sürülmez. Çünkü sahih bir hadiste bildirildiği üzere kıyamet günü telbiye getirir halde diriltilecektir. Ancak ihramda olan kadın ise diğerleri gibi kefenlenirse de koku sürülmez. Yüzü nikap ile elleri eldiven ile örtülmez. Normal kefeni ile elleri ve yüzünün örtülmesi gerekir.

Altıncısı olarak: Cenazeyi eğer vasiyet ettiği biri varsa o yıkar, yoksa sırasıyla baba, dede, sonra en yakın kimse akrabalarından o yıkar. Kadın için de önce vasiyet ettiği sonra diğer kadın akrabalarından en yakın yıkar. Eşlerin de birbirini yıkamalarında sakınca yoktur. Zira Ebu bekr'i eşi, Fatıma'yı ise eşi Ali yıkamıştır. (Allah onlardan razı olsun)

Yedinci olarak: İlk tekbirden sonra Fatiha sûresi okunur. Ardından kısa bir sûre yahut bir ya da iki âyet okunabilir.Bununla ilgili delil İbn-i Abbas - radiyallahu anhumâ'dan- rivâyet olunan hadistir.Ikinci tekbirden sonra normal namazdaki teşehhütte okunan salâvat okunur. Üçüncü tekbir alınır ve ardından şu duâlar okunur:

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَاتِنَا وَمَيَاتِنَا، وَشَاهِدَاتِنَا وَعَابِنَا، وَصَغِيرَاتِنَا وَكَبِيرَاتِنَا، وَذَكَرَاتِنَا وَأُنثَاتِنَا، اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنَّهُ، وَأَكْرِمْ نَزْلَهُ، وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ، وَاعْسَلْهُ بِالمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالبَرْدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الخَطَايَا كَمَا يَنْقَى الثُّوبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِدْهُ مِنْ عَذَابِ القَبْرِ، وَعَذَابِ النَّارِ، وَأفْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَنُورٌ لَهُ فِيهِ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُصَلِّتْنَا بَعْدَهُ»

"Allahım!Dirimize ve ölümümüze, küçüğümüze ve büyüğümüze, erkeğimize ve kadınımıza, hazır olanımıza ve olmayanımıza mağfiret eyle. Allahım! Bizden kimi yaşatırsan, onu İslâm üzere yaşat. Kimi de öldürürsen, onu îmân üzere öldür.Allahım! Onun ecrinden bizi mahrum etme ve bizi ondan sonra saptırma." Bu duâların ardından sadece sağ tarafa tek bir selâm verilir. Her tekbirle birlikte ellerin kaldırılması müstehabtır.

Şâyet küçük çocuk ise ona mağfiret ile duâ etmek yerine şöyle duâ edilir:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطًا وَذُخْرًا لَوَالِدَيْهِ، وَشَفِيعًا مُجَابًا، اللَّهُمَّ نَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا، وَأَعْظِمْ بِهِ أَجْرَهُمَا، وَأَلْحِقْهُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كِفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَفِيهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ

"Allahım! Onu, ana-babasına (cennete girişte) öncü, onlar için saklanmış bir nimet ve şefaati kabul edilen bir şefaatchi kıl. Allahım! Onunla, ana babasının mizânını ağırlaştır ve ecirlerini büyük eyle. Onu, salih müminlere kat ve (kıyâmet günü) İbrahim -aleyhisselâm-'ın kefâletinde kıl. Rahmetinle onu cehennem azabından kuru."

Sünnete göre imam erkek cenâzenin baş tarafında, kadının ise orta kısmında namaza durur. Kadınlı erkek kişinin cenâzeleri bir arada kılınacak ise, erkek cenâze imama yakın, kadın ise kible tarafına konulur. Cenâzelerin yanında küçük çocuklar varsa, erkek kişi cenâzesinden sonra erkek çocuk cenâzesi, sonra kadın sonra da kız çocuğun cenâzesi sıra ile konulur. Erkek çocuğun kafası erkek cenâzesinin baş kısmı tarafına kadının ortası da aynı şekilde erkek cenâzesinin baş kısmı tarafına doğru konulur. Kız çocuğun kafası kadın cenâzesinin baş kısmı tarafına konulur. Aynı şekilde kız çocuğunun orta kısmı erkeğin baş kısmına gelecek şekilde konulur. Cemaat, imamın arkasında saf tutar. Eğer imamın arkasında saf tutulacak yer kalmadıysa dışarıda kalan bu kişi imamın sağ tarafında namaza durur.

Sekizinci olarak: Cenâzenin defni şu şekilde olur: Kabrin bir adamın boyunun yarısı kadar olması meşrudur. Kible tarafına doğru bir lahit açılır. Ve meyyit sağ yanı üzere o lahite doğru yerleştirilir. Sonrasında kefenin düğümleri çözülür ve kefeni sıyırmadan o şekilde bırakır. Kadın veya erkek kim olursa olsun kabirdekini yüzü açılmaz. Daha sonrasında üzerine onu üzerine atılacak topraktan koruyacak toprak tuğlalar yerleştirilir. Bu olmazsa taş veya tahta gibi başka şeyler ile üzeri kapatılabilir. Daha sonra üzerine toprak atılır. Bu sırada şöyle söylemek müstehab olur: "Bismillah, alâ milleti Rasûlillah". Sonrasında kabri bir karış kadar yüksek tutulup yanı başına mümkünse taş koyulup üzerine su serpiştirilir.

Mezarın yanı başında olan kimselerden bazılarının orda durup ölü için dua etmesi müstehaptır. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem defin işlerinden sonra kabrin başında durur şöyle derdi: **"Kardeşiniz için istiğfar ediniz. Onun için sebat isteyin çünkü o şimdi sual ediliyor"**

Dokuzuncu olarak: Cenaze namazını kılmayan kimselerin definden sonra cenaze namazı kılmaları meşrûdur. Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem böyle yapmıştır. Ancak bir ayı geçirmemek gerekir. Bir aydan fazla ise kabri başında namaz kılmak meşrû değildir. Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in üzerinden bir aydan daha çok vakit geçmiş kimse için namaz kıldığı bilinmiyor.

Onuncu olarak: Ölünün ailesinden olanların insanlar için yemek yapıp dağıtması caiz olmayan bir husustur. Büyük sahâbî Cerir bin Abdillâh El-Becelî –Allah ondan razı olsun- şöyle der: “Biz definden sonra ölünün evinde toplanmayı ve yemek yapılmasını niyâheden (yasak ağıttan) sayardık.” Ancak başkalarının ölünün ailesi ve ziyaret edenler için yemek hazırlamasında bir beis yoktur. Akraba veya komşularının onlar için yemek yapması meşrû olan bir husustur. Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e Cafer bin Ebi Tâlib'in Şam'dan ölüm haberi gelince yakınlarına onlar için yemek hazırlamasını emretti ve “Zaten onları meşgul edecek bir husus başlarına gelmiştir” dedi. Ölünün ailesinin kendilerine sunulan yemeklerden taziye için gelenlere ikram etmelerinde bir beis yoktur. Bu durum için belirli bir vakit sınırı da bilmiyoruz.

On birinci olarak: Kadının üç günden fazla yas tutması caiz değildir. Eşi ölen kadının dört ay on gün boyunca beklemesi gerekir. Ancak hamile olanın doğurana kadar beklemesi gerekir. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den sabit olan sünnette amel bu yöndedir. Erkeğin ise böyle bir bekleme zorunluluğu yoktur.

On ikinci olarak: Erkeğin kabirleri onlara dua etmek ve rahmet okumak için ziyaret etmesi meşrûdur. Bu ziyareti ile ölüm ve ölümden sonrası hususunda ibret almak da isteyebilir. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem “Kabirleri ziyaret edin çünkü size ölümü hatırlatır” demiştir. Ayrıca Nebi sallallahu aleyhi ve sellem arkadaşlarına kabir ziyareti esnasında şöyle demelerini öğretti:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلكُمْ الْعَافِيَةَ، يَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ».

“Ey mümin ve Müslüman kabir topluluğu! Allah'ın selamı üzerinize olsun. Bizler de Allah'ın dilediği vakit gelince size katılacağız. Kendimiz ve sizin için Allah'tan afiyet dileriz. Allah önceden vefat etmişleri ve ardından kalanlara merhamet etsin.”

Kadınlar ise kabirleri ziyaret etmez. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kabirleri ziyaret eden kadınlara lanet etmiştir. Ayrıca onların ziyaretlerinde fitneden ve sabırlarının zayıflığından korkulur. Ayrıca onların cenazeyi kabre götürürken takip etmeleri de caiz değildir. Ancak camilerde kılınan cenaze namazı erkek ve kadın için meşrudur; kılmalarında sakınca yoktur.

Bunlar bizim için derlemesi kolaylaştırılan son sözlerimizdir. Nebimiz Muhammed'e, ailesine ve arkadaşlarına salât ve selâm olsun.

KABİR ZİYARETLERİNİN ÇEŞİTLERİ

Meşrû olan ziyaret:

Bu ziyareti ile ahireti hatırlamaktır. Ancak kabirler için uzun yolculuklara girilmez. Kendisi ve ölümler için sünnette olan duaları yapar. Şeriata muhalif dualar etmez.

Bidat olan ziyaret:

Kabirler yanında dua etmeyi daha üstün gördüğü için dua etmek.

Şirk olan ziyaret:

Kabirdekine dua etmeyi niyet etmek.

SORULAR

1. Müslümanın âdab ve kurallara uyması gerekir (doğru – yanlış)
2. Dinimiz, bizden şerli insanlarla arkadaşlık edip hayır ehli insanlardan uzak durmamızı ister (doğru – yanlış)
3. Dinimiz bize emrimiz altında çalışanlara iyi davranmamızı öğretir. (doğru – yanlış)
4. Eliyle ve diliyle insanlara eziyet verenlerle arkadaşlık yapabilirim. (doğru – yanlış)
5. Bana sövene ben de söverim. Tâ ki içim rahatlasın (doğru – yanlış)
6. İslam bize muhtaç olanlara ve zayıflara yardım etmemizi teşvik eder (doğru – yanlış)
7. Müslümanın müslüman kardeşi üzerindeki haklarından biri de hastalandığında ziyaret edip dua etmesidir. (doğru – yanlış)
8. Komşumuzun gizli saklısını araştırmak müslüman için güzel bir özelliktir. (doğru – yanlış)
9. İnsanların Allah’a en sevimlisi insanlara en faydalı olanıdır (doğru – yanlış)
10. Evden çıkarken şu dua okunur : « bismillahi velectnâ... » (doğru – yanlış)
11. Hapşırıdktan sonra bana « yerhamukellah » diyene şöyle derim : « yehdikumullah ve yuslih bâlekum » (doğru – yanlış)
12. Zikirler müslümanı korur ve Allah’a daha çok yaklaştırır (doğru – yanlış)
13. Müslüman kardeşini sevdiğinin alametleri nelerdir ?
.....
14. Kışının, kardeşine hased etmesi imanının eksik olduğuna delildir (doğru – yanlış)
15. Sevgiyi arttıran etkenler nelerdir ?
.....
16. Bir kimse öldükten sonra eşini yıkayamaz. Zira nikah düşmüştür artık.
(doğru – yanlış)
17. Ölünün kefeninin düğümleri kabre yerleştirdikten sonra çözülür (doğru – yanlış)
18. Ölünün cenaze namazını kılamayan ..... kılar. Ancak ..... süreden sonra kılmaz.
19. Ölü için ağlamak mutlak olarak caizdir (doğru – yanlış)
20. Meyyit kabirde kible tarafına doğru yatırılır (doğru – yanlış)

KAYNAKÇA

- [1]. Kur'ân-ı Kerîm
- [2]. « Sahîh-i Buhârî » Muhammed b. İsmail (256 h)
- [3]. « Sahih-i Muslim » Muslim b. El-Haccâc (261 h)
- [4]. « Şerhu-l Mumti' » 'Alâ « Zâdu-l-mustakni' » Muhammed ibn Sâlih El-Useymîn (رحمه الله) (1421 h)
- [5]. « El-kavlu-l Mufid » Muhammed ibn Sâlih El-Useymîn (رحمه الله) (1421 h)
- [6]. “Tefsîr'u-l Kerîm'i-r Rahmân fi Tefsîr'i kelami-l Mennân” Şeyh Abdurrahman b. Nâsır Es-Sa'dî (رحمه الله) (1376 h)